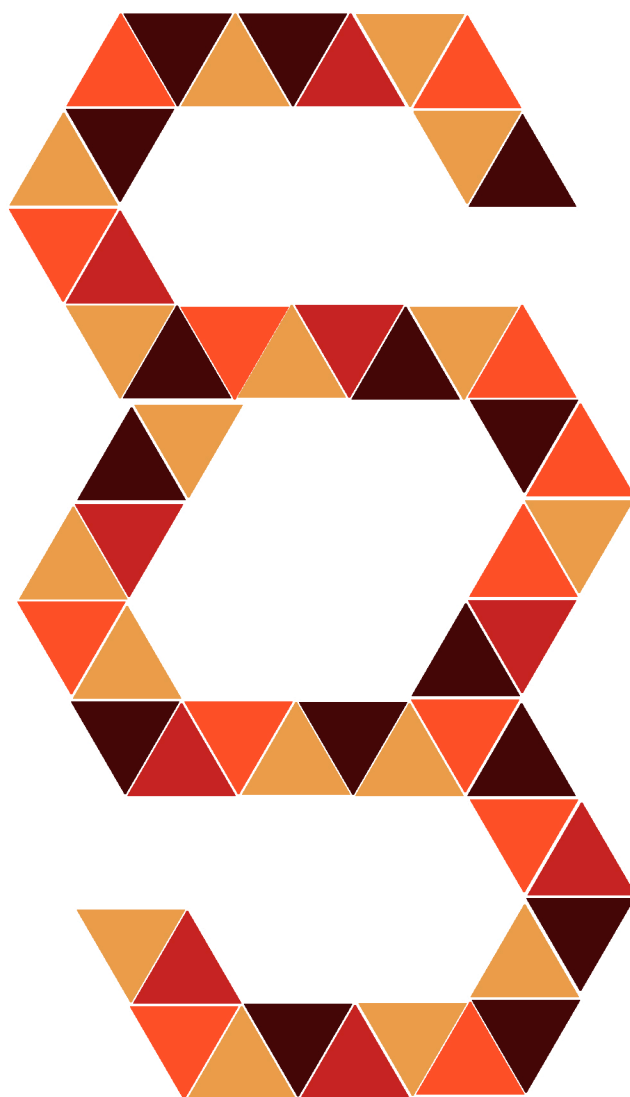

Indvirkning af årsregnskabslovens lempelser for små virksomheder

RELAXATIONS OF THE DANISH FINANCIAL STATEMENTS ACT
AND THEIR IMPACT ON SMALL BUSINESSES

CBS
**COPENHAGEN
BUSINESS SCHOOL**

JULIE VEDEL ANDERSON

Kandidatafhandling Cand.merc.aud

Vejleder, Thomas Ryttersgaard, Afleveret 25.01.2016,

Anslag 181.977, Normalsider 80

EXECUTIVE SUMMARY

In May 2015, the Danish Parliament adopted an amendment to the Danish Financial Statements Act with the intention to ease the financial and administrative burden on the enterprises. By this amendment, the enterprises should be able to save about 300 million a year reducing the burden substantially. As the amendment involves multiple changes, the thesis only focuses on the changes concerning the reporting class B enterprises, including micro-enterprises. The thesis examines the most important changes of the small businesses and comments on their significance to the stakeholders.

After the implementation of the amendment, several enterprises will be subject to fewer accounting and disclosure requirements. The level of information in the annual reports prepared to meet the new accounting rules of reporting class B will be reduced implying a loss of information and security for the stakeholders and society in general.

The restriction of the accounting requirements is strongly criticised. The critics argue that the amendment will lead to a derived increase in the administrative and financial burden on both the financial statement users and the enterprises. To minimise the information loss and the asymmetrical information they state that some stakeholders will ask for the disclosures by further reporting. The additional administration will move the burden from the preparation of the annual report to the reporting. By doing so the enterprises will not achieve any savings as a whole. Further, the bankers' credit rating will be affected negatively and the interest will increase accordingly. The calculated savings of 300 million are assessed as being unrealistic and the easing of the financial burden of smaller businesses will be insignificant.

The overall conclusion is that the amendment will affect the business community unintentionally. Many enterprises will experience problems with their stakeholders. To some enterprises with a very simple structure and without external funding the amendment will create relaxations. As for the other Danish enterprises, the financial statement users' needs for information should be considered carefully before the amendment is implemented to avoid other administrative and financial burdens. It can be concluded that the adopted amendment does not improve the conditions of the business community in general.

INDHOLDSFORTEGNELSE

KAPITEL 1 – INDLEDNING	4
1.1 Problemstilling	4
1.2 Problemformulering	6
1.3 Afgrænsning	8
1.4 Videnskabsteoretisk synspunkt	9
1.5 Kildekritik	10
1.6 Afhandlingens struktur	11
 KAPITEL 2 – DEN TEORETISKE TILGANG TIL ÅRSREGNSKABSLOVEN.....	13
2.1 Årsregnskabslovens udvikling	13
2.2 Ændring af årsregnskabsloven	14
2.3 Økonomiske og administrative konsekvenser for virksomhederne.....	21
2.4 Markedsteorier om regnskabsinformation.....	22
2.5 Opsummering.....	26
 KAPITEL 3 – LITTERATURSTUDIE	28
3.1 Litteratur fra udførte studier	28
3.2 Litteratur fra artikler	32
3.3 Opsummering.....	33
 KAPITEL 4 – UNDERSØGELSESMETODIK	35
4.1 Metodisk tilgang til den empiriske undersøgelse	35
4.2 Metode til udførelse og analyse af interviewene	37
4.3 Kvalitetssikring	39

KAPITEL 5 – KONSEKVENSER AF LOVÆNDRINGEN	41
5.1 Det empiriske materiale.....	41
5.2 Ændring af størrelsesgrænser for regnskabsklasser	42
5.3 Mikrovirksomheder	45
5.4 Andre ændringer	49
5.5 Kreditvurderinger.....	51
5.6 Årsregnskabslovens konsekvenser	52
5.7 Opsummering.....	62
 KAPITEL 6 – AMVAB-målingen og andre økonomiske aspekter	64
6.1 Beregningens tidsmæssige placering	64
6.2 Respondenter.....	65
6.3 Omkostningsparametre	65
6.4 Population	67
6.5 Lovgivningens udnyttelsesgrad	68
6.6 Generel kritik	69
6.7 Beregning af besparelse for ledelsespåtegningen	70
6.8 Opsummering.....	72
 KAPITEL 7 – KONKLUSION.....	73
7.1 Konklusion.....	73
7.2 Perspektivering	75
 LITTERATURLISTE.....	77
BILAG	82

KAPITEL 1 – INDLEDNING

Dette kapitel har til hensigt, at give en introduktion til afhandlingen. Der vil i afsnittet blive redegjort for den problemstilling, opgaven ønsker at belyse. På baggrund af den beskrevne problemstilling vil der blive opstillet en problemformulering, som afhandlingen har til formål at besvare. Kapitlets øvrige indhold vil have fokus på opgavens tilgang til problemstillingen og vil herunder beskrive det metodiske synspunkt, opgavens afgrænsning samt opgavens struktur. Formålet hermed er at danne et fundament for afhandlingens øvrige kapitler.

1.1 PROBLEMSTILLING

Årsrapporten er under konstant udvikling, og regnskabsbrugernes behov ændres i takt med udviklingen i samfundet. Der foretages løbende reguleringer i lovgivningen og regnskabsstandarderne for at imødekomme brugernes behovsændringer samt for at følge med den internationale udvikling. Dette giver nye og ændrede formater til årsrapporten.

Den seneste modifikation til regnskabsreguleringen er foretaget ved vedtagelsen af lov om ændring af årsregnskabsloven af 21. maj 2015. Formålet hermed er blandt andet at tilpasse den danske lovgivning til udviklingen i de internationale regnskabsstandarder samt at lempe de økonomiske og administrative byrder for virksomhederne (Erhvervs- og Vækstministeriet, 2015a). Indholdet i lovændringen er omfattende og berører mange dele af årsregnskabslovens bestemmelser, herunder lempelse af oplysningskrav og skærpelse af krav om samfundsansvar. Den mest omfattende ændring vurderes at være lempelsesmulighederne for de mindste danske virksomheder. Denne regulering medfører større ændringer i virksomhedernes årsrapporter, hvilket har givet anledning til en del debat. Det er fremsat af flere organisationer, at ændringerne til årsregnskabsloven for de mindste virksomheder vil give problemer for virksomhederne, som i efter ændringerne vil opleve større økonomiske og administrative byrder.

Regnskabet som helhed tjener til formål at kommunikere finansiell og øvrig information om udnyttelse af ressourcer til regnskabsbrugere (Elling, 2010). Virksomhedens indsamlede data danner grundlaget for virksomhedens interne og eksterne regnskab. Det interne regnskab fordeler blandt andet ressourcerne internt i virksomheden, mens det eksterne regnskab henvender sig til de ressourceudbydere og interessenter, som findes i virksomhedens omverden.

Virksomheden udbyder regnskabsinformation, som efterspørges af ressourceejerne, og de finansielle oplysninger videreformidles gennem de eksterne regnskaber for at dække dette informationsbehov. Disse informationer beskriver virksomhedens indtjenings-, formue- og finansieringsforhold (Elling, 2010). Oplysningerne, som videregives i det eksterne regnskab, udgør kun en delmængde af den information, som er til rådighed internt i organisationen. Således eksisterer der en asymmetri i informationsniveauet virksomhederne imellem, hvilket kan skabe udfordringer i resourceallokeringen.

Ressourceejerne repræsenterer alle former for interessenter, som har allokeret ressourcer til virksomheden eller overvejer at gøre dette, herunder investorer, långivere, kunder, leverandører med videre. Midlerne, som allokeres ud fra regnskabsinformationen, er ligeledes bredt defineret som varer eller tjenesteydelser. Da resourceallokeringen sker ud fra de eksterne oplysninger, som er tilgængelige, vil en øget gennemsigtighed gøre fordelingen af ressourcerne mere effektiv, således at indtjeningsmulighederne forbedres for den enkelte virksomhed.

De eksterne regnskaber skal være forståelige, relevante, troværdigt repræsentative og sammenlignelige for at have nytteværdi for regnskabsbrugere og kunne tjene som beslutningsgrundlag (Elling, 2010). For at disse kvalitetskrav overholdes, er der i den danske regnskabsregulering indført en generalklausul om "et retvisende billede", som skal sikre, at regnskaberne til en hver tid afspejler det reelle billede af virksomhedernes situation. Dette begreb er indført i den danske regnskabslovgivning, der blandt andet er udtrykt gennem årsregnskabsloven.

Regnskabslovgivningen er underlagt de europæiske direktiver og skal opdateres herefter. Dette har blandt andet givet anledning til vedtagelsen af lov om ændring af årsregnskabsloven af 21. maj 2015. Denne ændring har yderligere til formål at implementere det nye EU-regnskabsdirektiv, som blev vedtaget i juni 2013 (Erhvervs- og Vækstministeriet, 2015a). En anden hensigt med ændringen af årsregnskabsloven er som nævnt at lempe de økonomiske og administrative byrder for virksomhederne samt at skabe en årsrapport tilpasset regnskabsbrugernes behov (Larsen H. S., 2015). Produktionen af regnskabsinformation koster hvert år erhvervslivet milliardbeløb (Elling, 2010), da der bruges uendelige ressourcer på at måle, revidere og analysere de finansielle oplysninger. Disse omkostninger skal dog ses i lyset af de økonomiske fordele, som virksomheden opnår ved at udbyde informationer til brug for resourceallokering.

Den nye lov om ændring af årsregnskabsloven indeholder en række modifikationer til de tidligere udgaver. En stor forandring synes at forekomme for de mindre virksomheder, som i hovedtræk får

lempet deres regnskabskrav, og således vil årsrapporten for disse virksomheder i fremtiden indeholde færre informationer. Ændringen er blevet kritiseret for at lempe informationskravene, således at regnskabsbrugerne fremadrettet vil mangle væsentlig viden om virksomhederne. Dette informationstab vil betyde, at informationsasymmetrien mellem virksomhederne og interessenterne vokser. Konsekvensen heraf kan være en ineffektiv ressourceallokering, som på sigt vil skabe øgede markedspriser på varer og ydelser.

Hvis ikke virksomhederne vælger at supplere årsregnskabslovens bestemmelser og opretholde et højt informationsniveau, er det af flere organisationer argumenteret, at dette vil kunne medføre byrder både administrativt og økonomisk. Det er fremsat, at de små virksomheder vil blive mødt med krav om ekstraordinære regnskabsrapporteringer fra interessenterne som kompensation for interessenternes. Således kan lovændringens formål om lettelse af de administrative og økonomiske byrder for virksomhederne have fejlet, idet virksomhederne nu blot pålægges andre byrder.

De nye ændringer til årsregnskabsloven giver de mindste virksomheder i Danmark mulighed for at lempe en række oplysningskrav. Informationsniveauet i disse oplysninger er af flere organisationer vurderet høje, og derfor er det fremsat i flere undersøgelser, at disse ikke kan undværes. Ressourceejerne vil forlange informationen på anden vis for at mindske informationsasymmetrien. Ændringerne til årsregnskabsloven kan være et problem for regnskabsbrugerne, og de vil desuden påvirke virksomhederne selv. Den asymmetriske information vil give en ineffektiv ressourcefordeling, som således vil influere priserne på ressourcer i markedet. Intentionen med at skabe bedre vilkår for de danske mikrovirksomheder ved at lempe regnskabskravene i den vedtagne årsregnskabslov er således udfordret. Hvorledes lovændringen vil have den ønskede effekt, eller om denne vil have andre indvirkninger for erhvervslivet, vil afhandlingen forsøge at belyse.

1.2 PROBLEMFORMULERING

Den vedtagne ændring af årsregnskabsloven har som beskrevet ovenfor givet lempelser til regnskabskravene for de mindre danske virksomheder. Disse lempelser er blevet kritiseret for at have en skadende effekt for både brugerne og virksomheden selv. Det er blevet diskuteret, om den mindre information i årsrapporten vil give manglende viden for regnskabsbrugeren, der som følge af dette vil pålægge virksomheden andre administrative og økonomiske byrder. Denne afhandling søger at belyse netop denne problemstilling, og dermed hvilke konsekvenser lovændringen vil få for årsrapportens informationsværdi for regnskabsbruger samt virksomhederne selv. På denne baggrund har opgaven til formål at besvare følgende problemformulering:

Hvilken indvirkning vil ændringen af årsregnskabsloven have på årsrapporten for de mindre virksomheder, og vil den skabe bedre vilkår for erhvervslivet?

For at besvare ovenstående problemformulering er der nedenfor opstillet en række underspørgsmål. Underspørgsmålene vil hjælpe til at indsamle og analysere viden, som herefter vil bidrage til den samlede besvarelse af problemformuleringen. Spørgsmålene er som følger:

Hvilke ændringer forekommer der til årsregnskabsloven for især klasse B-virksomheder ved vedtagelsen af den nye lov, og hvordan vil årsrapportens informationsniveau blive påvirket af lovændringens lempelser?

Hvilke undersøgelser og studier er der tidligere foretaget for at analysere lovændringens mulige konsekvenser, og hvad er resultatet heraf?

Hvad er konsekvenserne af de vedtagne lempelser, og hvordan vil virksomhederne samt regnskabsbrugerne blive påvirket heraf?

Hvordan vil de lempelsen af oplysningskravene opleves af regnskabsbrugerne, og vil disse informationer forsat påkræves oplyst på anden vis?

Hvordan påvirkes virksomhedens byrder ved lovændringen?

Hvordan er de af regeringen opsatte besparelser fremkommet, og afspejler disse en realistisk forventning til de økonomiske lettelser for virksomhederne?

Problemformuleringen vil blive besvaret gennem et undersøgelsesdesign, der er opdelt i to hovedfaser. Første fase vil bestå af en litteraturgennemgang, som vil samle resultaterne fra en række relevante undersøgelser og artikler. Fokus ved litteraturgennemgangen vil være at fremhæve de undersøgelser, som påviser interessenternes brug af årsrapporten, samt hvilke konsekvenser lovændringen vil have for disse regnskabsbrugere. Afhandlingens anden fase vil bestå af interviews af udvalgte regnskabsbrugere samt gennemgang af høringssvar. Hensigten hermed er at opnå dybere indsigt i brugerens holdninger til de nye ændringer.

1.3 AFGRÆNSNING

Denne afhandling har til formål at belyse de foretagne lempelser i årsregnskabsloven for virksomheder i regnskabsklasse B, herunder mikrovirksomheder. Det er valgt at afgrænse opgaven fra ændringerne i regnskabsklasse C og D, hvilket begrundes med, at de største og mest opsigtsvækkende ændringer forekommer i klasse B. Et af hovedformålene med lovændringen er at lempe de økonomiske og administrative byrder for virksomhederne, herunder især de små virksomheder. Det er netop dette formål, som er interessant ud fra opgavens problemstilling, hvorfor der afgrænses fra regnskabsklasse C og D.

Den vedtagne lov om ændring af årsregnskabsloven indeholder adskillige modifikationer inden for flere områder. For at fokusere på besvarelsen af den opstillede problemformulering vil denne afhandling ikke analysere øvrige ændringer. Der vil i kapitel to blive foretaget en overordnet gennemgang af ændringerne for hovedsageligt klasse B. Redegørelsen vil på denne baggrund kun indeholde delelementer af loven, og den skal ikke ses som en udtømmende gennemgang. Områderne omtalt i kapitlet er udvalgt ud fra deres relevans for besvarelsen af den opsatte problemformulering. For at opnå en dybde i opgaven er denne skrevet under forudsætningen af, at læseren på forhånd har kendskab til årsregnskabsloven.

Effekten af ændringerne i årsregnskabsloven vil blive analyseret på baggrund af udvalgte gruppers påvirkning, herunder virksomheder, revisorer samt regnskabsbrugere. Begrebet regnskabsbruger dækker en bred gruppe af interessenter og er i årsregnskabslovens § 12 defineret som "personer, virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder m.v., hvis økonomiske beslutninger normalt må forventes at blive påvirket af en årsrapport" (Erhvervs- og Vækstministeriet, 2013). Således er der tale om et vidt begreb, og denne afhandling kan derfor ikke belyse alle regnskabsbruges livsverden.

De oplysninger, som virksomhederne videregiver i deres årsrapporter, har til hensigt at dække informationsbehovet hos brugerne. Interessenterne har dog heterogene behov, hvorfor der ikke eksisterer ét optimalt regnskab for alle. Det er af Elling (2010) argumenteret, at investorernes oplysningsbehov er så omfattende, at dette ligeledes dækker andre interessenters behov. Således bør opgaven centreres om kapitalindskydere som den primære regnskabsbruger, det vil sige långivere, kreditorer med videre. Efter argumentet om, at alle informationsbehov dækkes ved opstilling af årsrapporten efter kapitalindskydernes ønsker, fokuserer afhandlingen på pengeinstitutterne som regnskabsbrugere. Således afgrænses der fra større redegørelser for

myndigheder, leverandører og andre brugere af årsrapporten. Afgrænsningen foretages for at opnå en mere målrettet og dybdegående analyse.

Årsregnskabsloven er jævnfør § 3 gældende for erhvervsdrivende virksomheder, herunder selskaber, interessentskaber, kommanditselskaber samt erhvervsdrivende fonde. Denne afhandling vil som følge af fokuspunktet på årsregnskabsloven ikke omtale virksomheder, der ikke er omfattet af denne lovgivning.

1.4 VIDENSKABSTEORETISK SYNSPUNKT

Afhandlingen vil gennem et kvalitativt undersøgelsesdesign forsøge at belyse den beskrevne problemstilling. Gennem et litteraturstudie, en analyse af høringssvar og af interviews vil opgaven forsøge at beskrive erhvervslivets holdninger til den gennemførte lovændring og belyse, hvilke mulige konsekvenser denne vil have. Afhandlingen vil belyse de meninger, subjektive aktører tillægger lovændringen. Formålet med opgaven er at fortolke, forstå og typificere de subjektive meningsprovinser, som opgaven repræsenterer gennem den foretagne litteraturgennemgang, de gennemgåede høringssvar og de foretagne interviews (Justesen & Mik-Meyer, 2010).

Opgaven fokuserer på den konkrete menneskelige erfaring og holdning til lovændringen. På baggrund af denne hensigt vil det videnskabsteoretiske synspunkt i opgaven være et fænomenologisk perspektiv. Fænomenologien handler om at forstå sociale fænomener ud fra aktørernes egne perspektiver og beskrive verdenen, som den opfattes af interviewpersonerne (Kvale & Brinkmann, 2009). Der afgørende er i dette paradigme, hvordan virkeligheden opfattes af mennesket og her af interviewpersonerne. Den kvalitative undersøgelse vil her beskrive fænomenet i deres kontekst og på den baggrund give en øget forståelse heraf.

Det fænomenologiske paradigme, som understøtter denne afhandling, bestemmer i vid udstrækning kvalitetskriterierne for interviewene samt specialet som helhed. Det benyttede paradigme vægter især gennemskuelighed, hvilket indebærer et krav til metoden af indsamling af data, og at tilgangen til forskningsspørgsmålet er klart for læseren (Justesen & Mik-Meyer, 2010).

Afhandlingens analyse vil basere sig på et litteraturstudie, høringssvar og interviews for at være i stand til at opnå fyldige beskrivelser om lovændringen og dens indflydelse på de fremtidige regnskaber (Justesen & Mik-Meyer, 2010). Den viden, som vil komme til udtryk gennem afhandlingen, er subjektiv, og vil som følge heraf ikke være statistisk generaliserbar, hvilket heller

ikke er intentionen med denne opgave. Undersøgelsen vil derimod give en typificering, som kan bruges til at forstå virkeligheden og dermed holdningerne til lovændringen.

Opgavens litteraturstudie og interviews vil danne undersøgelsesdesignet, og afhandlingen vil således bestå af både primære og sekundære datateknikker (Andersen, 2009). De sekundære data vil være lovforslag, lovtekst, høringssvar, artikler med mere, som bruges i analysen. Disse data giver et grundlæggende indblik i, hvordan subjektet opfatter og fortolker lovændringen. Ved anvendelsen af de nævnte dokumenter vil fokus ligge på fortolkning af den subjektive mening, som kommer til udtryk i teksten. De benyttede tekster er ikke udvalgt ud fra deres repræsentative betydning men ud fra deres afspejling af subjektive meninger til lovforslaget. Interviewene vil som primære data supplere de sekundære data.

I det fænomenologisk perspektiv forventes det, at forskeren har en objektiv tilgang til studiet. Brugen af tidligere undersøgelser i opgaven er ikke i overensstemmelse hermed. Litteraturstudiet giver mig en viden, som ikke gør det muligt at opretholde en fuldstændig fordomsfri tilgang til studiet. Der vil i den videre undersøgelse og ved indhentelse af empiri blive holdt en åben tilgang til andre ukendte variabler og holdninger udtrykt i interviewene. Litteraturstudiet vil danne et grundlag for interviewenes indhold samt opstilling af interviewguiden og bidrager således til udførelsen af disse (Kristensen, 2007).

Afhandlingens undersøgelsesmetodik er ligeledes bygget op på et teoretisk grundlag. Dette danner rammerne for de spørgsmål og problemstillinger, som belyses igennem den videre undersøgelse i form af interviews. De planlagte interviews vil fungere som praktiske meningsfelter, der afspejler og konkretiserer de teoretiske problemstillinger, som lovændringen frembringer (Rendtorff, 2007). Der er tale om en kontekstafhængig viden, og en generel videnskabelig konklusion kan derfor ikke udledes. Der frembringes subjektive meninger, og afhandlingen vil forsøge at finde idealtypiske strukturer heri for at forstå indvirkningen af lovændringen (Kvale & Brinkmann, 2009).

Dette afsnit har beskrevet afhandlingens videnskabsteoretiske synspunkt, og her er opgavens metode introduceret. Der vil i opgavens kapitel fire blive foretaget en nærmere beskrivelse af den metodiske tilgang til indsamlingen af empiri.

1.5 KILDEKRITIK

Lov om ændring af årsregnskabsloven er vedtaget i maj 2015 med ikrafttrædelse den 1. juli og virkning for regnskabsår med begyndelse den 1. januar 2016 eller senere. Grundet dette er loven

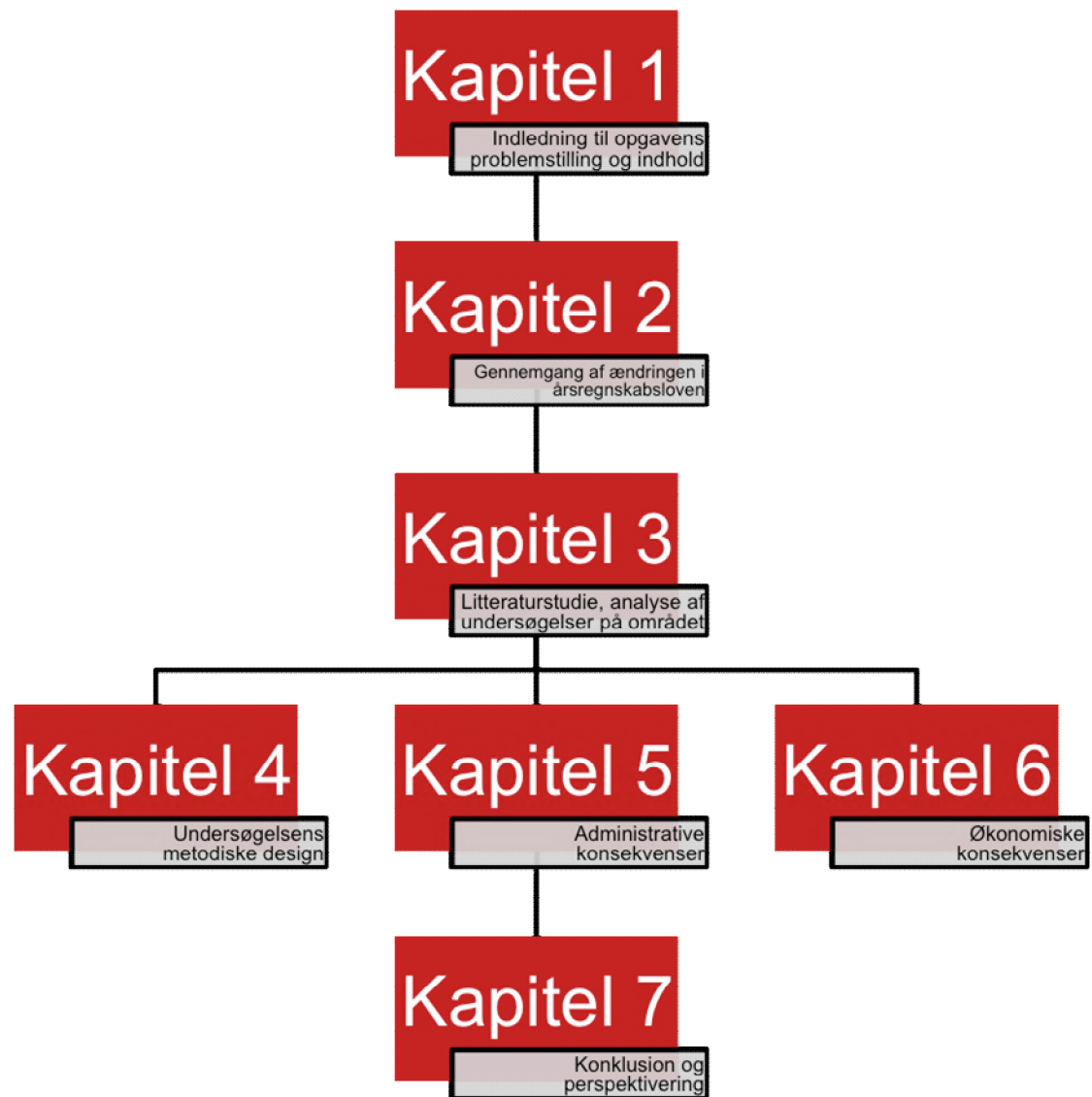
ikke implementeret endnu, og der er således ikke udarbejdet færdige analyser på dennes effekt. Litteraturen på området består hovedsageligt af høringssvar fra interesseorganisationer, artikler samt debatindlæg. Organisationernes egne interesser er i høj grad afspejlet i disse kilder. Da den subjektive mening er i fokus i fænomenologien, som afhandlingen er baseret på, vurderes dette ikke at give bias. Litteraturen er kritisk analyseret, og det fundne bias vurderes ikke at have en påvirkning på afhandlingens gennemgang eller konklusion. Synspunkterne er brugt til at danne et indblik i erhvervslivets holdninger til den nye lov, som efterfølgende underbygges af interviews.

1.6 AFHANDLINGENS STRUKTUR

Den opstillede model skitserer afhandlingens struktur. I kapitel et er opgavens problemstilling og problemformulering fremlagt. Herefter er opgavens metodiske tilgang og afgrænsning beskrevet. Årsregnskabslovens ændringer og markedsteoriene relateret hertil vil overordnet blive gennemgået i kapitel to. Denne gennemgang vil danne grundlag for forståelsen af ændringerne.

Kapitel tre vil indeholde et litteraturstudie, hvor andre undersøgelser og artikler på området vil blive gennemgået. Formålet med denne gennemgang er at fastlægge undersøgelsesresultater samt meninger og herudfra fastlægge, hvilke problemstillinger der er interessant at undersøge videre. Kapitel fire vil omhandle den metodiske tilgang til opgavens empiriske undersøgelse og hvilke overvejelser, der er gjort i denne forbindelse. Afhandlingens analyse af den indsamlede viden vil blive foretaget i kapitel fem og seks, hvoraf kapitel seks vil have fokus på de økonomiske konsekvenser. Kapitel syv har til formål at konkludere på opgaven og besvare den i kapitel et opstillede problemformulering.

KAPITEL 2 – DEN TEORETISKE TILGANG TIL ÅRSREGNSKABSLOVEN

I dette kapitel vil der blive foretaget en overordnet gennemgang af årsregnskabsloven og de i maj 2015 vedtagne ændringer hertil. Behandlingen vil belyse udvalgte ændringer i loven og formålet med disse. De lovændringer, som gennemgås nedenfor, er udvalgt ud fra deres relevans for besvarelsen af den opsatte problemformulering. Opgavens fokus er på de mindre virksomheder og ændringerne for disse, hvorfor de særlige ændringer for de større virksomheder og rapportering af samfundsansvar er afgrænset fra opgaven. Kapitlet vil yderligere indeholde en gennemgang af de markedsteorier, som kan påvirke handelsmarkedet efter implementeringen af lovændringen. Hensigten med kapitlet er at skabe en forståelse for de vedtagne ændringer til årsregnskabsloven og et teoretisk fundament for afhandlingens videre undersøgelse.

2.1 ÅRSREGNSKABSLOVENS UDVIKLING

I 1981 trådte den første årsregnskabslov i Danmark i kraft og var udtryk for implementeringen af EU's 4. selskabsretlige direktiv af 25. juni 1978 (EY, 2014). Med indførelsen af loven blev kravene til regnskabsaflæggelsen for de danske virksomheder forøget, og man fik fokus på regnskabsbrugernes behov. Indtil indførelsen af årsregnskabsloven var regnskabsaflæggelsen reguleret i aktieselskabsloven, som blev indført i 1917. Loven indeholdte to paragraffer vedrørende regnskabsaflæggelsen for aktieselskaber. Dette afspejler de begrænsede krav til regnskaberne på daværende tidspunkt. I dag regulerer årsregnskabsloven regnskabsaflæggelsen for cirka 240.000 virksomheder, som dækker over blandet andet aktie- og anpartsselskaber, erhvervsdrivende fonde samt virksomheder, der frivilligt aflægger årsrapport (Erhvervs- og Vækstministeriet, 2015b).

Årsregnskabsloven har været underlagt adskillige ændringer siden den første vedtagelse, og kravene til regnskabsaflæggelsen og administrative handlinger, som påhviler virksomhederne, er forøget betydeligt. Udviklingen i samfundet og den generelle regnskabstilgang har givet en naturlig ændring i loven. I takt med voksende lovgivning på regnskabsområdet er omfanget af virksomhedernes regnskaber ligeledes tiltaget. For de store virksomheder udgør en gennemsnitlig årsrapport i dag 124 sider, hvoraf 37 procent er udgjort af ledelsesberetningen (Jeppesen, 2015).

I årene 2004, 2006 og 2008 blev der gennemført større ændringer i loven grundet et politisk ønske om at lette de administrative byrder for de mindre virksomheder (EY, 2014). Siden vedtagelsen af den sidste årsregnskabslov i 2001 er der yderligere indført undtagelse fra revisionspligten og

mulighed for anvendelse af en særlig erklæringsstandard for de mindste virksomheder. For de store virksomheder er der modsætningsvist indført flere krav til deres årsrapporter siden 2001, herunder krav om redegørelse for samfundsansvar.

Grundet det voksende omfang af årsrapporterne har kvaliteten af disse været kritiseret. Som kommunikationsværktøj om virksomhedernes forretning, udvikling, økonomi og risici er årsrapportens kvalitet forringet grundet det større omfang. Det er blevet tungt for regnskabsbrugerne at finde den viden, de mener, er relevant (Ryttersgaard, 2015). Tilbage i 2012 udstedte EFRAG, ANC og FRC et debatoplæg, hvori årsrapporternes kvalitet blev kraftigt kritiseret. Debatoplægget angiver, at regnskabernes noter er forringede, og bidrager til at gøre årsrapporterne for komplekse og uforståelige (European Financial Reporting Advisory Group, Autorité des Normes Comptables, & Financial Reporting Council, 2012).

Regnskabsbrugernes opfattelse af regnskabets information har en betydelig indflydelse på deres værdiansættelse af virksomheden (Jeppesen, 2015), og et øgede fokus på denne opfattelse kan derfor gavne virksomheden. Virksomhedernes årsrapporter skal tilpasses brugernes ønsker og skabe bedre vilkår for de erhvervsdrivende. Det forøgede fokus på at fjerne unødigt information, kaldet cutting clutter, er både nationalt som internationalt (Jeppesen, 2015; Ryttersgaard, 2015). De seneste ændringer til årsregnskabsloven er blandt andet udsprunget fra ønsket om mere præcise og lettilgængelige regnskabsinformationer.

2.2 ÆNDRING AF ÅRSREGNSKABSLOVEN

Folketinget har den 21. maj 2015 vedtaget lov om ændring af årsregnskabsloven med ikrafttrædelse den 1. juli og virkning for regnskabsår med begyndelse den 1. januar 2016 eller senere. Denne ændring implementerer det nye EU-regnskabsdirektiv, som blev vedtaget i juni 2013. Ændringen har til formål at tilpasse den danske lovgivning til udviklingen i de internationale regnskabsstandarder og lempe de administrative byrder for virksomhederne. Den nye årsregnskabslov skal gøre det nemmere at drive virksomhed og dermed øge konkurrenceevnen for de danske erhvervsdrivende (Erhvervs- og Vækstministeriet, 2015b).

En stigende globalisering har skabt et behov for en international ensartethed. Dette har givet anledning til ændring af EU-direktiverne og heraf afledte ændringer i den danske regnskabslovgivning. Lovændringen er udarbejdet i samarbejde med Regnskabsrådet, hvor en række interessenter fra erhvervslivet er repræsenteret, herunder Dansk Erhverv, Dansk Industri, Foreningen Registrerede Revisorer med videre (DAMVAD, 2014a). Et stigende pres fra

erhvervslivet for mere internationalt sammenlignelige regnskaber har ligeledes haft indflydelse på lovens udformning.

Det nye EU-direktiv sigter mod at lette byrderne ved regnskabsaflæggelse for virksomhederne, især de mindre. Den daværende regering¹ har ved vedtagelsen af vækstpakken i 2014 opsat mål om at reducere byrderne for erhvervslivet med to milliarder kroner inden år 2020 (Erhvervs- og Vækstministeriet, 2015b). Med den nye årsregnskabslov reduceres regnskabskravene for virksomhederne, og dermed frigives ressourcerne til at skabe vækst i stedet. Det er denne vækst, politikkerne mener, vil kunne skabe flere arbejdspladser og som følge deraf øge de danske virksomheders konkurrenceevne.

Erhvervsstyrelsen estimerer, at den årlige besparelse som følge af de vedtagne lovændringer, vil være cirka 300 millioner kroner (Erhvervs- og Vækstministeriet, 2015b). Kravene til årsrapporterne kan efter styrelsens vurdering reduceres uden større ulempe for regnskabsbrugerne. Denne vurdering er foretaget på baggrund af en undersøgelse udarbejdet af analyseinstituttet DAMVAD (DAMVAD, 2014a). Undersøgelsen har analyseret regnskabsbrugernes anvendelse og nytteværdi af årsrapporten for små og mellemstore virksomheder. Der vil blive foretaget behandling af denne undersøgelse ved litteraturgennemgangen i kapitel tre.

Lovforslaget til ændring af årsregnskabsloven blev fremsat i januar 2015 og herefter vedtaget i maj efter tredje behandling. Forslaget og den vedtagne lovændring indeholder flere af direktivets mulige lempelser og vurderes at påvirke cirka 80.000 minde virksomheder, således at der er færre regnskabs- og notekrav til disse (Larsen H. S., 2015). Betydningen heraf er, at hvert tredje selskab kan reducere informationsmængden i deres årsrapporter (FSR, 2015b).

Den nye lov om ændring af årsregnskabsloven indeholder en del modifikationer, som i korte træk kan præsenteres som følgende:

- Ændret størrelsesklasser for virksomhederne
- Lempelsesmuligheder for visse dattervirksomheder, og nye mikrovirksomheder får reducerede regnskabskrav
- Kravet om ledelsespåtegning ophæves delvist

¹ Den daværende regering er herefter blot omtalt som regeringen

- Maksimumsharmonisering indebærer, at årsregnskabsloven ikke kan indeholde krav ud over EU-direktivet, hvorfor krav ophæves, og andre indføres
- Mulighed for at aflægge regnskab efter de internationale regnskabsstandarder IFRS
- Skærpede krav for større virksomheder, heriblandt land-for-land rapportering samt samfundsansvar

I det følgende vil der blive foretaget en overordnet gennemgang af udvalgte ovenstående punkter. Gennemgangen vil indeholde de væsentligste ændringer, som påvirker de mindre virksomheder i klasse B. Som følge heraf vil der ikke foretages gennemgang af IFRS-mulighederne samt andre skærpede krav for større virksomheder.

2.2.1 Ændring af regnskabsklasser

Årsregnskabsloven inddeler reglerne for udarbejdelse af årsrapporten i fire regnskabsklasser; A, B, C og D. Fordelingen af virksomhederne i mellem disse klasser afgøres hovedsageligt af virksomhedens størrelse. På denne baggrund skal virksomheder, der frivilligt aflægger årsrapport, overholde reglerne for klasse A, som er mindst omfattende. Klasse B gælder for små virksomheder, hvor mellemstore og store skal aflægge regnskab efter kravene i klasse C. Statslige aktieselskaber og virksomheder med andele på et registreret marked skal anvende reglerne i klasse D (Erhvervs- og Vækstministeriet, 2013). Kapitalselskaber skal som minimum benytte reglerne i klasse B. Den videre opdeling mellem små, mellemstore og store virksomheder foretages ud fra størrelse, herunder balancesum, omsætning og antal ansatte. Ved vedtagelsen af lov om ændring af årsregnskabsloven forhøjede regeringen disse grænser og tilføjede en ny gruppe, mikrovirksomheder. Nedenfor er grænserne mellem regnskabsklasserne opstillet både før og efter ændringen.

Beregningsmetoden til indplaceringen i regnskabsklasserne er desuden ændret i forbindelse med lovændringen. Nettoomsætningen skal fremadrettet inkludere finansielle indtægter og indtægter fra investeringsvirksomheder, dog kun hvis disse oversiger omsætningen (PwC, 2015). Der må i denne forbindelse ikke ske modregning af positive og negative værdireguleringer, som kommer fra forskellige aktiver. Ændringen vil betyde, at flere holdingvirksomheder og investeringsvirksomheder skal aflægge regnskaber efter en højere regnskabsklasse.

Grænserne for udvidet gennemgang er forhøjet svarende til klasse B. Disse nye grænser betyder, at flere virksomheder kan aflægge regnskab efter de mindre klasser, og dermed skal overholde færre regnskabskrav. Yderligere kan flere vælge at benytte sig af udvidet gennemgang som en alternativ erklæringsstandard til revision og dermed mindske revisionskravet. Nye beregningsregler for holdingselskaber giver ligeledes nye muligheder for at fravælge revision eller vælge udvidet gennemgang til for denne type virksomheder.

Regnskabs- klasse	B	B		C (mellem)		C (stor)	
	Mikrovirk somheder	Små virksomheder		Mellemstore virksomheder		Store virksomheder	
	Efter	Før	Efter	Før	Efter	Før	Efter
Balancesum, mio. kr.	0 – 2,7	0 – 36	0 – 44	36-143	44-156	>143	>156
Nettoomsætning, mio. kr.	0 – 5,4	0 – 72	0 – 89	72 – 286	89 – 313	>286	>313
Antal ansatte	0 – 10	0 – 50	0 – 50	50 – 250	50 – 250	> 250	> 250
Forøgelse	Ny	25 %		10 %		10 %	

Tabel 1: Deloitte, 2015

De nye størrelsesgrænser betyder, at flere koncerner bliver små, og at færre vil blive mødt med krav om at aflægge koncernregnskab. Alt i alt vil ændringerne betyde, at 1.017 klasse C (mellemstore) virksomheder vil rykke til klasse B, mens 347 store virksomheder vil blive mellemstore virksomheder inden for regnskabsklasse C (Erhvervsstyrelsen og EY, 2015). De i alt 1.364 virksomheder, som påvirkes af lovændringen, vil mødes med færre regnskabskrav. Dette er afspejlet i fordelingen mellem regnskabsklasser, hvoraf 95 procent af de danske selskaber placeres i klasse B, og knapt fem procent i klasse C (PwC, 2015). Ændringen af grænserne er således et af tiltagene i lettelsen af de administrative og økonomiske byrder for virksomhederne, som regeringen ønskede at indføre.

2.2.2 Ændringer for virksomheder i klasse B

Der er for virksomheder i regnskabsklasse B foretaget lovændringer, som kun vedrører denne klasse. Virksomheder omfattet af dette er også berørt af lovens andre ændringer og skal således også være opmærksom herpå. På baggrund af totalharmoniseringsprincippet i direktivet er følgende krav for klasse B-virksomheder ophævet: egenkapitalopgørelse, specificerede eventualforpligtelser, koncernoplysninger, oplysning om kapitalandele, tilgodehavende hos ledelsesmedlemmer samt virksomhedskapitalens sammensætning. Totalharmoniseringsprincippet tilsiger, at årsregnskabsloven ikke kan indeholde yderligere krav end dem indeholdt i direktivet for små virksomheder. Dette skal medvirke til at lette de administrative byrder for de mindste virksomheder.

Fremadrettet skal årsrapporterne angive den samlede eventualforpligtelse, som påhviler virksomheden, og ikke specificere hvert enkelt element. Opgørelsen af egenkapitalen udgår, hvilket betyder, at specifikationen af blandt andet kapitalændringer, udbetalt udbytte, ekstraordinært udbytte, køb og salg af egne aktier, opskrivninger, valutakursændringer og værdireguleringer bortfalder. Det er fremsat af blandt andet EY (2015), at denne ændring vil give et betydeligt informationstab for regnskabsbrugerne. Kun udvalgte informationer videregives, og brugerne får derfor kun indikationer på, hvorfor egenkapitalen har udviklet sig, som den har.

Totalharmoniseringsprincippet giver ligeledes en række nye krav for klasse B-virksomheder, som inkluderer følgende:

- Resultatdisponeringen skal fremgå i forlængelse af resultatopgørelsen
- Ledelsesberetning genindføres som krav og skal indeholde oplysninger om væsentligste aktivitet og eventuelle væsentlige ændringer
- Notekrav om nedskrivning på ledelseslån
- Noteoplysning om antal gennemsnitlige ansatte

En af konsekvenserne af ovenstående ændringer er, at oplysningerne om virksomhedens væsentligste aktivitet og ændringer heraf rykkes fra noterne til ledelsesberetningen, hvilket fritager oplysningerne fra revision. Herved vil de administrative og økonomiske byrder ved revisionen af disse i teorien bortfalde.

2.2.2.1 Mikrovirksomheder

Med vedtagelsen af lov om ændring af årsregnskabsloven er begrebet mikrovirksomheder indført, og dermed en delvis ny regnskabsklasse. En mikrovirksomhed er en klasse B-virksomhed med en

balancesum på under 2,7 millioner kroner, en nettoomsætning på under 5,4 millioner kroner og et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede på ti eller derunder. Dog gælder det, at reglerne for denne klasse ikke kan anvendes for "holdingvirksomheder, investeringsvirksomheder samt virksomheder, der på balancedagen har rettigheder eller forpligtelser som et resultat af indgåede aftaler om afledte finansielle instrumenter" (Erhvervs- og Vækstministeriet, 2015b, s. 30). Undtagelsen for virksomheder med afledte finansielle instrumenter er tilføjet efter de modtagne høringssvar fra 29 organisationer og foreninger. Her blev problematikken vedrørende indregning af en negativ dagværdi på instrumentet adresseret, og ministeriet valgte herefter at indføre endnu en undtagelse (Erhvervs- og Vækstministeriet, 2015c).

Det er Erhvervs- og Vækstministeriets (2015b) vurdering, at 80.000 virksomheder vil placeres i denne regnskabsklasse. Ved indførslen af denne delvise regnskabsklasse har man lempet regnskabskravene betydeligt for de virksomheder, som falder inden for denne kategori. Mikrovirksomhederne skal overholde regnskabskravene for regnskabsklasse B, men de indførte lempelser fritager virksomheder fra en række notekrav:

- Anvendt regnskabspraksis
- Gæld, der forfalder til betaling mere end 5 år efter balancetidspunktet
- Visse særlige poster
- Gennemsnitlige antal heltidsbeskæftigede i regnskabsåret

Virksomheder, der vælger at benytte en eller flere af ovenstående lempelser, skal oplyse dette i årsrapportens noter. Det skal dog nævnes, at mikrovirksomheder ikke kan anvende årsregnskabslovens § 37 om løbende regulering til dagsværdi og skal derfor indregne finansielle aktiver og forpligtelser til kostpris (Deloitte, 2015). Da regnskaber, der anvender ovenfor listede undtagelser, ikke indeholder oplysninger om anvendt regnskabspraksis, vil dette forhold ikke blive beskrevet yderligere. Det er på samme måde ikke muligt at beskrive de regnskabsmæssige skøn, som virksomheden har lagt til grund for regnskabet, herunder aktivernes forventede levetider samt indregningskriterier.

Årsregnskabsloven indeholder suppleringskrav, som tilsiger, at regnskabet skal udvise et retvisende billede, og at lovens regler skal suppleres eller fraviges for at opnå dette. Dette krav er ikke gældende for og kan ikke anvendes af mikrovirksomheder (EY, 2015). Generalklausulen er oprindeligt indsat som et kvalitetskrav for at beskytte regnskabsbrugerne mod mangelfulde eller vildledende årsregnskaber (Elling, 2010) og skal således sikre, at regnskaberne til en hver tid afspejler det reelle billede af virksomhedernes situation. Muligheden for at supplere eller fravige

regnskabslovgivningen med henvisningen til et retvisende billede er således ikke længere muligt for mikrovirksomheder. Lovbemærkningerne holder dog fast i, at regnskaber udarbejdet efter mikroregimet giver et retvisende billede (Erhvervs- og Vækstministeriet, 2015b).

Lempelserne er indført for at lette byrderne for de mindre virksomheder. Det er vurderingen, at regnskabsbruger fortsat har behov for regnskabsinformation fra disse virksomhedsstørrelser, hvorfor der fortsat er krav om aflæggelse heraf. De lempede oplysningskrav vurderes dog at have lille betydning for brugerne, hvorfor disse er anset som undværlige (Erhvervs- og Vækstministeriet, 2015b). Det er dog argumenteret af flere revisionshuse, at virksomheder, der ønsker at benytte lempelserne, bør overveje konsekvenserne heraf nøje (Deloitte, 2015; PwC, 2015). Regnskabsbrugeres informationsbehov bør vurderes, og indvirkningen på brugernes udbytte af årsrapporten skal overvejes. Informationsniveauet i årsrapporten kan påvirke virksomhedens samhandelsvilkår, tilhørsforhold, kontraktforhold med videre.

2.2.3 Ledelsespåtegning

Ved vedtagelsen af lov om ændring af årsregnskabsloven indføres en yderligere lempelse for de danske virksomheder. Ledespåtegningen kan for virksomheder med ét ledelsesmedlem undlades. Den digitale indberetning af årsrapporten anses herfor som ledelsens godkendelse af regnskabet. Oplysninger, der ellers ville være indeholdt i ledespåtegningen, skal herefter medtages i ledelsesberetningen. Virksomheder som falder i regnskabsklasse D kan dog ikke benytte sig af denne lempelse.

Lempelsen er foretaget som led i regeringens ønske om at lette virksomhedernes byrder. Ledelsens ansvar for årsrapporten ændres ikke, og tiltaget vil således blot lette det administrative arbejde ved indhentelse af ledelsesmedlemmets underskrifter. Ændringen anslås at kunne spare virksomhederne 180 millioner kroner årligt (EY, 2015). Lempelsen vurderes af flere ikke at have en reel effekt, da ledespåtegningen oftest består af en standardtekst, og udarbejdelsen heraf derfor ikke udgør en byrde for virksomheden. Det anbefales yderligere af flere revisionshuse, at virksomhederne bibeholder ledespåtegningen (EY, 2015; Deloitte, 2015). Denne anbefaling grundet blandt andet i, at flere årsrapporter indberettes af revisoren, hvorfor den digitale indberetning ikke direkte kan anses som ledelsens godkendelse af regnskabet.

2.3 ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER FOR VIRKSOMHEDERNE

Lovændringen medfører en række lempelser og skærper for erhvervslivet, som forventes at medføre en årlig besparelse på 300 millioner kroner. Erhvervsstyrelsen har i lovforslaget estimeret den samlede besparelse til i alt 835 millioner kroner, hvis ændringerne udnyttes fuldt ud (Erhvervs- og Vækstministeriet, 2015a). Denne kan opdeles på følgende elementer i lovændringen:

Delelement	AMVAB-måling (mio. kr.)
Forhøjelse af størrelsesgrænser	-109,5
Reducerede regnskabskrav for mikrovirksomheder	-85,1
Reducerede regnskabskrav til visse dattervirksomheder	-467,9
Delvis ophævelse af kravet om ledelsespåtegning	-192,9
International tilpasning	-46,2
Pligtige ændringer (ekskl. CSR og beretning om betalinger til myndigheder)	63,2
Beretninger om betalinger til myndigheder	1,1
Rapportering om samfundsansvar (CSR) ¹⁾	2,9
Øvrige bestemmelser og afrunding	-1,4
I alt	-835,8

Figur 1: Erhvervs- og Vækstministeriet, 2015a

Besparselsen og beregningen heraf er efterfølgende uddybet i en rapport fra Erhvervsstyrelsen og EY (2015) i november 2015, hvor den præcise besparelse angives til 863,8 millioner kroner. Det forventes ikke, at alle lovændringernes lempelsesmuligheder udnyttes fuldt ud af virksomhederne, hvorfor den reelle besparelsen kun vurderes at være 319,1 millioner kroner. Faldet fra den beregnede besparelse på 863 millioner kroner skyldes hovedsageligt, at den forventede udnyttelsesgrad for anvendelse af datterselskabslempelsen kun er 30 procent.

Beregningen er foretaget ud fra den Aktivitetsbaseret metode til Måling af Virksomhedernes Administrative Byrder (AMVAB-metoden), som er en politisk målemetode til opgørelse af de byrder virksomhederne pålægges (Erhvervsstyrelsen, 2012). Målingerne foretages gennem interviews med enkelte af de påvirkede virksomheder og eksperter, hvor det undersøges, hvor mange ressourcer virksomhederne anvender til de enkelte lovelementer. Der foretages dybdegående interviews af tre til fem udvalgte virksomheder, hvorefter der på baggrund af det estimerede tidsforbrug udregnes en omkostning for overholdelse af lovkravet. De administrative byrder udregnes herefter som (Erhvervsstyrelsen, 2012):

$$\text{Administrativ byrde} = P \times O \times H$$

P: Antal virksomheder omfattet af reguleringen, populationen.

O: Omkostningsparametre i én omfattet virksomhed bestående af løn til administrative medarbejdere for pågået administrativ aktivitet og/eller eventuelle anskaffelser.

H: Hyppigheden af hvor ofte information skal stilles til rådighed for myndighed eller tredjepart årligt.

Metoden fokuserer på forskellen mellem de nuværende og kommende byrder efter lovændringen. Der er ved beregningen for ændringen af årsregnskabsloven ikke identificeret omstillingsomkostninger for virksomhederne, hvorfor disse ikke er indeholdt. Medregnet er ej heller tidsforbruget for virksomhedens medarbejdere til at forstå lovændringen og dennes konsekvenser.

Yderligere tager beregningen ikke hensyn til de byrder, som eventuelt pålægges andre interessenter ved lovændringen. Det er påstået i blandt andet høringsudvalget, at lempelserne vil tvinge regnskabsbrugerne for de små virksomheder til at indhente informationen andet sted. Dette vil kræve ressourcer for interessenterne og vil derfor udgøre en økonomisk og administrativ byrde. På samme måde kritiseres enkelte delberegninger for ikke at være reelle. Ændringerne er uden egentlig substans, fordi udarbejdelsen af for eksempel noten ikke har været en egentlig byrde for virksomhederne (EY, 2015).

Der er ved beregningen for lovændringen foretaget otte ekspertinterviews af revisorer (Erhvervsstyrelsen og EY, 2015). Der er tale om et begrænset antal interviews, som kun er foretaget af eksperter og ikke virksomhederne selv. Det kan derfor argumenteres, at stikprøven ikke er repræsentativ og derfor ikke kan bruges til at sige noget statistisk om hele populationen. Den foretagne AMVAB-beregning baserer sig desuden på tidligere udførte målinger, og delresultater er taget herfra. Som kommenteret i rapporten fra Erhvervsstyrelsen og EY (2015, s. 42) er validiteten "således afhængig af denne basismåling af årsregnskabsloven og de senere ændringer, der er foretaget heraf". Den anvendte basismåling er foretaget i 2004, og det kan derfor argumenteres, at denne er forældet.

2.4 MARKEDSTEORIER OM REGNSKABSINFORMATION

De vedtagne lovændringer skaber forandringer i markedet for regnskabsinformation, idet oplysninger fratages regnskabsbrugerne. Disse ændringer skaber en række problemstillinger, som kan beskrives ved økonomiske teorier.

2.4.1 Asymmetrisk information

Som omtalt i det indledende kapitel i afhandlingen beskæftiger regnskaber sig med måling og kommunikation af finansiel information (Elling, 2010). Heraf danner det interne regnskab blandt andet grundlag for den interne ressourceallokering i virksomheden, mens det eksterne regnskab tjener som beslutningsgrundlag for den eksterne fordeling af virksomheder imellem. Det interne regnskab er ikke lovreguleret, og indholdet heri er derfor op til den enkelte virksomhed. Regnskabet, som bruges eksternt, indeholder kun en delmængde af den information, som er

tilgængelig i virksomheden og det interne regnskab. Således har virksomhedens interessenter kun adgang til en begrænset informationsmængde, og deres viden er derfor mindre end virksomhedens egen. Denne informationsasymmetri kan give problemer i markedet og ressourceallokeringen, idet den giver ledelsen mulighed for at udnytte oplysningerne til egen vinding.

Den økonomiske teori om asymmetrisk information er udviklet af blandt andet George Akerlof og Michael Spence. Teorien beskæftiger sig med konsekvenserne af asymmetrisk information mellem agenter, herunder den adfærd som affødes heraf. Akerlof (1970) udførte et studie af relationen mellem kvalitet og uvished, markedet for 'lemons'. Studiet blev udført på markedet for brugte biler, hvor bilen fungerer som 'lemon'. Akerlof bemærkede, at bilens ejer har mere information om denne end den potentielle køber. Den tidligere ejer har viden om bilens stand, egenskaber og kvalitet, som ikke nødvendigvis kommunikeres videre til potentielle købere.

Markedet for brugtvoagsbiler indeholder derfor asymmetrisk information agenterne imellem og afspejler adfærden på andre markeder med samme karaktertræk. Akerlofs studie (1970) viste, at de potentielle køberes bevidste uvidenhed ville føre dem til at antage, at alle brugte biler med stor sandsynlighed har lav kvalitet, en 'lemon'. Med denne antagelse ville køberne presse prisen ned på hele markedet og drive biler af høj kvalitet ud af markedet. Akerlof påstod i sit studie, at der i sidste ende kun ville blive udbudt 'lemons'. Grundet den asymmetriske information ville sælgerne være ude af stand til at modtage en rimelig pris for deres bil, og markedet ville være ineffektivt.

Problematikken på markedet for brugtvoagsbiler kan overføres til andre markeder, hvor der ligeledes eksisterer asymmetrisk information. Markedet for samhandel mellem erhvervsdrivende er ofte præget af asymmetrisk information, idet virksomhederne ikke har samme information om hinanden, deres produkter eller ydelser. Som følge heraf søger ressourceejeren at minimere denne asymmetri ved at indhente oplysninger om enheden, de vil handle med.

Årsrapporten bruges af virksomhedens interessenter til at indhente informationer om organisationens økonomiske udvikling og tilstand. Årsrapporten er den vigtigste informationskilde på tværs af interessentgrupper og ligger ofte til grund for de økonomiske dispositioner, interessenterne foretager (DAMVAD, 2014a). Informationsniveauet kan derfor være af stor værdi for den enkelte interessent, og især kreditinstitutionerne benytter årsrapporten som grundlang til at træffe økonomiske beslutninger.

Årsrapporterne har tidligere været så omfangsrige og informationstunge, at det har været svært for den enkelte regnskabsbruger at sortere i disse givne informationer. Med de vedtagne ændringer til

årsregnskabsloven lempes informationsniveauet i årsrapporterne aflagt efter regnskabsklasse B, og især informationerne fra mikrovirksomheder er reduceret betydeligt. Dette kan aflede en række problemstillinger, idet regnskabsbrugerne af disse årsrapporter ikke længere får den information de ønsker. Virksomhederne har fortsat informationen, men de deler således ikke denne med deres interessenter. På denne måde bliver informationsasymmetrien større mellem virksomhederne og regnskabsbrugerne, og denne skævhed kan give problemer i interessenternes samhandel. Ressourceejernes mulighed for at fordele ressourcerne rationelt bliver således minimeret, og de vil på denne baggrund ikke være villige til at betale samme pris eller levere samme ydelse eller varer.

2.4.2 Signalteori

Teorien om asymmetrisk information siger altså, at uligheder i adgangen til oplysninger vil forstyrre markedet for udveksling af varer og tjenesteydelser. Det er dog af Michael Spence (1973) fremsat, at problemet kan løses ved, at den ene part sender et signal for at afsløre relevante oplysninger til den anden part. Efter modtagelsen af disse informationer vil den anden part justere dennes adfærd og danne en højere pris for ressourcerne.

Spences (1973) studie betragtede ansættelse af medarbejdere som en investering med uvidenhed. Ved ansættelsen er arbejdsgiveren uvidende om arbejdstagerens evner, og det er svært at skelne mellem gode og dårlige medarbejdere. Derfor må arbejdsgiveren basere sig på de signaler, den potentielle medarbejder sender. De mest åbenlyse signaler, der udsendes, er personens uddannelseskvalifikationer. De gode medarbejdere ved, at de fortjener mere i løn og øger derfor deres signaler ved at investere i mere uddannelse.

Signalering bruges altså, hvor det ikke er muligt at overføre viden direkte, og man derfor må benytte sig af anden metode. Spence bemærker, at signalet kun vil have betydning, hvis der er en negativ sammenhæng mellem omkostningerne ved signalering og produktiviteten. Således påstod Spence, at kun medarbejdere, der er tilstrækkeligt kvalificerede, vil bære omkostningerne ved at få en uddannelse og dermed omkostningerne ved at sende signalet. Signalteorien bruges til at beskrive adfærden mellem to parter, når disse har adgang til forskellige oplysninger. Afsenderen skal vælge, hvordan informationerne signaleres, og modtageren må vælge, hvordan informationerne skal fortolkes.

I relation til virksomheders regnskabsinformation mener signalteorien, at ledelsen har incitament til at offentliggøre finansielle oplysninger til resourceejerne. Således vil informationsasymmetrien mellem virksomheden og interessenterne mindskes. Elling (2010, s. 48) mener, at "virksomhederne, som har et godt omdømme mht. at føre en åben og troværdig repræsentativ

informationspolitik, forventes at opnå de bedste finansieringsbetingelser". En mere informativ rapportering til ressourceejerne og interessenterne vil give et bedre indblik i virksomhedens fremtidsudsigter og dermed give et mere effektivt marked for resourceallokering. Efter teorien vil virksomhederne tilpasse deres regnskaber til konkurrenternes for at formidle samme mængde information. På denne måde vil usikkerheden om virksomhedernes økonomiske forhold reduceres, og de vil blive mere interessante at investere ressourcer i.

Der kan dog eksistere andre incitamenter til, at virksomhederne vælger at offentliggøre eller tilbageholde information. Hvis en virksomheds indtjening og soliditet i markedet opfattes bedre, end en eventuel årsrapport vil vise, er der incitament til at tilbageholde oplysninger, som ikke er lovpligtige at offentliggøre. Denne tilbageholdelse kan koste virksomhedens interessenter tab, idet de således ikke har været fuldt informeret ved deres resourcefordeling. Ligeledes kan der eksistere grunde til, at en virksomhed ønsker at offentliggøre visse informationer, som ellers ikke er lovpligtige. Ressourceejerne vil efter markedsteorien kræve, at virksomheden offentliggør et fyldestgørende regnskab, før de sælger deres ressourcer til enheden (Elling, 2010). Denne markedsregulering vil, hvis den fungerer effektivt, skabe en differentieret regnskabspraksis, som er tilpasset interessenternes informationsbehov.

2.4.3 Omkostninger og fordele ved informationsdeling

Den omtalte signalteori afføder dog en række andre problemstillinger; hvor meget information skal signaleres og videregives? Virksomhederne må afveje fordelene ved at nedbringe informationsasymmetrien mod at afsløre proprietære oplysninger til deres konkurrenter og afholde omkostninger til at producere denne information. Der er incitament for virksomhedens ledelse til at offentliggøre så meget information som muligt til ressourceejerne og interessenterne, idet dette skaber det bedste grundlag for deres resourcefordeling. Incitamentets styrke er dog påvist at afhænge af den specifikke markeds konkurrencesituation (Healy & Palepu, 2001).

Det må dog her bemærkes, at informationsasymmetrien vil være en fordel for virksomheden, hvis markedet vurderer denne som havende en højere værdi eller en lavere kreditrisiko, end det egentligt er tilfældet. Ved en større informationsdeling vil virksomhedens risiko være kendt af markedet, og således vil dette regulere priserne på de varer og tjenesteydelser, som udbydes til virksomheden (Elliott & Jacobson, 1994).

Ved denne informationsdeling er der dog også risiko for, at virksomhedens nuværende og potentielle konkurrenter bruger informationen til deres vinding. Således kan det være en ulempe for ledelsen at offentliggøre oplysninger, som vil forringe deres konkurrenceevne, på trods af at

større informationsdeling vil give lavere priser. Mulige oplysninger, som vil svække virksomhedens konkurrenceevne, er blandt andet: tekniske og processuelle oplysninger, strategier og fremtidsplaner samt kunde- og segmentoplysninger (Elliott & Jacobson, 1994).

Omkostninger forbundet med en større informationsdeling påhviler virksomhederne og i sidste ende virksomhedsejerne. Disse omkostninger omfatter blandt andet indsamling, behandling, kontrol (herunder eventuel revision) og kommunikation (Elliott & Jacobson, 1994). Størrelsen af disse omkostninger er afhængig af virksomhedens størrelse, situation og eget informationsniveau. Således vil omkostningen ved at offentliggøre informationer, som virksomheden i forvejen indsamler, behandler og kontrollerer være minimal. Omkostninger ved offentliggørelsen af informationer skal derfor afvejes mod effekten af at nedbringe informationsasymmetrien. Det må afgøres af den enkelte virksomhed, om omkostningerne ved informationsdelingen er lavere end de omkostninger, der ved asymmetrisk information vil blive pålagt virksomheden.

2.5 OPSUMMERING

Der er i dette kapitel foretaget gennemgang af årsregnskabslovens udvikling, den seneste ændring hertil og de markedsteorier, som påvirkes heraf. Der er foretaget en overordnet gennemgang, som derfor ikke er udtømmende. Kapitlets formål er at danne et teoretisk fundament for den videre behandling af lovændringen og den valgte problemstilling herom.

Årsregnskabsloven har siden første indførelse i 1917 undergået en stor udvikling. Loven er blevet mere omfattende og stiller flere krav til virksomhedernes årsrapporter. Det er blevet en tung og omfattende proces for virksomhederne at udarbejde årsrapporten, og især de små virksomheder oplever dette som en byrde.

I maj 2015 blev lov om ændring af årsregnskabsloven vedtaget, som har til formål at tilpasse loven til den internationale udvikling og lempe de administrative byrder for virksomhederne. Ændringen af årsregnskabsloven er estimeret til at skabe besparelser for 300 millioner kroner årligt. Dette er gjort ud fra en AMVAB-metode, som er en politisk målemetode til opgørelse af det byrdeniveau, virksomhederne pålægges. Der er rejst kritik af beregningen, idet den ikke menes at have reel substans, da lovændringen ikke skaber egentlige byrdelettelser for virksomhederne.

Ved implementeringen af lovændringen vil 80.000 virksomheder eller en tredjedel af alle danske selskaber kunne reducere informationsmængden i deres årsrapport. Lovens modifikationer kan i hovedtræk siges at være: lempelsesmuligheder for visse datterselskaber, reducerede krav for

mikrovirksomheder, ændrede størrelsesklasser, delvis ophævelse af kravet om ledespåtegning med videre. Grænsen mellem de enkelte regnskabsklasser er hævet, og således vil flere virksomheder fremadrettet blive placeret i klasse B. Forhøjelsen betyder, at flere virksomheder vil blive mødt med færre regnskabskrav, og flere vil kunne benytte sig af udvidet gennemgang.

For regnskabsklasse B bliver regnskabskravene med lovændringen lempet yderligere, idet der ikke længere er krav om: egenkapitalopgørelse, specificerede eventualforpligtelser med videre. For mikrovirksomhederne er der yderligere lempet på kravene til anvendt regnskabspraksis, gældens forfald, visse særlige poster samt gennemsnitlige antal ansatte. Ledespåtegningen er ligeledes fjernet som et krav for virksomheder, der kun har ét ledelsesmedlem. Det er fremsat af organisationer og revisionshuse, at lempelserne af disse regnskabs- og oplysningskrav vil skabe betydeligt informationstab for regnskabsbrugerne, som derfor vil forlange denne information fra andre kilder. Det er dog regeringens vurdering, at de lempede regnskabskrav er af mindre betydning for regnskabsbrugerne, og at de derfor kan undværes.

Ved at udtage ovennævnte regnskabsinformation fra regnskaberne fremadrettet øges informationsasymmetrien mellem virksomhederne og interessenterne. Denne asymmetri skaber et uoplyst marked, som afspejles ved ressourceallokeringen. Usikkerheden kan øge markedsprisen på ressourcer. Ledelsen kan have incitament til at offentliggøre ikke lovpligtige oplysninger for på denne måde at minimere deres købspriser. Det må dog her overvejes, at offentliggørelsen af information kan være en omkostning i sig selv. Produktionen af regnskabsinformationer kan være omkostningsfuld og videreformidlingen kan give konkurrenterne et større indblik i virksomheden, hvilket kan svække virksomhedernes konkurrencesituation.

KAPITEL 3 – LITTERATURSTUDIE

Dette kapitel vil indeholde en redegørelse af, hvilke studier og artikler der er blevet publiceret. Formålet hermed er at formidle den viden og kritik, ændringerne til årsregnskabsloven har afledt. Gennemgangen vil blive opdelt i litteratur publiceret fra tidligere udførte studier samt i analyser og artikler afspejlende holdningerne til lovændringen. Dette vil danne grundlag for afhandlingens empiriske undersøgelse og vil bidrage til afhandlingens diskussion af problemstillingen.

Litteraturstudiet har til formål at beskrive de umiddelbare reaktioner, lovforslaget og lovændringen har afledt. Studiet vil give et grundlæggende indblik i, hvordan aktører opfatter og fortolker lovændringen. Fokus i denne opgave er aktørernes meningsunivers, hvorfor disse vil blive udtrykt i denne gennemgang. De benyttede tekster er ikke udvalgt ud fra deres repræsentative betydning men ud fra deres afspejling af subjektive meninger til lovforslaget. De anvendte dokumenter er fortolket og analyseret i den kontekst, som er skabt i et samspil med forskeren (Justesen & Mik-Meyer, 2010).

3.1 LITTERATUR FRA UDFØRTE STUDIER

Analyse- og konsulentfirmaet DAMVAD har på anmodning af Erhvervsstyrelsen gennemført en undersøgelse af mindre virksomheders værdi ved og brug af årsrapporten (DAMVAD, 2014a). Undersøgelsen er foretaget i juni 2014 og havde til formål at vurdere, hvilke lempelser til årsrapporten, regnskabsbrugerne mener, er mulige. Rapporten har dannet et informativt beslutningsgrundlag for Erhvervs- og Vækstministeriet ved ændringen af årsregnskabsloven. Det foretagne studie er udarbejdet på baggrund af overordnede kvantitative spørgeskemaundersøgelser og mere dybdegående kvalitative interviews.

Da undersøgelsen er grundet i det nye EU-direktiv, som giver mulighed for lempelser af årsrapportens indhold for enkelte virksomhedsklasser, er analysen opdelt mellem mikrovirksomheder, små virksomheder og mellemstore virksomheder. Brugerne er inddelt i følgende grupper:

Brugergruppe	Underkategorier
Analytikere	Analytikere Journalister
Kreditinstitutioner	Banker Kreditinstitutioner Kreditvurderings- eller kreditoplysningsbureauer
Samarbejdspartnere	Kunder eller samarbejdspartnere Leverandører
Myndigheder	Offentlige myndigheder
Investorer	Private investorer Professionelle investorer

Tabel 2: DAMVAD, 2014a

Populationen for analysen blev fastlagt til 8.500 respondenter, hvoraf 806 svarede på spørgeskemaet. Respondenternes population blev dannet ud fra en virksomhedsdatabase, men den egentlige og sande population er ukendt. Som følge heraf kan undersøgelsens svarprocent overordnet og inden for de inddelte grupper ikke analyseres nærmere. Rapporten beskriver selv et muligt bias, idet brugere med mere klare holdninger til årsrapporten har tendens til at være overrepræsenteret. Dette har givet en mulig skævhed i undersøgelsens konklusion.

Analysens resultat er, at årsrapporten er den vigtigste kilde til information på tværs af alle brugergrupper, som er undersøgt. Årsrapporterne bruges ifølge DAMVAD (2014a, s. 14) "i overvejende grad til at vurdere virksomhedernes løbende drift og soliditet". Økonomiske dispositioner besluttet ofte på baggrund af årsrapporten, især for kreditinstitutionerne. Et yderligere resultat fra analysen er, at virksomhedernes årsrapporter opfattes som yderst troværdige og af høj kvalitet af brugerne, mens at disse dog sjældent står alene som informationskilde.

Regnskabsbrugernes vurdering af specifikke elementer i årsrapporten er ligeledes blevet undersøgt af DAMVAD (2014a). På enkelte elementer var brugerbesvarelsene forskellige i den kvantitative og kvalitative del af analysen. For brugen af noten om antal ansatte konkluderer spørgeskemaundersøgelsen, at denne har stor eller meget stor betydning, mens respondenterne i de udførte interviews beskrev noten som ligegyldig.

Brugerne af regnskaber fra mikrovirksomheder udtrykker på samme vis i den kvantitative undersøgelse, at noten om lang- og kortfristet del af gælden er betydningsfuld, mens de i den kvalitative del giver udtryk for, at denne har lav betydning. Rapporten konkluderer, at alle

elementer i årsrapporten fra mikrovirksomheder har stor betydning for brugerne, og at brugerne på tværs af regnskabsklasser vurderer informationerne, som efter EU-direktivet kan lempes, for vigtige. DAMVAD (2014a, s. 32) fortolker resultaterne "som et udtryk for, at brugerne vurderer, at de har en fordel af at have adgang til disse oplysninger og derfor nødt til undvære disse fremadrettet". Regnskabsbrugerne angiver, at de dog kan undvære standardbeskrivelser, såsom ledelsespåtegningen og -beretningen, og derfor kun behøver forklaring på usædvanlige forhold.

Årsrapporten tillægges generelt stor betydning for brugerne, som mener, at de vil kræve oplysningerne, uanset om de er indeholdt i årsrapporten eller ej (DAMVAD, 2014a). Brugerne mener i tillæg hertil, at lempelserne vil resultere i omkostninger for virksomhederne eller regnskabsbrugerne til fremskaffelse af disse informationer. Yderligere vil lempelserne give en forringet transparens. Gennemsigtighed er et nøgleelement for de adspurgte regnskabsbrugere, som derfor er modstandere af lempelser til årsrapportkravene.

DAMVADs resultater er bakket op af en tidligere undersøgelse foretaget af Copenhagen Business School (CBS) og PwC (2011). Denne analyse konkluderer ligeledes, at årsrapporten er den væsentligste kilde til informationer for regnskabsbrugerne. Undersøgelsen er baseret på svar fra 407 regnskabsbrugere og 260 virksomheder. Undersøgelsen er for regnskabsbrugerne opdelt i brugere, der læser årsrapporter fra børsnoterede virksomheder, og brugere, der kun læser årsrapporter fra unoterede virksomheder. Mens analysen for virksomheder er opdelt i børsnoterede virksomheder samt statslige aktieselskaber, der aflægger regnskab efter IFRS, og store virksomheder i årsregnskabslovens regnskabsklasse C.

Fokus i analysen fra CBS og PwC har været på store virksomheder og ikke mikrovirksomheder, der er denne afhandlings fokuspunkt. Undersøgelsen kan dog alligevel bruges til at drage slutninger om årsrapportens betydning på tværs af regnskabsklasser og brugergrupper, idet undersøgelsen konkluderer det samme som DAMVAD. Undersøgelsen viser, at "100% af regnskabsbrugerne er enige eller meget enige i, at årsrapporten påvirker virksomhedens omdømme og troværdighed" (CBS og PwC, 2011, s. 6). Yderligere konkluderes det, at noteoplysningerne har meget høj værdi for 91 procent af regnskabsbrugerne for de unoterede virksomheder.

Vedtagelsen af ændringerne til årsregnskabsloven har blandt andet til formål at lette de administrative byrder for virksomhederne. Det store spørgsmål er dog, om de vedtagne ændringer vil have den ønskede effekt. På baggrund af denne problemstilling har Syddansk Universitet igangsat en empirisk undersøgelse af, hvad bankrådgivere mener herom (Winther, Thomassen, &

Warmin-Rasmussen, 2015). Der er tale om en igangværende undersøgelse, hvoraf der i foråret 2015 er udført otte interviews af personer med indflydelse på kriterierne for kreditgivning i deres respektive bank.

Denne empiriske undersøgelses foreløbige resultat er, at nøglepersonerne vurderer, at de mindre informative årsrapporter vil tvinge dem til at indhente kompenserende dokumentation, og de bekræfter i forlængelse heraf, at lovændringen ikke giver administrative lettelser for virksomhederne. Undersøgelsen konkluderer, at "kreditgiverne har brug for mere regnskabsinformation og *ikke mindre*" (Winther, Thomassen, & Warmin-Rasmussen, 2015, s. 17). Bankrådgiverne forudser, at virksomhederne i enkelte tilfælde vil få en dårligere kreditvurdering og dermed en højere pris på bankydelser som følge af manglende information og gennemsigtighed. Da der er tale om en igangværende undersøgelse, og da de offentliggjorte resultater derfor kun er foreløbige, kendes studiets metode og mulige bias ikke.

At informationstab kan give afledte ulemper er ligeledes et resultat fra andre tidligere undersøgelser, der vedrører lempelse af revisionspligten (Næss-Schmidt & Jørgensen, 2014). I den tidligere undersøgelse af Næss-Schmidt & Jørgensen fastslås det, at revisionsfravalg kan påvirke regnskabsoplysningernes troværdighed og dermed øge finansieringsomkostningerne for virksomheden. Kreditorer, långivere og investorer vil øge deres valideringsomkostninger, og disse vil i sidste ende blive pålagt virksomheden gennem øgede finansieringsomkostninger. Leverandørerne vil give kortere kredittid, og investorerne vil være mere påpasselige med at indskyde kapital.

Disse resultater understøttes også af et studie udført af Dedman & Kausar (2012), der blandt andet viser at virksomheder, der fravælger revision, får en kreditvurdering 23 procent lavere end reviderede virksomheder. Undersøgelsen fra 2012 påpeger omkostningerne ved fravalg af revision og påviser ligeledes effekten af informationstab, for interessenterne. Der er således sammenhæng til det informationstab, interessenterne vil opleve ved implementeringen af den nye årsregnskabslov, hvilket er i tråd med markedsteorien om asymmetrisk information.

Tidligere udført medlemsundersøgelse fra Dansk Erhverv (2014c) viser, at virksomhedernes regnskaber har stor værdi for erhvervslivet og at fire ud af ti virksomheder bruger andre virksomheders regnskabs- og kreditinformationer. Heraf bruger 67 procent af virksomhederne dataene til at overvåge konkurrenter, 80 procent til at undgå samhandelspartnere med dårlig betalingsevne og 67 procent til at kontrollere eksisterende kunders kreditværdighed. Regnskaber giver således nyttig information for interessenterne. Ud fra undersøgelsen fra Dansk Erhverv kan

det konkluderes, at regnskabsaflæggelsen er forbundet med nogle offentliggørelsesomkostninger i form af informationsformidling til konkurrenterne, men at der ligeledes er gevinster for alle parter.

Undersøgelsen viser endvidere, at hver femte virksomhed inden for de sidste 12 måneder har givet afslag på tilbud eller afvist kunder på baggrund af et regnskab eller kreditinformationer. Yderligere viser resultatet fra medlemsundersøgelsen, at lige godt halvdelen af de adspurgte mener, at færre oplysninger i regnskaberne vil betyde større usikkerhed for deres virksomhed. Undersøgelsen er baseret på svar fra 537 af medlemmerne i Dansk Erhverv (2014c).

3.2 LITTERATUR FRA ARTIKLER

De små selskabers mulighed for at mindske informationsniveauet i deres årsrapport kan således have en negativ effekt i form af dårlige kreditvurderinger og dermed give øgede omkostninger. Små selskabers kreditrisiko er i forvejen næsten tre gange større end for de store virksomheder, hvilket fremgår af en opgørelse foretaget af Experian for FSR – danske revisorer, herefter benævnt FSR (FSR, 2015b). Kreditværdigheden og gennemsigtigheden for virksomhederne kan falde som resultat af en reduktion i informationerne, hvilket kan begrænse virksomhedernes finansieringsmuligheder. Opgørelsen foretaget af Experian (FSR, 2015b) viser, at tabene for banker, leverandører og andre kreditorer er væsentligt højere for små virksomheder. På denne baggrund er det FSRs vurdering, at ændringen af årsregnskabsloven skaber flere administrative og økonomiske byrder for virksomhederne og derved har den modsatte effekt end tiltænkt.

En artikel af Anne Marx Lorenzen (2015) kommenterer på hvilke konsekvenser forslaget til ændring af årsregnskabsloven kan få. Artiklen er udarbejdet, efter at lovforlaget er fremsat i januar 2015. FSR udtrykker gennem denne artikel deres holdning til de foreslåede lempelser, hvilke de mener, er en ulempe, idet virksomhedernes interessenter vil forlange informationen på anden vis. De vurderer således, at virksomhederne skal levere ekstraordinære rapporteringer, som kan have økonomiske konsekvenser. Nykredit kommenterer i artiklen, at de har stort behov for de regnskabsmæssige specifikationer, og at der kan opstå problemer i kreditvurderingen, når antallet af oplysninger i årsrapporten lempes. Experian slår ligeledes fast, at lempelserne forringer transparensen i virksomhederne, hvilket i sidste ende kan forringe danske opstartsvirksomheders overlevelsessevne (Lorenzen, 2015).

Thomas Plenborg fra Institut for Regnskab og Revision på CBS påpeger ligeledes, at virksomhederne ikke får gavn af de foreslåede lempelser, men at disse tværtimod kan være en ulempe (Jeppesen, 2015). I artiklen understreges det, at de små og mellemstore virksomheder i

virkeligheden har for få oplysninger i deres årsrapport, og at dette kan skade selskabet, hvis de har brug for fremtidig finansiering (Jeppesen, 2015). Plenborg udtaler i denne forbindelse ligeledes, at lempelsen af oplysninger i årsrapporten for de mindre virksomheder kan blive problematisk, hvis interessenter får sværere ved at kreditvurdere virksomhederne.

3.3 OPSUMMERING

Der er før udarbejdelsen af denne afhandling publiceret en række undersøgelser og artikler, som belyser opgavens problemstilling. Der er udarbejdet studier, som afspejler konsekvenserne ved implementeringen af den nye årsregnskabslov. Et udvalg af disse studier er gennemgået i dette kapitel.

Analysefirmaet DAMVAD har i 2014 gennemført en undersøgelse af mindre virksomheders nytteværdi ved og brug af årsrapporten. Rapporten konkluderer, at årsrapporten er den vigtigste informationskilde på tværs af alle brugergrupper. Konkluderet er det ligeledes, at interessenterne ikke vil undvære regnskabsoplysninger og således ikke støtter lovændringens lempelser. Brugerne fastslår, at de vil kræve informationen fra andre kilder.

Resultaterne fra DAMVADs undersøgelse er understøttet af andre og tidligere udførte studier, såsom PwC's og CBS' undersøgelse i 2011. Denne konkluderer, at noteoplysningerne har meget høj værdi for regnskabsbrugerne, og at årsrapporten er en uundværlig kilde til information. I en igangværende undersøgelse fra Syddansk Universitet undersøges lovændringens indvirkninger for kreditinstitutter. Det foreløbige resultat er, at bankerne vil kræve ekstra rapporteringer fra virksomhederne, og at lempelserne vil påvirke de af bankerne tilbudte finansieringsmuligheder negativt. At virksomhedernes kreditvurdering vil blive dårligere, og at finansieringsomkostningerne vil blive større, er ligeledes påvist i andre tidligere undersøgelser.

De tidligere udførte studier og de publicerede artikler angiver, at de vedtagne ændringer til årsregnskabsloven ikke vil give økonomiske lempelser for virksomhederne, snarere tværtimod. Regnskabsbrugerne vil forlange informationen på anden vis, hvilket vil kræve ressourcer for virksomhederne at producere. Ved undladelse af oplysninger i årsrapporten vil bankernes kreditvurdering ligeledes blive påvirket, og finansieringsomkostningerne for virksomhederne vil som følge heraf stige. Både virksomhederne selv og interessenterne risikerer at lide tab ved at lempe informationsniveauet i de offentliggjorte årsrapporter.

De gennemgåede studier og artikler i dette kapitel har bidraget til afhandlingens videre undersøgelse. De belyste problemstillinger ved og holdninger til lovændringen har givet et afsæt til den videre behandling af årsregnskabslovens indvirkning.

KAPITEL 4 – UNDERSØGELSESMETODIK

Dette kapitel har til formål at beskrive de metodiske overvejelser gjort ved forberedelsen og udførelsen af afhandlingens empiriske undersøgelse. Afsnittet vil skildre de metodevalg, som er gjort i henhold til det fænomenologiske perspektiv beskrevet i det indledende kapitel. Gennemsigtighed er et vigtigt kvalitetskriterium i dette paradigme og understreger dermed vigtigheden af de metodiske refleksioner, som bliver beskrevet i dette kapitel. Der vil til dette kapitel ikke blive udarbejdet en konklusion, idet kapitlet blot underbygger den videre analyse i kapitel fem og seks.

4.1 METODISK TILGANG TIL DEN EMPIRISKE UNDERSØGELSE

Formålet med afhandlingen er at opnå en større forståelse for erhvervslivets holdning til den vedtagne ændring af årsregnskabsloven. På denne baggrund er det vurderet, at interviews er den rette metode til at opnå indsigt i disse subjektive perspektiver. Interviews giver forskeren mulighed for at interagere med hver informant, og derigennem skabe et dybdegående kendskab til subjektets og interviewpersonens livsverden (Justesen & Mik-Meyer, 2010).

I undersøgelser, hvor man ønsker at stimulere interviewpersonernes refleksioner over valgte emner, er der inden for litteraturen en bred enighed om, at den semistrukturerede interviewmetode er velegnet (Justesen & Mik-Meyer, 2010). Som følge af disse overvejelser og opgavens fænomenologiske perspektiv er det valgt at lave semistrukturerede interviews. Denne type interview skaber en dybdegående viden om subjektets livsverden, som er nødvendig for at besvare den opstillede problemformulering i det første kapitel. Der defineres på forhånd en række centrale spørgsmål, som kan afviges, hvis nødvendigt (Justesen & Mik-Meyer, 2010; Kvale & Brinkmann, 2009). I denne afhandling er disse spørgsmål fastsat på baggrund af de identificerede problemstillinger ved gennemgangen af ændringerne til årsregnskabsloven samt de tidligere undersøgelser præsenteret i litteraturstudiet.

Det semistrukturerede interview giver mulighed for, at samtalen i det enkelte interview kan udvikle sig fra de centrale spørgsmål i andre retninger. Der findes i litteraturen forskellige syn på, hvor standardiserede interviews bør være. Gillham (2005) mener, at alle interviewpersonerne skal reflektere over de samme åbne spørgsmål, hvorimod Kvale (Justesen & Mik-Meyer, 2010) foreslår at anvende en mindre standardiseret interviewguide, der fokuserer mere på den enkelte interviewperson. Set i afhandlingens perspektiv menes det, at Kvales mere individuelle tilgang er

den mest optimale, da denne giver mulighed for at justere spørgsmålene til den specifikke respondent.

Med fokus på at besvare problemformuleringen er de centrale spørgsmål udviklet i en kontinuerlig proces. Spørgsmålene er udviklet ved hjælp af den på forhånd foretagne teori- og litteraturgennemgang og afspejler derfor resultatet heraf. Interviewguiden og spørgsmålene indeholder overordnede temaer, som skal stimulere interviewpersonernes refleksioner over disse. Interviewguiden er vejledende og fungerer derfor som en proces, der udvikles gennem hvert interview.

Det er som nævnt værdifuldt i denne type interview at specificere og individualisere hvert interview til det enkelte subjekt. Den overordnede interviewguide er som følge heraf justeret til flere specifikke interviews, herunder en til hver respondenttype. Denne fremgangsmåde sikrer, at de vigtigste områder afdækkes i interviewet, og at der ligeledes opnås den nødvendige dybde. Det er interviewerens rolle at sikre en dybdegående beskrivelse af respondentens livsverden.

Den kvalitative tilgang til undersøgelsen, som interviewene giver, er flydende og tvetydige og kan derfor ikke løsrides fra sammenhængen af konteksten, som disse er udført i. Viden skabes og udvikles mellem forskeren og respondenterne gennem interaktion; kaldet inter-subjektivitet (Justesen & Mik-Meyer, 2010). Dette element gør forskerens indlevelsesevne til en centralt egenskab, som er nødvendig for undersøgelsens dybde. Forskerens rolle i fænomenologien er stor, og der kan derfor ikke ske en løsrivelse af undersøgelsen herfra (Justesen & Mik-Meyer, 2010). Følgelig er kvaliteten af undersøgelsen afhængig af den kontekstspecifikke viden, som er produceret i interviewene. Disse særlige betingelser gør det umuligt at kvantificere undersøgelsen eller at gengive for andre forskere (Justesen & Mik-Meyer, 2010).

Afgørende for interviewene er ligeledes forskerens evne til at reflektere over måden, hvorpå indflydelse er ydet på respondenterne og deres svar. Denne påvirkning kommer blandt andet til udtryk gennem de foruddefinerede og opfølgende spørgsmål. De foruddefinerede spørgsmål skaber en struktur i interviewene, som ligeledes retter opmærksomheden på de udvalgte emner. Forskeren bør i det fænomenologiske paradigme have en fordomsfri tilgang og således undersøge subjektet uden forudindtagne meninger og forklaringer (Justesen & Mik-Meyer, 2010). Det er således søgt at være åben under interviewene og den videre analyse heraf.

4.2 METODE TIL UDFØRELSE OG ANALYSE AF INTERVIEWENE

Formålet med afhandlingen er at afspejle meningerne til de problemstillinger, som lovændringen frembringer. De holdninger, som fremkommer i opgaven, er kontekstafhængige, og en generel videnskabelig konklusion herom kan derfor ikke foretages. Hensigten med opgaven er at finde idealtypiske strukturer i de afspejlede meningsuniverser for at belyse indvirkningen af lovændringerne. Da ønsket med de foretagne interview ikke er at generalisere men blot at tydeliggøre de subjektive meninger, er det valgt at foretage interviews af tre respondenter. Disse respondenter er udvalgt efter grundige overvejelser omkring deres bidrag til forståelsen af den ændrede årsregnskabslov. Det vigtigste aspekt er kvaliteten af de udførte interviews og afspejlingen af den subjektive livsverden. Dermed har kvantitet ikke været i fokus, og der er på denne baggrund udført et mindre antal interviews.

Der er i december 2014 fremsendt høringssvar fra 29 organisationer til Erhvervs- og Vækstministeriet (2015c), som er yderligere uddybet i et høringsudvalg i april 2015 i Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalget (Folketinget, 2015). Ved disse høringer har en række parter tilkendegivet deres forståelse af og holdning til lovændringerne. De subjektive meninger udtrykt heri er inddraget i afhandlingens undersøgelse og kendes således inden interviewenes udførsel. Da det vurderes, at høringssvarerne og oplæggene ved høringsudvalget belyser aktørernes livsverden fyldestgørende, foretages der ikke yderligere interview af disse 29 organisationer. De respondenter, som er udvalgt til et interview, er derfor udvalgt med udgangspunkt i respondenternes bidrag til og værdiskabelse for den videre analyse.

Kreditinstitutter er den væsentligste interessent for virksomheder med gæld, idet det er argumenteret, at kravene fra disse er de højeste, en virksomhed vil blive mødt med (Elling, 2010). Således vil de øvrige interessents informationsbehov være dækket, såfremt investorernes og kreditinstitutionernes informationsbehov er. Det er yderligere fundet, at kreditinstitutionerne er den regnskabsbrugergruppe, der tillægger årsrapporten størst informationsværdi og træffer flest beslutninger om økonomiske dispositioner på denne baggrund (DAMVAD, 2014a).

Derfor er kreditinstitutternes holdning til årsregnskabslovens ændringer en væsentlig faktor, som denne afhandlings undersøgelse ikke kan afgrænses fra. Således er det valgt at udføre interview med Jens Johannes Lund Tugsen, som er kreditrådgiver hos Arbejdernes Landsbank. Jens Tugsen er som kreditrådgiver med til at fastlægge bankens kreditpolitik og håndterer kreditsager, som de enkelte filialer ikke har beføjelser til. Som kreditrådgiver gennem næsten 30 år har Jens et

dybdegående indblik i bankernes anvendelse af årsrapporter, og i hvilken betydning ændringen af årsregnskabsloven vil have for banken som regnskabsbruger.

Den anden udvalgte interviewperson er statsautoriseret revisor og partner med speciale i børsnoterede og finansielle virksomheder, Thomas Hjortkjær Petersen fra Deloitte. Thomas beskæftiger sig med et bredt udvalg af virksomheder og har siden 1998 været revisor og rådgiver for en lang række finansielle koncerner, herunder primært pengeinstitutter. I Thomas' virke som revisor for de nævnte virksomhedstyper, vil han kunne bidrage med en unik indsigt i, hvilken værdi årsrapporten har for interessenterne, herunder især kreditinstitutionerne, og virksomhederne selv. Den erfaring, som han har oparbejdet ved interaktion med virksomhederne, vil kunne bidrage til at belyse problemstillingen ud fra en praktisk synsvinkel.

Det er dog for opgavens mangfoldighed relevant at få mere teknisk og faglig indsigt i, hvilken betydning lovændringerne vil have for årsrapporten og brugen af denne. For at opnå denne vinkel er det valgt at interviewe formanden for FSR's regnskabstekniske udvalg og partner i Deloitte, statsautoriseret revisor Jan Peter Larsen. Han er tilknyttet Deloitte's faggruppe for revision og regnskabsforhold som specialist i dansk regnskabslovgivning (årsregnskabsloven og danske regnskabsvejledninger). Jan Peter har i sit arbejde beskæftiget sig dybdegående med den nye årsregnskabslov og har været med i lovens indledende og udarbejdende faser gennem sin formandspost. Dette arbejde gør ham unikt kvalificeret til at udtale sig om ændringen af årsregnskabslovens indvirkning.

Der er udført ét interview med hver respondent ud fra den opstillede interviewguide, der som nævnt er tilpasset de tre interviews. Der er for interviewet af bankmedarbejderen opsat en række specifikke spørgsmål, som er tilpasset banken som regnskabsbruger. Med denne tilpasning vurderes det, at der kan opnås bedst mulig indsigt i bankens syn på lovændringen. For interviewet af de to andre personer er der opsat én interviewguide. Valget er begrundet i synspunktet om, at deres tilgang til ændringen er den samme, og at deres individuelle holdninger vil kunne bringes frem med den samme guide. Spørgsmålene fungerer som en guide, men de er ikke ufravigelige.

Interviewene er blevet optaget under udførelsen og efterfølgende gengivet i et resumé. Dette er vedlagt opgaven for at sikre gennemsigtighed af den udførte undersøgelse. Optagelserne af interviewene er gemt på lydfiler. Alle interviewpersoner er tilbudt at læse og kommentere på resuméet af deres interview for at sikre kvaliteten heraf. Der blev dog ikke foretaget større ændringer herved. Der er yderligere foretaget transskribering af interviewene til yderligere analyse, som dog ikke er vedlagt denne opgave. Da resultaterne fra interviewene er simple at

fremfinde, er disse ikke blevet kodet. I stedet er resultaterne blevet anvendt direkte i diskussionen sammen med resultaterne fra litteraturgennemgangen og høringssvarerne. Der er i analysen lagt vægt på respondenternes holdninger til de opstillede spørgsmål, som vil blive inddraget i kapitel fem og seks. Der er her foretaget gengivelse af interviewene ved citering, som er foretaget ved en direkte transskribering af det sagte.

4.3 KVALITETSSIKRING

Det fænomenologiske perspektiv fokuserer som nævnt på at skabe og udvikle viden ved intersubjektivitet (Justesen & Mik-Meyer, 2010). Interviewenes kvalitet påvirker derfor i høj grad undersøgelsen som helhed. Formålet med afhandlingen er at forstå, hvilken indvirkning ændringerne af årsregnskabsloven vil have, og hvilke meninger erhvervslivet har til disse vedtagne ændringer. Kvaliteten af de udførte interviews afhænger derfor af interviewpersonernes evne til at beskrive denne problemstilling dybdegående. For at overholde dette kvalitetskriterium har fokus i interviewene været at få en dybere forståelse af interviewpersonernes livsverden gennem en detaljeret beskrivelse af deres holdninger til lovændringen.

Et andet kvalitetskriterium relateret til det fænomenologiske perspektiv er begrebet kommunikativ validering (Kvale & Brinkmann, 2009; Justesen & Mik-Meyer, 2010), som er brugt for at sikre kvaliteten af interviewene gennem to metoder. Resultaterne er for det første respondentvalideret ved at være kommunikeret og diskuteret, mens interviewene er foretaget. Der er spurgt yderligere ind til interviewpersonernes holdninger ved uklarheder, og opfattede konklusioner er løbende gentaget for at opnå en bedre forståelse af udtalelserne. Som anden validering er et referat af det respektive interview fremsendt til respondenternes gennemgang, hvilket sikrer, at deres meninger og hensigter er forstået korrekt.

Det er i undersøgelsen vigtigt at kende mulighederne for bias og uoverensstemmelser og dermed kende resultaternes begrænsning. I det fænomenologiske perspektiv ansues respondenternes svar ikke som rigtige eller forkerte men som en afspejling af respondenternes meningsuniverser (Justesen & Mik-Meyer, 2010). Det er dog relevant at reflektere over, hvordan interviewpersonerne påvirkes af forskeren. Bias i undersøgelsen kan til en vis grad begrænses men skal i ethvert tilfælde tages i betragtning.

Udarbejdelsen og opstillingen af de to interviewguides er den første kilde til bias. Forskeren skal i det fænomenologiske perspektiv undersøge og interviewe subjektet uden forudindtagne meninger, holdninger og forklaringer (Justesen & Mik-Meyer, 2010). Denne upåvirkede tilstand for mig som

forsker er ikke opretholdt, idet interviewguiden blev udarbejdet på baggrund af viden fra litteraturen gennemgået forinden. Yderligere er bias opstået ved, at der er interviewet højtstående personer. Ved interview af sådanne persontyper forventes det, at interviewerens på forhånd har et indgående kendskab til teorien og litteraturen på området. Dette høje informationsniveau kan skabe en mere ligelig magtbalance mellem interviewerens og den interviewede (Kvale & Brinkmann, 2009).

Dette høje vidensniveau har resulteret i en højere risiko for forudindtagne meninger og forklaringer, hvilket er imod afhandlingens fænomenologiske perspektiv. Min tidlige erkendelse af dette mulige bias har dog givet øget fokus herpå, og bias er således minimeret ved udførelsen af interviewene. Desuden er der en naturlig bias i den opsatte problemstilling, idet erhvervslivets tilgang og den generelle omtale heraf har været negativ. Som følge af dette er der risiko for, at interviewpersonerne fokuserer på de negative aspekter af lovændringen, og at interviewene dermed ikke afspejler et nuanceret meningsunivers.

Der er udført interview af to medarbejdere fra samme revisionshus, Deloitte. Dette kan påvirke og ensrette de afgivne svar, idet deres holdninger er præget af interne udmeldinger i organisationen. Denne skævvridning er dog vurderet minimal, idet de to interviewpersoner ligeledes påvirkes af de øvrige medier og deres deltagelse i for eksempel FSR. Således kan holdningernes eventuelle ensartethed ikke udelukkende isoleres til deres kollegiale forhold. Det er valgt at interviewe to personer fra min egen arbejdsplads med den begrundelse, at det kollegiale forhold, der eksisterer internt i revisionshuset, vurderes at skabe et bedre fundament for interviewene og den intersubjektivitet, som skabes herved. Da interaktion er et hovedelement i det semistrukturerede interview vurderes det, at et forudgående kendskab vil kunne skabe mere dybdegående svar.

KAPITEL 5 – KONSEKVENSER AF LOVÆNDRINGEN

Med dette kapitel ønskes en dybere forståelse af erhvervslivets holdninger til lovændringen. Kapitlet vil derfor indeholde en gennemgang af de foretagne interviews, som er udført efter metoden beskrevet i kapitel fire. De udvalgte høringssvar fra behandlingen af lovforslaget vil ligeledes blive inddraget for at belyse en bredere gruppes subjektive meningsuniverser. Afsnittet vil tydeliggøre, hvilke konsekvenser den vedtagne lovændring vil have for virksomhederne og deres interessenter.

Nedenfor vil der blive foretaget en overordnet gennemgang af høringssvarerne fra organisationerne. Udvalgte svar vil blive gennemgået dybere for at analysere på lovændringen. Der vil i gennemgangen ikke blive inddraget holdninger til tiltag i lovforslaget, som ikke er blevet vedtaget ved den endelige lov om ændring af årsregnskabsloven. Svarerne fra høringen afspejler organisationernes og foreningernes holdninger tilbage i december 2014, da lovforslaget var under udarbejdelse. Den i interviewene frembragte holdning afspejler respondenternes mening efter lovændringens endelige vedtagelse.

5.1 DET EMPIRISKE MATERIALE

Som en del af lovgivningsprocessen blev lovforslaget sendt til høring hos en bred kreds af foreninger og organisationer, hvor de havde mulighed for at komme med skriftlige kommentarer til forslaget. Høringslisten bestod af 101 organisationer, hvoraf 29 afgav et høringssvar (Erhvervs- og Vækstministeriet, 2015c). Efter lovforslagets første behandling i Folketinget blev dette sendt til behandling i Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalget. Det ene af de i udvalget fire møder bestod af en offentlig høring, hvor udvalgte organisationer, foreninger og enkeltpersoner præsenterede deres holdning til lovforslaget.

De fremlagte høringssvar og præsentationer har hovedsageligt haft kommentarer til de foreslåede lempelser i regnskabsreglerne og ændringer i samfundsansvaret. Grundet afhandlingens afgrænsning vil ændringerne i samfundsansvaret ikke blive gennemgået, og fokus vil være på bemærkningerne til lempelserne for de mindre virksomheder. Som følge af høringen er lovforslaget indholdsmæssigt ændret på en række punkter, heraf kan det blandt andet nævnes, at "lempelsen for små dattervirksomheder udgår, anvendelsesområdet for mikrovirksomheder foreslås indskrænket i begrænset omfang, to af de foreslåede 5 lempelser i notekrav for mikrovirksomheder udgår" (Erhvervs- og Vækstministeriet, 2015c, s. 1). Det ændrede lovforslag har ikke

imødekommet alle kritikpunkter fremsat af høringsparterne, og en række af disse er derfor stadig gældende.

Organisationerne er generelt enige om, at der er behov for lempelse af de administrative og økonomiske byrder for virksomhederne, og regeringens arbejde har dermed fuld opbakning fra erhvervslivet. Der er dog en mening om, at de foreslåede lempelser for de mindre virksomheder forringer regnskaberne betydeligt, og at disse derfor vil udgøre en ulempe for brugerne. Yderligere stilles der spørgsmålstegn ved, om de foreslåede lempelser giver en reel lettelse for virksomhederne. Allerede ved afgivelsen af høringssvarerne i december er det af adskillige høringsparter fremsat, at virksomhedernes interesser vil forlange informationerne på anden vis, hvis lempelsesmulighederne udnyttes.

At loven vil give ulemper er ligeledes ytret i de udførte interviews, som er udført af tre udvalgte respondenter. Interviewene er udført med henblik på at opnå en bedre og dybere forståelse for, hvilke holdninger der er til den nye årsregnskabslov. De udførte interviews har givet indblik i respondenternes subjektive livsverdener og dermed, hvilke konsekvenser de opfatter ved lovændringen. Metoden til udførelsen af interviewene er beskrevet dybdegående i afsnit fire. Dette og næste kapitel vil beskrive de i interviewene rejste problemstillinger og belyse respondenternes holdninger hertil.

5.2 ÆNDRING AF STØRRELSESGRÆNSER FOR REGNSKABSKLASSE

Ved ændringen af årsregnskabsloven regulerede regeringen størrelsesgrænserne for regnskabsklasserne i Danmark. Grænsen for regnskabsklasse B blev hævet med cirka 25 procent, hvorimod regnskabsklasse C kun er hævet med ni procent. Ved at hæve grænserne, som blev afbilledet i kapitel to, udnyttes de mulige grænser i direktivet fuldt ud. Stigningen i størrelsesgrænsen for regnskabsklasse B virker voldsom og betyder, at 1.017 virksomheder rykker ned i denne regnskabsgruppe (Erhvervsstyrelsen og EY, 2015). Inflationen har siden sidste regulering af grænserne i 2008 været ti procent (FSR, 2014), og stigningen for regnskabsklasse C synes derfor rimelig. Stigningen for klasse B virker derimod for stor i forhold til inflationen og ændringen i klasse C.

Med ændringen vil den nuværende struktur mellem de forskellige regnskabsklasser ændres. På nuværende tidspunkt placeres 90 procent af danske virksomheder i regnskabsklasse B (Finansrådet, 2014), men efter lovændringens ikrafttrædelse vil dette være 95 procent (PwC, 2015). Det kan argumenteres, at andelen af klasse B-virksomheder er for stor, og at væsentlige

virksomheder vil være forkert placeret i denne klasse (FSR, 2014; Dansk Erhverv, 2014b). Yderligere mener en række organisationer, at de 80.000 mikrovirksomheder, som udgør 40 procent af de danske virksomheder, udgør for stor en andel. Med en så stor andel af mikrovirksomheder afspejles den reelle virksomhedssammensætning i Danmarks erhvervsliv ikke.

Stigningen i størrelsesgrænserne vil altså give flere virksomheder i regnskabsklasse B, hvilket vil stille færre regnskabskrav til en del virksomheder, og et mindre antal koncernregnskaber vil skulle udarbejdes. Regnskabskravene i klasse B er væsentligt mindre end i klasse C (mellem), og virksomheder der rykker ned i klasse, vil derfor opleve en lempelse af kravene. Informationsværdien i disse regnskaber er betydeligt mindre end for klasse C, og bankernes kreditvurderingsgrundlag forringes væsentligt (Finansrådet, 2014). Det kan diskuteres, om dette er et bevidst træk af regeringen for at minimere antallet af fejl i regnskaberne. Det er fundet, at hver tredje årsrapport indberettet til Erhvervsstyrelsen indeholder faktuelle fejl (DAMVAD, 2014b). Ved at sænke kravene til regnskabsklasse B og placere flere virksomheder i denne regnskabsgruppe, kan fejlandelen muligvis sænkes, og der kan således ligge et skjult motiv i beslutningen.

I klasse B er der ligeledes mulighed for at vælge udvidet gennemgang som en alternativ erklæringsstandard til revision. Ændringen betyder således, at flere virksomheder vil kunne benytte sig af denne standard, og dermed vil graden af kontrol, der udføres på regnskaberne af revisor, blive mindre. Det er påvist i tidligere foretagne undersøgelser og i det udførte interview af kreditrådgiver Johannes Tugsen, at den opnåede sikkerhed ved udvidet gennemgang ikke vil være tilstrækkelig for bankerne, som derfor vil kræve revisionshandlinger på udvalgte regnskabsposter, herunder debitorer og varelager (Winther, Thomassen, & Warmin-Rasmussen, 2015; Tugsen, 2015). Arbejdernes Landsbank vil kun i særlige tilfælde kunne acceptere udvidet gennemgang for deres selskabskunder (Tugsen, 2015). Thomas Petersen (2015) er dog af den opfattelse, at nogle banker vil stille sig tilfredse med udvidet gennemgang, idet de ikke er bekendte med sikkerhedsreduktionen.

5.2.1 Revisors rolle

Revision bliver generelt set som en omkostning og byrde for virksomheder. Det udtrykkes, at lempelse af revisionskravet for mindre virksomheder vil spare erhvervslivet tusinde af kroner og dermed lette byrderne for disse. Antagelsen om, at revision kun udgør en byrde for virksomhederne, synes dog entydig og uvidende. Revisor har i dag en langt større rolle i virksomhederne og fungerer ofte som en betroet rådgiver. Den øgede rådgiverrolle er påpeget i interviewet af Jan Peter Larsen (2015).

Ved at lempe revisionspligten, i form af forøgelse af grænserne for regnskabsklasse B og dermed for udvidet gennemgang, vil kontrollen af danske virksomheder formindskes. Ved revisionen af årsregnskaberne fra år 2014 angav hver fjerde revisor i sin påtegning, at regnskabet i sin helhed ikke er retvisende ved en afkræftende konklusion (FSR, 2015e). Risikoen ved at minimere kontrollen er dermed, at flere virksomheder foretager fejlagtige registreringer og dermed indberetter forkerte beløb til de offentlige myndigheder. Myndighederne risikerer derved at modtage forkerte oplysninger og miste indtægt. Ved manglende revision af virksomhedernes registreringer fortages der for eksempel ikke kontrol af, at momsindberetningerne foretages på det korrekte grundlag, og at disse ikke bevidst er forkerte for at skabe likviditet i selskabet.

FSR (2015e, s. 2) angiver, at ni ud af ti revisorer har givet supplerende oplysninger i 2014 årsrapporterne, og at "seks ud af 10 revisorer peger derudover på ledelsens overtrædelse af skattelovgivningen som årsag til supplerende oplysninger". Ni ud af ti angiver ligeledes, at revisionen har medført korrektion af selskabets skatteindberetning med en merindbetaling på mellem 5.000 og 25.000 kroner (Jepsen, 2015a). Der i 2014 angivet 6.500 anmærkninger om ulovligt aktionærlån i revisionspåtegningen med en værdi på 1,4 milliarder kroner til statskassen, hvilket var et fald på 3.500 i forhold til 2013 (Damgaard & Jepsen, 2015). Den største årsag hertil er fravalg af revision, og det vurderes, at der er et tabt skatteprovenu på 600 millioner kroner for de ikke-reviderede selskaber. En direkte konsekvens ved fravalg af revision og lempelse af revisionspligten er således en faldende skatteindtægt for samfundet.

Alt i alt må det vurderes, at revision udgør en fordel for virksomhederne og samfundet. Årsrapporter med revisionspåtegning tillægges større værdi, idet disse er blåstempelt af en ekstern part. Antallet af blanke revisionspåtegninger er i de seneste år steget, hvilket kan skyldes, at flere virksomheder har fravalgt revision. Siden 2011 er antallet af virksomheder, der har fravalgt revision, mere end fordoblet (FSR, 2015e). I 2014 forsvandt 8.000 anmærkninger, og interssenterne har dermed ikke mulighed for at se revisors advarsler og risikerer derfor at ressourcefordele forkert. Som offentlighedens tillidsrepræsentanter sikrer revisorerne korrekte regnskaber og korrekt information til handelsmarkederne.

Det kan argumenteres, at efterspørgslen efter reviderede årsrapporter er så stor, at denne i sig selv vil regulere markedet herfor, uden at revision skal være lovpligtig. Dette har blandt andet været tilfældet ved indførslen af den nye erklæringsstandard, udvidet gennemgang, hvor en del virksomheder har bibeholdt revision. Forventningen til den nye årsregnskabslov er ligeledes, at nogle virksomheder vil bibeholde revision og regnskabsoplysningerne i årsrapporten. Således spiller markeds kræfterne en stor rolle. Ved at lempe lovkravene om revision kan der, som

beskrevet ovenfor, være konsekvenser på samfunds niveau, som markeds kræfterne dog ikke tager hensyn til. Information fratages handelsmarkedet og myndighederne, staten risikerer tab af skatteprovenu, og der kan opstå incitament til at fravælge revision for at kunne spare i skat og andre afgifter. Ud fra disse argumenter vurderes det, at revision bør bibeholdes for en større andel af klasse B-virksomhederne.

5.3 MIKROVIRKSOMHEDER

Der er med lovændringen indført en ny virksomhedsgruppe under regnskabsklasse B, mikrovirksomheder. Disse fritages fra en række notekrav, herunder anvendt regnskabspraksis, gældens forfald, visse særlige poster samt antal ansatte.

Fritagelsen for disse notekrav er stærkt kritiseret af flere organisationer (Finansrådet , 2014; FSR, 2014; Dansk Erhverv, 2014b). De kommenterer, at noterne hver i sær udgør en væsentlig information for regnskabslæserne. Regeringens baggrund for at lempe kravene til disse noter er resultatet af DAMVADs (2014a) undersøgelse, som viser, at brugerne tillægger selve regnskabsposterne mere værdi end noterne. En anden af DAMVADs undersøgelser påviser, at noterne ofte indeholder fejl, fordi transaktionerne i de mindre virksomheder er for simple til at indgå i årsrapporten (DAMVAD, 2014b), hvilket ligeledes er et incitament til at fjerne disse.

Arbejdernes Landsbank er ikke tilhænger af regnskaber udarbejdet efter regelsættet for mikrovirksomheder, idet informationsniveauet heri er for lavt til at dække bankens behov (Tugsen, 2015). Således er det bankens holdning, at de ikke kan acceptere mikroregnskaber. Jens Tugsen (2015) udtaler i denne forbindelse, at ”på et tidspunkt har man for lidt information” til at kunne vurdere virksomhederne. I modsætning hertil mener Thomas Petersen (2015), at det er en god ide med mikroregnskaber for de helt små virksomheder, idet der er et begrænset antal interessenter, som selv kan regulere den informationsmængde, de modtager.

5.3.1 Anvendt regnskabspraksis

Lovændringen fratager kravet om anvendt regnskabspraksis for mikrovirksomheder. Dette vil efter flere organisationers vurdering give unødigt usikkerhed for regnskabsbrugerne, som vil skulle gætte sig frem til den anvendte praksis (FSR, 2014; Dansk Erhverv, 2014b). Beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis bruges i stor grad af bankerne, som vurderer lempelsen for et stort tab (Tugsen, 2015; Finansrådet , 2014). Virksomhedens indregningskriterier og afskrivningsprofil kendes ud fra beskrivelsen, hvorfor banken efter lovændringen ikke er sikker på de metoder virksomheden anvender. Jens Tugsen udtaler, at informationen kan indhentes fra det interne regnskab, men det

ville skulle bekræftes af revisor (Tugsen, 2015). Informationstabt omkring afskrivningshorisonterne er ligeledes understøttet ved de to andre interviews (Petersen, 2015; Larsen J. , 2015)

Beskrivelsen af den anvendte regnskabspraksis har en stor betydning for forståelsen af regnskabstallene. Thomas Petersen (2015) udtaler i denne forbindelse, at "tal giver ingen mening i sig selv, medmindre du får at vide, hvordan de er fremkommet". Praksis indeholder blandt andet beskrivelsen af væsentlige valg og skøn, som regnskabsbruger anvender ved sin vurdering af årsrapportens pålidelighed. Det er vurderingen, at der bør være en fast regnskabspraksis beskrevet i loven, når denne skal udgå af årsrapporten (Petersen, 2015). Ved anvendelse af mikroregimet må der dog kun indregnes til kostpris, hvorfor en del praksis er givet på forhånd. På trods af denne ufravigelige indregningsmetode mistes en række informationer ved lempelsen.

Det er konstateret, at anvendt regnskabspraksis historisk har indeholdt en del fejl for de små virksomheder (DAMVAD, 2014b). Dette kan dog ikke ses som en plausibel grund til at fjerne kravet. Som følge af den manglende indsigt i virksomhedens indregningsprincipper og fremgangsmetoder kan regnskabernes anvendelighed som kreditvurderingsgrundlag betvivles (Finansrådet , 2014).

Regeringens baggrund for at fjerne kravet om anvendt regnskabspraksis for mikrovirksomheder er, at denne praksis er ukompliceret for denne størrelse virksomheder. Ved denne antagelse risikeres det dog, at små komplicerede virksomheder placeres i denne regnskabsgruppe og dermed kan undgå at beskrive den komplekse praksis, der ligger til grund for regnskabet's udarbejdelse. Alternativt er det af FSR (2014) forslået, at der indføres et afkrydsningsskema eller fastlægges en standardpraksis, som ved afvigelse skal beskrives nøje.

Informationstabt for regnskabslæserne ved denne lempelse vil næppe kunne opvejes af den administrationsbesparelse, som opnås for virksomheden. Anvendt regnskabspraksis er en standard beskrivelse, som efter første opsætning ikke umiddelbart ændres fra år til år. Den opsatte besparelse på 47,7 millioner kroner (Erhvervsstyrelsen og EY, 2015) synes derfor urealistisk (Larsen J. , 2015). Jan Peter Larsen (2015) udtaler, at lempelsen af kravet virker økonomisk motiveret og ikke regnskabsteknisk begrundet.

5.3.2 Andre noteoplysninger; gældens forfald, antal ansatte og visse særlige poster

Andre noteoplysninger, som er frtaget fra oplysningskravene, er gældens forfald efter fem år, gennemsnitligt antal beskæftigede og oplysningen om særlige poster. I henhold til den udførte analyse af DAMVAD (2014a) er disse noteoplysninger dog af stor betydning for regnskabsbrugerne.

Studiet foretaget af DAMVAD viser dog, at regnskabsbrugerne tillægger noteoplysningerne forskellig værdi. I den foretagne spørgeskemaundersøgelse vurderer respondenterne, at noten, der specificerer den langfristede gæld, som forfalder efter 5 år eller mere, er mest betydningsfyldt (DAMVAD, 2014a). Modsætningsvist vurderes denne note som havende lav betydning i de dybdegående interviews. Når denne note således kan udtages af årsrapporter udarbejdet efter mikrovirksomhedernes regelsæt, er det egentlige informationstab svært at vurdere. DAMVADs spørgeskema er besvaret af 806 respondenter, hvorimod interviewene kun er udført med 15 repræsentanter. På denne baggrund vurderes spørgeskemaet for det mest repræsentative og må derfor afspejle den generelle holdning til noten om langfristet gæld bedre. Således vurderes lempelsen af notekravet at have en betydning for regnskabsbrugerne.

Thomas Petersen (2015) pointerer, at bankerne for de små virksomheder allerede har adgang til oplysningerne om gældens forfald, og at informationen derfor ikke har stor værdi for dem. Han mener yderligere ikke, at noten har værdi for de øvrige interessenter, men her må DAMVADs undersøgelse tillægges større repræsentativitet.

Den samme uenighed mellem spørgeskemaet og interviewene gør sig gældende for noten om antal ansatte, som ligeledes er en lempelsesmulighed for mikrovirksomheder. På samme måde som ved den tidligere omtalte note må spørgeskemaet tillægges højst repræsentativ værdi, og således vurderes noten som værende af stor eller meget stor betydning for regnskabsbrugerne. Lempelsen vil opleves som et informationstab for regnskabsbrugerne, hvilket bekræftes af Jens Tugsen. Oplysningen om antal ansatte har stor betydning for banken, og informationen ville skulle modtages uanset hvad (Tugsen, 2015). Besparselsen af lempelsen er ligeledes betvivlet af flere organisationer (Dansk Erhverv, 2014b), da oplysningen om antal ansatte altid haves i virksomheden eller hurtigt kan beregnes. Oplysningen herom vurderes derfor ikke som en byrde for virksomhederne.

Den tidligere omtalte undersøgelse fra CBS og PwC viser yderligere, at 91 procent af brugerne for de unoterede virksomheder tillægger noteoplysningerne høj værdi. Det vurderes derfor problematisk, at disse noteoplysninger er lempet fra oplysningspligten for mikrovirksomhederne, idet lempelsen vil skabe informationstab.

Lempet fra regnskabskravene til mikrovirksomheder er yderligere oplysningen om særlige poster, som indeholder atypiske regnskabsposter for virksomheden. Denne note specificerer således poster i regnskabet, som kan have ekstra informationsværdi for brugerne. Ved indtrufne begivenheder eller særlige poster vil regnskabsbrugerne have stor gavn af at kende årsagen hertil (Dansk Erhverv, 2014b). Ved at fjerne kravet om denne note bliver uforudsete begivenheder ikke specificeret. Lettelsen kan gøre det vanskeligt for læserne at vurdere årsrapportens rigtighed, og om denne udviser et retvisende billede. Det er dog i lovteksten ment, at regnskaber opstillet efter regnskabsreglerne for mikrovirksomheder stadig udviser et retvisende billede af virksomheden (Erhvervs- og Vækstministeriet, 2015b).

5.3.3 Retvisende billede af mikroregnskaber

Ved anvendelse af regnskabskravene i mikroklassen kan generalklausulen om et retvisende billede ikke anvendes. Således skal virksomhederne ikke supplere deres regnskaber med anden væsentlig information, hvis denne ikke i forvejen er indeholdt i de lovpligtige specifikationer. Efter lovteksten anses regnskaber udarbejdet efter denne klasse stadig som retvisende, men dette er FSR (2014) uenige i. De mener, at der er risiko for, at virksomheden undlader væsentlig information, idet disse informationer ikke nødvendigvis er lovpligtige at offentliggøre. På denne baggrund menes det, at årsrapportens funktion som beslutningsgrundlag for interessenterne kan betvivles.

Ved interviewet af Jens Tugsen har han udtrykt, at der ikke er taget endelig stilling til dette forhold om retvisenhed endnu. Det kræver en dialog med revisor om, hvorvidt mikroregnskaberne er retvisende, og om banken kan acceptere disse regnskaber (Tugsen, 2015). Hvis ikke årsrapporten indeholder al væsentlig information, kan fuldstændigheden af regnskabsoplysningerne ikke sikres af interessenterne, og deres anvendelse af regnskaberne som beslutningsgrundlag kan derfor være formålsløst. Finansrådet (2014) påpeger, at brugerne af mikroregnskaber ikke kan vide sig sikre på informationsfuldstændigheden, og at dette vil medføre forøgede kreditrisici.

Thomas Petersen (2015) mener ikke, at det retvisende billede vil blive et problem, idet mikrovirksomhederne kan vælge den øvrige regnskabsklasse B til ved behov. Denne holdning er bakket op af Jan Peter Larsen (2015). Han påpeger dog i forlængelse heraf, at virksomheder med going concern-problemer ikke kan tvinges til at afgive oplysninger herom. Dette kan give anledning til flere forbehold i revisionspåtegningen, idet revisor er forpligtet til at oplyse herom. Hvilken revisionspåtegning, der kan afgives på mikroregnskaberne diskuteres fortsat i FSR (Larsen J. , 2015). Revisionspåtegningen angiver normalt, at regnskabet giver et retvisende billede af

selskabets finansielle stilling, men denne udfordres nu af FSR, idet der vurderes at mangle informationer.

Det konkluderes af Jan Peter Larsen (Larsen J. , 2015), at mikroregimet er godt for de helt små og ukomplicerede virksomheder, men for de lidt større og komplekse selskaber bør konsekvenserne af mikroregnskabet overvejes grundigt. De lempede notekrav er vurderet af stor betydning for interessenterne, hvorfor disse vil opleve et informationstab ved noternes udeladelse. En vurdering af den enkelte regnskabsbrugers informationsbehov er derfor nødvendig.

5.4 ANDRE ÆNDRINGER

Ledelsespåtegningen kan efter den nye årsregnskabslov undlades for selskaber med ét ledelsesmedlem, dog med undtagelse af virksomheder i regnskabsklasse D, og vurderes at kunne give en administrativ lettelse på 192,9 millioner kroner ved fuld udnyttelse (Erhvervsstyrelsen og EY, 2015). Lempelsen af dette krav er kritiseret af flere parter. FSR (2014) anfægter værdien, eftersom det anføres, at udarbejdelsen heraf udgør en minimal omkostning for virksomhederne, og værdien heraf vurderes langt højere (Finansrådet , 2014; Dansk Erhverv, 2014b). Dansk Industri tilslutter sig dog forslaget om at ophæve ledelsespåtegningen for de omtalte virksomheder (Dansk Industri, 2014).

Påtegningen sikrer, at ledelsen vedkender deres ansvar for udarbejdelsen af årsrapporten og indeholder en signalværdi over for de eksterne interessenter. Regnskabsbrugerne angiver i undersøgelsen udført af DAMVAD (2014a), at de kan undvære standardbeskrivelser, såsom ledelsespåtegningen og -beretningen, og derfor kun behøver forklaring på usædvanlige forhold. På denne baggrund kan det argumenteres, at ledelsespåtegningen er uden egentlig værdi for regnskabsbrugeren.

Flere revisionshuse vil dog påkræve, at kunderne beholder ledelsespåtegningen i regnskabet (EY, 2015; Deloitte, 2015; PwC, 2015). Jan Peter Larsen (2015) udtaler, at Deloitte "hælder mest til så at sige, at hvis det er et regnskab, vi har fingrene i og [har] med at gøre, så vil vi insistere på, at der er en ledelsespåtegning, fordi ... det er almindelig ordentlighed, at ledelsen også skriver under". Jan Peter pointerer, at ikke alle regnskabslæsere har kendskab til ansvarsfordelingen angivet i årsregnskabsloven, og ansvaret for den retvisende årsrapport placeres derfor fejlagtigt hos revisoren (Larsen J. , 2015). Jan Peter kommenterer yderligere, at "jeg synes sådan helt grundlæggende, at det er forkert, at ledelsen kan aflægge et regnskab, som de ikke skal skrive under på, og revisor så skal skrive under på revisionspåtegningen" (Larsen J. , 2015).

Det kan således argumenteres, at værdien af påtegningen er størst for revisor eller ved regnskabslæsere, som ikke er bekendt med den i loven definerede ansvarsfordeling. Ledespåtegningen er en standardtekst, som opsættes første gang årsrapporten udarbejdes. Herefter skal der blot rettes årstal i påtegningen, hvilket er en minimal administrativ omkostning. Jan Peter Larsen udtaler, at "hvis du har lavet en ledespåtegning én gang, så næste gang du laver den, så bruger du jo ikke noget tid andet end lige at rette årstal vel og dato" (Larsen J. , 2015). Ud fra dette argument vurderes det, at signalværdien i påtegningen overstiger den besparelse, virksomhederne eventuelt vil kunne opnå.

For de mindre virksomheder, hvor revisor oftest opstiller selve årsrapporten, har ledespåtegningen ligeledes den funktion at sikre, at ledelsen godkender regnskabet, og at denne godkendelse foretages i rette tid. Kravet om en underskrift på påtegningen giver en øget opmærksomhed på kravet for ledelsen og har således en stor signalværdi internt. Ved indhentelse af underskriften er der dog en administrativ opgave, som ved lempelsen vil kunne undgås. Byrden heri må dog vurderes minimal, da en godkendelse under alle omstændigheder skal indhentes.

Egenkapitalopgørelsen er, som nævnt i kapitel to, udtaget fra regnskabskravet for regnskabsklasse B, hvilket betyder, at ændringer på egenkapitalen ikke længere skal specificeres. Udviklingen heri vises derfor ikke særskilt, og det kan som følge heraf være vanskeligt for regnskabsbrugeren at identificere grundene til ændringen. Dette mener FSR (2014) vil give et væsentligt informationstab for regnskabsbrugerne. Oplysningerne har efter FSR's mening stor værdi, idet egenkapitalens udvikling ikke specificeres andre steder. Ud over de foretagne resultatdisponeringer kan der forekomme andre posteringer, som hvis ikke disse specificeres i noter om andre særlige poster, kan være vanskelige at udskille.

Banken kan efter Jens Tugsens (2015) vurdering ikke undvære informationen i egenkapitalopgørelsen. Hvis denne ikke er indeholdt i årsrapporten, vil banken forlange at få specifikationen fra virksomhedens interne regnskab. Specifikationen skal have sammenhæng til årsrapporten, for at banken har tillid hertil. Denne holdning kommer ligeledes til udtryk i høringssvaret fra Finansrådet (2014), der kommenterer, at besparelsen kun vedrører visualiseringen i årsrapporten. Jan Peter Larsen (2015) støtter op om denne holdning, idet han ikke forstår rationalet i at lempe kravet og mener, at specifikationen af egenkapitalen med fordel kan afgives frivilligt.

5.5 KREDITVURDERINGER

Den vedtagne ændring af årsregnskabsloven vil, som fremsat i tidligere afsnit, fratage interessenterne fra visse regnskabsinformationer og skabe en øget informationsasymmetri. Denne asymmetri vil gøre markedet mindre gennemsigtigt for ressourceejerne, og deres ressourcfordeling vil således blive foretaget på en mindre oplyst baggrund. Værdien af virksomheden vil være svær at vurdere for interessenterne, og på denne baggrund vil prisen for ressourcerne stige.

En af interessenterne og ressourceejerne er kreditinstitutionerne, som yder lån eller kredit til virksomhederne. Når den information, de modtager, bliver forringet eller mindre omfangsrig, vil deres informationsniveau formindskes. Kreditvurderingsgrundlaget for bankerne vil blive væsentligt forringet, og som følge heraf vil kreditrisikoen stige (Finansrådet , 2014). Små selskabers kreditrisiko er i forvejen næsten tre gange større end for de store virksomheder (FSR, 2015b), og informationstab for disse interessenter kan derfor synes større. Således vil den asymmetriske information stige mellem kreditinstitutionen og virksomheden, og den ressource, kreditinstitutionen udbyder til virksomheden i form af lån eller kredit, vil på denne baggrund være svær at fordele.

Ressourcerne og prisen på disse fordeles efter den kreditvurdering, som foretages af bankerne. Tidligere har vurderingen været foretaget hovedsageligt på baggrund af virksomhedernes årsrapporter (Tugsen, 2015; Finansrådet , 2014), som har vægtet højest. Jens udtaler (Tugsen, 2015): "Vi foretager en rating af kunderne ... når der ligger en årsrapport, så får vi data automatisk ind i vores systemer". Herefter beriger kreditrådgiveren disse data med oplysninger hentet direkte fra virksomheden, som for eksempel omsætningen. "Der lægges meget vægt på årsrapporten" (Tugsen, 2015), idet der opleves for mange fejl i perioderegnskaber modtaget direkte fra virksomhederne. Vurderingen foretages yderligere på baggrund af andre oplysninger, men pålideligheden af disse oplysninger er således mindre end de informationer, den reviderede årsrapport giver.

Efter ændringen af årsregnskabsloven vil årsrapporten formentlig ikke kunne udgøre den væsentligste informationskilde, idet oplysningerne heri begrænses. Kreditinstitutionerne må derfor basere deres vurdering på andet materiale, som de enten modtager separat fra virksomhederne, eller som er offentligt tilgængeligt. Informationsniveauet vil sandsynligvis mindskes alligevel, og som følge deraf vil prisen for kreditinstitutionernes ressourcer stige. Virksomhedens finansieringsomkostninger vil altså stige.

5.6 ÅRSREGNSKABSLOVENS KONSEKVENSER

5.6.1 Årsrapporten som vigtig informationskilde

Den gennemgåede litteratur i kapitel tre vurderer, at lovændringen vil give nogle ufordelagtige lempelsesmuligheder for de mindre virksomheder. Det er fastlagt i flere studier, at årsrapporten er den vigtigste kilde til information for virksomhedens interessenter (DAMVAD, 2014a). Især kreditinstitutionerne tillægger årsrapporten stor værdi som grundlag for deres økonomiske dispositioner. Årsrapportens standardisering og ensartethed vurderes af høj værdi for brugerne. Når ændringen af årsregnskabsloven træder i kraft, er informationsniveauet i årsrapporterne aflagt efter regnskabsklasse B formindsket, og regnskabsbrugerne er bekymrede for at miste oplysninger og gennemsnitlighed.

Medlemsundersøgelsen foretaget af Dansk Erhverv påpeger, at virksomhederne bruger årsrapporten til at overvåge konkurrenter, undgå samhandelspartnere med dårlig betalingsevne og kontrollere eksisterende kunders kreditværdighed (FSR, 2014). Medlemsundersøgelsen konkluderer yderligere, at hver femte virksomhed har afvist et tilbud eller en kunde på baggrund af deres regnskabs- eller kreditinformationer. Eksistensen af årsrapporten og dennes information er derfor vigtig for at have et transparent marked med gode konkurrencevilkår.

Denne hypotese er bekræftet af kreditrådgiver Jens Tugsen fra Arbejdernes Landsbank. Han udtaler, at "der lægges meget vægt på årsrapporten" i bankernes kreditvurdering af virksomhederne (Tugsen, 2015). Banken benytter også øvrige oplysninger i deres grundlag, men den vigtigste og mest pålidelige kilde er den reviderede årsrapport. Arbejdernes Landsbank finder, at information modtaget direkte fra virksomhederne selv er mindre pålidelig og ofte direkte forkert. Jens Tugsen beskriver i denne forbindelse (2015), at "selvfølgelig skal vi have det der interne regnskab til at støtte op om årsrapporten". Banken lægger vægt på budgettet og regnskaber med budgetopfølgning, men anerkender at sikkerheden i disse oplysninger er mindre.

Thomas Petersen (2015) mener, at årsrapporten blot er en delmængde af den information, banken modtager, og at den derfor kan understøttes af andre oplysninger. Således mener han ikke, at årsrapporten har altafgørende værdi for interessenterne, som vil kunne nøjes med andre interne oplysninger. Årsrapportens værdi kan altså diskuteres, og ikke alle er enige. Det må dog ud fra de foretagne repræsentative undersøgelser af blandt andre DAMVAD vurderes, at årsrapporten er af høj værdi for interessenterne.

Jens Tugsen (2015) påpeger under interviewet, at Arbejdernes Landsbank ikke kan undvære informationer såsom egenkapitalopgørelse, specifikation af eventualforpligtelser og anvendt regnskabspraksis. Udtages oplysningerne fra regnskabet, vil banken opleve et informationstab, og disse informationer skal derfor modtages på anden vis ofte i form af ekstra rapportering direkte fra virksomhederne til banken.

Virksomhederne har ansvaret for at levere pålidelig information til banken, om denne er indeholdt i årsrapporten eller ej. I de små mikrovirksomheder er der ofte ikke en selvstændig økonomifunktion eller bogholder, og Jens Tugsen (2015) vurderer som følge heraf, at virksomhederne vil henvende sig til deres revisor for hjælp. Dette vil pålægge selskabet en yderligere omkostning til assistance fra revisor, og besparelsen i årsrapporten ved informationsminimeringen kan derfor være spildt.

5.6.2 Informationstab og asymmetri

Erhvervs- og Vækstministeriet (2015c) uddyber i deres kommentarer til høringssvarerne modtaget fra de 29 organisationer og foreninger, at anvendelsen af de mulige lempelser må afgøres af den enkelte virksomhed, idet betydningen og relevansen heraf vil være forskellig. Informationsbehovet er individuelt for hver interessent og for hver enkelt virksomhed, de er interesseret i. Informationsbehovet er altså heterogent, og der findes derfor ikke nødvendigvis ét regnskab, som er optimalt for alle regnskabsbrugere (Elling, 2010). Elling mener at investorerne er den interessentgruppe, som har størst informationsbehov, og derfor vil alle behov være dækket, når investorernes er. Informationsbehovet for interessenterne må dog vurderes individuelt for hver virksomhed, idet diversifikationen heri kan være stor på tværs af brancher og sågar i den enkelte virksomhed.

Den i studiet inddragne litteratur mener, at lempelsen af oplysninger vil give væsentligt informationstab for interessenterne. DAMVAD (2014a) konkluderer for eksempel, at regnskabsbrugerne meget nødt vil undvære de regnskabsinformationer, de får i dag, og derfor er regnskabsbrugerne modstandere af lempelser til årsrapportkravene. Noteoplysningerne har yderligere meget høj værdi for 91 procent af regnskabsbrugerne for de unoterede virksomheder (CBS og PwC, 2011). Ved implementeringen af lovændringen vil lempelserne skabe informationstab for regnskabsbrugerne. Ressourceejerne og interessenterne vil således miste oplysninger, som de ellers bruger som grundlag for at fordele deres ressourcer.

Medlemsundersøgelsen af Dansk Erhverv (2014c) viser, at lige godt halvdelen af de adspurgte mener, at færre oplysninger i regnskaberne vil betyde større usikkerhed for deres virksomhed. Banken vil som en af de mest betydningsfulde interessenter til virksomheden miste information,

som de benytter til at vurdere kundernes kreditværdighed. Jens Tugsen (2015) kommenterer, at årsrapporten og oplysningerne indeholdt heri er af stor værdi for banken.

Thomas Petersen (2015) anlægger dog en anden holdning til informationstab. Han mener, at værdien af årsrapporten er afhængig af, hvem regnskabsbruger er. De typiske regnskabsbrugere er efter hans mening pengeinstitutterne og skattevæsenet. Skattevæsenet modtager fortsat skatteregnskaber, og deres informationsniveau påvirkes derfor ikke. Thomas Petersen (2015) udtaler: "Pengeinstituttet, i den type af virksomheder i hvert fald, er normalt det, man kalder det fulde pengeinstitut". Derfor har de adgang til virksomhedens driftskonto, hvilket "vil sige, når det der regnskab kommer, så bekræfter det lidt en viden, de [bankerne] har i forvejen". Bankerne er interesseret i udviklingen for virksomheden, og denne information får de fortsat i årsrapporten. Derfor ser Thomas ikke et større informationstab for alle interessenterne i de mindre virksomheder.

Informationsniveauet i de nye årsrapporter er lavere, mener Jan Peter Larsen (2015). Mikrovirksomhederne er efter Jan Peters mening simple selskaber, og han vurderer derfor ikke, at interessenterne hertil vil opleve et stort informationstab. Tabet må dog afgøres ud fra virksomhedernes samhandelsrisiko, som er afhængig af salgenes størrelse. Bankerne stiller den største risiko, og Jan Peter Larsen (2015) mener i forlængelse heraf, at de vil kræve oplysninger ud over årsrapporten. Generelt er det Jan Peters holdning, at der vil være et informationstab for regnskabslæserne og samfundet. Ud fra holdningerne i interviewene og de studerede undersøgelser, støttes der op om denne mening. Den nye lovændring vil skabe et informationstab for regnskabslæserne, som kan være af større eller mindre grad.

Den begrænsede hæftelse, ejeren opnår ved at drive virksomhed i selskabsregi, giver en øget kreditrisiko for de ressourceejere, som handler med virksomheden. Prisen for hæftelsen er en transparens om virksomhedens økonomi over for interessenterne. Jan Peter Larsen (2015) påpeger, at selskabernes årsrapporter nærmer sig informationsniveauet for personligt ejede virksomheder og udtaler, at "prisen for at leve med, at der er begrænset hæftelse, det er så, at man skal give nogle flere informationer, og det har man så været med til at give lidt køl på". Denne udvikling mener Jan Peter ikke er lukrativ. Forholdet blev ligeledes påpeget af FSR under en høring i Erhvervsudvalget (Folketinget, 2015), der heller ikke bifalder udviklingen. Administrerende direktør i FSR, Charlotte Jepsen kommenterer, at kapitalindskuddet i selskaberne er sænket, og at flere har underskud (Folketinget, 2015). Derved er kreditrisikoen for bankerne og leverandørerne større end tidligere, hvilket transparenskravet afhjælper.

Informationsasymmetrien vil øges, idet interessenterne efter den nye årsregnskabslov har endnu mindre information end virksomhederne. Efter teorien gennemgået i kapitel to vil den formindskede gennemsigtighed skabe usikkerhed i markedet, idet interessenterne ikke længere har samme adgang til at vurdere, om virksomheden er god eller dårlig. Værdien af virksomheden og dennes ressourcer vil således være usikker for interessenterne, og på denne baggrund vil priserne for de handlede varer og tjenesteydelser stige.

I tråd med teorien kommer det til udtryk gennem det foretagne litteraturstudie og de udførte interviews, at finansieringsomkostningerne vil stige for virksomheden, hvis de mulige lempelser benyttes. Hvis kreditorer, långivere og andre investorer ikke har adgang til de nødvendige informationer, vil usikkerheden på deres måling af potentielle fremtidige tab øges. På denne baggrund vil prisen for deres ressourcer stige. Leverandørerne vil give kortere kredittid, da deres sikkerhed for virksomhedens betalingsevne er faldet. Virksomhedens afkastpotentiale er mere usikkert, og investorer er derfor mere tilbageholdende med at indskyde kapital i selskabet. FSR (2014, s. 5) forudser, at "usikkerheden ved de reducerede regnskabsoplysninger risikerer at give virksomhederne en dårligere kreditratning og dermed dyrere lånevilkår – eller direkte afslag på låneanmodninger". Det er ligeledes bekræftet under interviewet med Jens Tugsen (2015) fra Arbejdernes Landsbank og pointeret af Finansrådet i deres høringssvar (2014).

Jens Tugsen fra Arbejdernes Landsbank fortæller, at kreditvurderingen formegentlig vil blive påvirket negativt. Konsekvensen heraf er højere renter eller manglende lånetilsagn (Tugsen, 2015). Jan Peter Larsen (2015) bekræfter ligeledes denne udtalelse og påpeger, at en rentestigning ikke er utænkelig i tilfælde af informationstab. Den interviewede revisor Thomas Petersen (2015) mener dog ikke, at bankerne vil lade renten stige, men blot ikke imødekomme låneanmodninger. Det er endnu uvist, hvilke konsekvenser informationstabet præcist vil have, men ud fra de foretagne interviews og den gennemgåede undersøgelse fra Winther, Thomassen og Warmin-Rasmussen (2015) må det vurderes, at virksomhedens finansieringsomkostninger vil stige.

Erhvervs- og Vækstministeriet (2015c) uddyber, at anvendelsen af de mulige lempelser må afgøres af den enkelte virksomhed. Ministeriet vurderer, at reduktionen af informationsniveauet i høj grad vil påvirke kreditinstitutionerne. Det er opgjort at 45 til 60 procent af virksomhederne har gæld til kreditinstitutionerne, og således er afhængig heraf. For disse virksomheder vil der skabes et informationstab for kreditinstitutionerne som interessenter (Erhvervs- og Vækstministeriet, 2015c). Interessenterne for de øvrige virksomheder vil ikke opleve samme informationstab.

Den af regeringen opsatte andel af virksomheder med gæld er anfægtet af Finansrådet under høringerne i Erhvervsudvalget (Folketinget, 2015). Det er af Finansrådet beregnet, at den reelle andel af selskaber, som er afhængige af et pengeinstitut, er 73 procent. Dette tal fremkommer, idet Finansrådet inkluderer virksomheder i klasse B og C, som enten direkte har bank- eller realkreditgæld eller indgår i koncerner, som har. Yderligere kan det tilføjes, at selskaber uden gæld på balancedagen ikke nødvendigvis har været gældsfrie hele regnskabsåret. Således vurderes det, at flere og størstedelen af virksomhederne er afhængig af banker, hvorfor disse vil opleve informationstab.

I høringssvarene anklager Dansk Erhverv (2014b) og FSR (2014) ministeriet for ikke at have taget højde for resultaterne fra DAMVADs undersøgelse. Erhvervs- og Vækstministeriet (2015c) svarer igen på kritikken fra høringsparterne og mener, at lovforslaget er afvejet i forhold til reduktionen af regnskabsinformation til brugerne og lempelsen i de administrative byrder for virksomhederne. Enkelte lempelsesmuligheder fra direktivet er ikke indført, fordi ministeriet ikke vurderede besparelsen høj nok i forhold til det informationstab, regnskabsbrugerne ville have. Det bliver af regeringen kommenteret, at undersøgelsen fra DAMVAD er inddraget i lovudarbejdelsen, og at der i besparelsesberegningen er taget højde for denne ekstraordinære rapporteringen, enkelte virksomheder vil skulle foretage. Erhvervs- og Vækstministeriet (2015c) uddyber, at anvendelsen af de mulige lempelser må afgøres af den enkelte virksomhed, idet betydningen og relevansen heraf vil være forskellig.

Gennem årsrapporten har alle interessenter fået den samme information, aflagt efter samme standard. Opsætningen og offentliggørelsen heraf har gjort det nemmere for virksomhederne at benchmarke sig med hinanden og derigennem styrke deres konkurrenceevne. Når informationen fjernes fra årsrapporten, og disse vil ikke være tilgængelige til benchmarking. Yderligere vil det nye regelsæt for mikrovirksomheder give en anden regnskabspraksis end for øvrige klasse B-virksomheder. Dette kan resultere i forkerte sammenligningstal ved benchmarking (Petersen, 2015). Samfundet kan derfor lide tab ved, at det ikke længere giver et retvisende billede at sammenligne danske virksomheder på tværs.

Offentliggørelsen og videregivelsen af informationer bør afvejes mod omkostningerne ved at producere og kommunikere disse data. Ledelsen har incitament til at signalere selskabets finansielle oplysninger til ressourceejerne og således mindske informationsasymmetrien. Yderligere kan der være fordele ved at tilpasse årsrapporten til konkurrenternes og derigennem mindske usikkerheden om virksomhedens økonomiske forhold.

Det bør dog vurderes, hvor mange oplysninger som videregives til konkurrenterne. Hver fjerde virksomhed, som benytter sig af regnskabs- og kreditinformationer, angiver i medlemsundersøgelsen af Dansk Erhverv, at de benytter oplysningerne til at overvåge deres konkurrenter (Dansk Erhverv, 2014a). Således er det en realitet, at virksomhedernes regnskaber kan benyttes af konkurrenterne til at indhente mere eller mindre følsomme oplysninger. En afvejning af denne informationsdeling med konkurrenterne bør derfor foretages af virksomhederne, inden de beslutter, hvor meget information de ønsker at offentliggøre. Offentliggørelsen af informationer vil nedbringe informationssymmetrien i markedet, som vil minimere de finansieringsomkostninger, virksomheden pålægges af ressourceejerne. Prisen for denne reduktion vil dog være omkostninger til informationsproduktion og videndeling med konkurrenterne.

5.6.3 Ekstra rapportering

Høringssvaret fra FSR (2014) udviser kritik af lempelserne, idet disse ses som værende en ulempe for regnskabsbrugerne. FSR mener, at gennemsigtigheden mindskes, hvilket skader årsregnskaberne. Især årsrapporten for mikrovirksomhederne, idet regnskabskravene hertil er endnu mere begrænsede. De 80.000 mikrovirksomheder vil blive pålagt flere byrder, mener FSR. Denne påstand er begrundet med, at ressourceejerne og interessenterne vil bede om regnskabsinformationen på anden vis, hvis denne ikke er indeholdt i årsrapporten.

Benyttes lempelserne for de små virksomheder, vil interessenterne, som omtalt, mangle regnskabsinformation, og informationsasymmetrien mellem virksomhed og interessent vil stige. For at minimere denne asymmetriske information vil ressourceejerne forlange oplysningerne på anden vis. At dette krav vil blive gjort gældende, er fremsat i flere undersøgelser belyst i litteraturstudiet i kapitel tre. DAMVAD (2014a) påviser, at regnskabsbrugerne i undersøgelsen vil kræve oplysningerne, om de er indeholdt i årsrapporten eller ej. Ved interview af otte nøglepersoner i kreditinstitutioner er det ligeledes kommet til udtryk, at de manglende informationer i årsrapporten vil blive indhentet med kompenserende dokumentation (Winther, Thomassen, & Warmin-Rasmussen, 2015).

I interviewet med Jens Tugsen (2015) er det ytret, at banken vil forlange, at virksomheden fremlægger samme regnskabsinformation som tidligere. Fjernet fra årsrapporten kan for eksempel være egenkapitalopgørelsen, specificerede eventualforpligtelser, anvendt regnskabspraksis og oplysningen om antal gennemsnitlige beskæftigede. Disse oplysninger er efter Jens Tugsens udtalelser vigtige for bankens vurderinger og vil derfor stadig være et oplysningskrav fra Arbejdernes Landsbank. Informationerne kan gives gennem det interne regnskab eller anden rapportering. Sikkerheden heri vurderes af den enkelte kreditrådgiver efter informationens

overensstemmelse med årsrapporten og tilliden til virksomheden i øvrigt. Hvis kreditrådgiveren ikke vurderer oplysningerne pålidelige, vil de forlange revision heraf.

For helt små og ukomplicerede virksomheder vil lettelserne formentlig have en reel effekt. Velfinansierede virksomheder eller virksomheder med begrænset ekstern finansiering vil ikke blive mødt med krav om rapportering, idet bankernes kreditrisiko er minimal. Denne hypotese bekræftes af Jens Tugsen (2015), som kommenterer; "Der er nogle virksomheder, som har gode kapitalforhold. Det kan vel blive en betydelig lettelse for dem - dem der måske ikke har brug for så meget finansiering". Således kan disse virksomheder opleve en byrdelettelse.

Ovenfor er det opgjort, at 73 procent af danske selskaber er afhængige af et pengeinstitut, og at bankerne for disse vil opleve et informationstab. De øvrige virksomheder vil ikke blive mødt med krav om anden rapportering, og på denne måde belastes alle virksomheder ikke unødigt (Folketinget, 2015). Det vurderes dog, at flertallet af danske selskaber er afhængige af bankerne, hvorfor disse vil blive mødt med kravet om ekstra rapportering.

Det er en bekymring, at kravene om ekstra rapportering vil skabe store omkostninger og byrder for virksomhederne (Larsen J. , 2015; Petersen, 2015). Årsrapporten har tilbudt en standardiseret rapportering på tværs af virksomhederne, som efter frigivelsen har været offentlig tilgængelig for alle. Jens Tugsen bekræfter i interviewet, at banken har sin egen regnskabsopbygning, som de vil forlange, at virksomhederne rapporterer efter (Tugsen, 2015). Skal der foretages individuel rapportering til hver interessent efter forskellige standarder, vil dette skabe både administrative og økonomiske byrder for virksomheden.

Regnskabsinformation kan være en omkostning for virksomheden at producere, afhængig af hvor meget information, der er internt tilgængeligt i organisationen i forvejen. Hvis informationen ligger klar allerede, vil omkostningen ved at kommunikere denne til interessenterne være minimal, men hvis ikke, vil der være omkostninger ved indsamling, måling, behandling, kontrol og kommunikation. Disse oplysningsomkostninger kan opleves voldsomme, især efter at virksomheden i forvejen har produceret og offentliggjort deres årsrapport. Forlanger interessenterne forskellig information på forskellig vis, vil virksomhederne yderligere have omkostninger til at producere information til hver rapportering.

Et aspekt, der desuden skal overvejes i denne sammenhæng, er interessenternes krav til kontrol af oplysninger. Kræver ressourceejerne, at informationerne gennemgås af en revisor, vil dette udgøre en yderligere omkostning. Dette kan meget vel være realiteten, hvilket er kommet til udtryk gennem interviewet i Arbejdernes Landsbank (Tugsen, 2015). Hvis revisor ikke har revideret

oplysningerne ved gennemgangen af årsrapporten, vil dette kræve ekstra arbejde, som vil blive faktureret til virksomheden.

Kontrolomkostningen bliver pålagt virksomheden og udgør således en ekstraomkostning. En fremlagt hypotese er derfor, at ved at bibeholde informationerne i den standardiserede årsrapport vil disse ekstraomkostninger kunne undgås. Dette understreger, at inden virksomheden benytter sig af lempelserne til årsregnskabsloven, bør de overveje deres interessenters informationsbehov nøje, idet de ellers vil pålægge dem selv og eventuelt interessenterne yderligere omkostninger.

Virksomhederne er ikke de eneste, som kan opleve byrder ved implementeringen af den nye årsregnskabslov. Regnskabsinformationen er tidligere behandlet i en standardiseret årsrapport af interessenterne, men den skal nu vurderes ud fra andre rapporteringsmetoder, hvilket skaber administrativt arbejde for interessenterne, som derfor pålægges en byrde (Larsen J. , 2015). Udtalt af Jens Tugsen (2015) er: "Vi skal indhente noget mere materiale, og vi skal ind og lave nogle flere vurderinger", hvilket derfor øger den administrative byrde for banken. Han siger yderligere, at "der er mange omkostninger, som bliver lagt over på os nu ... Det bliver en stor byrde" (Tugsen, 2015).

Det er Jens Tugsens vurdering, at den administrative byrde, som pålægges banken ved den øvrige rapportering, vil skabe ekstra arbejde op til "et par timer mere per sag" (Tugsen, 2015). Denne økonomiske byrde vil blive flyttet tilbage til virksomheden i form af højere gebyrer. Der eksisterer i dag et skema, som dikterer hvor stort et administrationsgebyr, virksomheden pålægges. Dette kan efter Jens' (2015) vurdering i fremtiden komme til at indeholde et ekstra gebyr for informationer ej indeholdt i årsrapporten. Således vil lempelsen af oplysningskrav i årsrapporten betyde øgede bankgebyrer i stedet. Det, at byrderne pålægges virksomheden eller regnskabsbrugerne på anden vis, er i tråd med resultaterne fra DAMVADs (2014a) undersøgelse.

5.6.4 Individuel beslutning og markedskræfter

Enkelte virksomheder mener, at produktionen af deres årsrapport ikke tjener noget formål og således blot er en administrativ byrde (DAMVAD, 2014b). For disse virksomheder er årsrapporten et lavinteresseområde, og de har ikke større overvejelser herom. De mener ikke, at produktionen af årsrapporten tjener et formål, idet selskabet ikke har øvrige interessenter, som direkte forlanger information. Det er netop denne selskabstype, regeringen har ønsket at give lempelser til (Folketinget, 2015). Årsrapporten har dog stadig til formål at skabe et gennemsigtigt marked i den branche, virksomheden opererer i, hvor både myndigheder og konkurrenter har mulighed for at se virksomhedens ressourceforbrug. Yderligere findes de relevante oplysninger sandsynligvis

allerede i selskabets interne regnskab, og omkostningen til offentliggørelse heraf synes derfor minimal.

Det er diskuteret, hvorvidt markedskræfterne vil regulere produktionen af regnskabsinformation. Hvis efterspørgslen efter regnskabsinformation er stor nok, mener Thomas Petersen (2015), at denne vil blive udbudt i årsrapporten. Han mener, at "i den der type af virksomheder [mikro], der bliver de fleste [interessenter] tilfredsstillet alligevel". Hvis en bank forlanger et klasse B-regnskab for at udlåne penge til mikrovirksomheden, så bliver dette udarbejdet (Petersen, 2015).

Perspektivet om markedskræfterne blev ligeledes diskuteret ved høringen i Erhvervsudvalget, hvor direktør ved Dansk Erhverv udtaler, at transparensen i markedet ikke kan reguleres således (Folketinget, 2015). Dansk Erhverv mener, at banken muligvis vil kunne efterspørge informationerne, men det vil det øvrige erhvervsliv ikke på samme måde have mulighed for. Samfundet vil således miste gennemsigtighed ved lovændringen. Dette tiltag går efter FSR's mening imod regeringens eget mål om at lette erhvervslivets adgang til regnskabsinformation for at mindske kredittab og svindel. Denne målsætning har blandt andet været markeret gennem tiltaget om at offentliggøre alle årsrapporterne, der indberettes til Erhvervsstyrelsen.

Efter alt at dømme vil den vedtagne lovændring ikke give en reel lempelse, da omkostningerne blot vil blive flyttet fra årsrapporten til anden rapportering og pålægge yderligere byrder for regnskabsbrugerne. Det er i opgaven diskuteret, at konsekvenserne ved det lavere informationsniveau vil være, at virksomhedernes finansieringsomkostning vil stige som følge af den øgede finansieringsusikkerhed. Jens Tugsen udtaler, at der ikke er "den store besparelse for samfundet som helhed" (Tugsen, 2015).

5.6.5 Betydningen af revision

Arbejdernes Landsbank stiller sig ikke tilfreds med en erklæring om udvidet gennemgang som udgangspunkt og vil derfor forlange revisionserklæring fra deres selskabskunder (Tugsen, 2015). Udtages oplysninger fra årsrapporten, vil banken opleve et informationstab, og oplysningerne skal derfor modtages på anden vis – ofte i form af ekstra rapportering direkte fra virksomhederne til banken. Pålideligheden af informationen er mindre uden revisionspåtegningen, men hvis banken har tillid til økonomifunktionen og ledelsen i organisationen kan pålideligheden være tilfredsstillende. Hvis tiltroen ikke eksisterer, vil banken forlange arbejdshandlinger fra revisor, eller at oplysningerne inddrages i den reviderede årsrapport (Tugsen, 2015).

Dette udsagn bakkes dog ikke op af revisor Thomas Petersen (2015), som ikke mener, at bankerne vil kræve revision. Han udtaler, at ikke alle banker ved, hvad udvidet gennemgang er, og at de derfor stiller sig tilfredse med denne erklæringstype fordi i ikke kender sikkerheden heri. Thomas udtaler (2015), at nogle banker kræver reviderede regnskaber, men hvis "der ligger et regnskab med udvidet gennemgang, så er det ikke en deal breaker for dem". Sammenholdt med Jens Tugsens kommentarer ovenfor må det ud fra Thomas' erfaring med banker konstateres, at det ikke er alle banker, som har revisionskrav til deres mindre kunder. Det må dog forventes, at en andel af de nye regnskabsklasse B-virksomheder fortsat vil blive mødt med kravet om revision og derfor ikke kan opnå besparelser ved at benytte udvidet gennemgang.

Det er påvist, at fravalg af revision vil betyde forøgede finansieringsomkostninger for virksomhederne. Det er i en tidligere undersøgelse konkluderet, at for virksomheder med ekstern finansiering på over tre millioner kroner, vil de øgede låneomkostninger overstige revisionsbesparelsen (Næss-Schmidt & Jørgensen, 2014).

Det er regeringens mål, at det skal være nemt at drive virksomhed i Danmark, hvorfor de er interesserede i at lette de administrative byrder. Vedtagelsen af ændringerne til årsregnskabsloven er et skridt i denne retning. Byrderne pålægges dog ikke kun af Erhvervs- og Vækstministeriet, men også af andre ministerier og anden lovgivning. Det opleves i revisionsbranchen, at virksomhederne pålægges flere og flere byrder på moms- og skatteområdet. Jan Peter Larsen (2015) udtaler, at når han på konferencer om årsregnskabsloven "har stået og fortalt om alle de lyksaligheder, der ligger i de her lettelser, så kommer moms og skat, og de ikke bare lægger ovenpå til fulde - de ligger virkelig ovenpå til fulde, og sådan har det faktisk været i mange år". Dette forhold fremstår modstridende, idet Erhvervs- og Vækstministeriet lemper, mens Skatteministeriet forøger. Argumentet for denne skævvridning er, at reglerne på skatte- og momsområdet er svindelforbyggende. Det må dog her fremføres, at revision og offentliggørelse af regnskabsinformation ligeledes forebygger svindel.

Danmark er et videnssamfund, og ved at minimere oplysningerne indeholdt i de mindre virksomheders årsrapporter tabes en del af denne viden. Tabet giver informationsasymmetri på samfundsniveau, hvilket kan give forringet beslutningsgrundlag politisk. Kravet til selskaberne om at skulle offentliggøre regnskabsinformation giver en form for kontrol, som mindsker svindel. Revision er ligeledes en kontrol af, at de offentliggjorte informationer er korrekte. På trods af at hovedformålet med revision ikke er at identificere besvigelser, har revision et svindelforbyggende element. Ved at minimere de offentliggjorte informationer og lempe kravet til revision, mindskes

den svindelforebyggende funktion. Dette kan give tab for samfundet, idet der er mindre kontrol med korrekt indberetning af moms, skat og andre afgifter.

På trods af den nedsatte informationsmængde i årsrapporterne for mikrovirksomhederne er det ikke vurderingen, at revisorhonoraret vil blive nedsat (Petersen, 2015; Larsen J. , 2015). Revisor skal udføre det samme arbejde og er underlagt samme dokumentationskrav som tidligere. Det kan dog ikke udelukkes, at den markedsførte besparelse på 300 millioner kroner årligt vil give et prispres i markedet. Nogle kunder vil finde anledning til at presse honoraret, og nogle revisorer vil benytte lejligheden til at hverve nye kunder (Petersen, 2015; Larsen J. , 2015). Thomas Petersen (2015) uddyber, at revisor i dag benyttes som rådgiver: "Der er ikke særlig mange, som er kunder i Deloitte, som har os på grund af, vi stiller et regnskab op". De kunder, som kun anvender revisor til opstilling af årsrapporten, vil om nødvendigt benytte lejligheden til at få lavere honorar, idet de ikke tillægger revisionen anden værdi.

5.7 OPSUMMERING

Der er i dette kapitel foretaget gennemgang af lovændringens konsekvenser, herunder især af de administrative byrder for virksomhederne og interessenterne. Afsnittet har givet indblik i de subjektive meninger, som de interviewede respondenter og udvalgte høringsparter har til loven.

Ud fra den foretagne gennemgang kan det konstateres, at lovændringen er gennemført på trods af stor kritik. Årsrapporten er af høj værdi for interessenterne, hvilket både er konstateret i de udførte interviews og den foretagne litteraturgennemgang. Pengeinstitutterne benytter især årsrapporten til at foretage økonomiske dispositioner. Ved at mindske informationsniveauet i årsrapporten fratages regnskabsbrugerne en række oplysninger, som er vurderet af høj værdi. Der opstår derved et informationstab, der skaber øget informationsasymmetri i markedet.

Størrelsesgrænserne for regnskabsklasserne er ændret, hvilket betyder, at flere virksomheder vil blive placeret i klasse B fremadrettet. Denne ændring skaber lavere regnskabskrav for flere danske virksomheder, og som følge heraf vil disse årsrapporter indeholde færre oplysninger. Ved lovændringen er det ligeledes muligt for flere selskaber at benytte udvidet gennemgang. Derved bliver den udførte revisionskontrol mindre, og sikkerheden i de aflagte årsrapporter bliver ligeledes mindre. Den lavere revisionskontrol vurderes yderligere at give et tabt skatteprovenu. Herved skabes et informations- og sikkerhedstab for interessenterne og samfundet som helhed.

Regnskaberne for de nye mikrovirksomheder vil indeholde mindre information, og noterne vil være meget sparsommelige. Det kan argumenteres, at lempelserne vil skabe et informationstab for brugerne. Noterne er vurderet af høj værdi og produktionsomkostningerne hertil for lave, hvorfor lempelserne må vurderes ufordelagtige. Om mikroregnskabet udviser et retvisende billede, er betvivlet af blandt andet FSR, som yderligere anfægter den revisionserklæring, som kan afgives herpå. Det er vurderet, at det retvisende billede ikke vil blive et større problem i praksis, idet regnskabsklasse B kan vælges til ved behov.

Ledelsespåtegning kan undlades efter den nye lov. Denne lempelse er vurderet ufordelagtig, idet tabet af signalværdien både internt og eksternt overstiger den mulige administrative og økonomiske besparelse.

Informationstabet skaber øget asymmetri, hvorfor blandt andet pengeinstitutterne vil kræve de relevante oplysninger ved ekstra rapportering. Det ændrede oplysningskrav vil skabe nye omkostninger for virksomhederne i form af opstillings- og revisionsomkostninger. Det må konkluderes, at lovændringen vil skabe et informationstab for brugerne, som dog vil kunne minimeres ved den ekstra rapportering. Værdien heraf er dog lavere end den reviderede årsrapport, hvorfor informationstabet ikke kan elimineres.

Informationsasymmetrien vil give øgede priser på ressourcer, og bankerne vil give virksomhederne en dårligere kreditvurdering og dermed dyrere lånevilkår. Det er argumenteret, at virksomheder med ekstern finansiering, enten i form af lån direkte i banken eller gennem en koncernforbindelse, vil blive ramt af øgede finansieringsomkostninger og krav om ekstra rapportering. Dette vil give betydeligt øgede administrative byrder.

De små og ukomplicerede virksomheder vil muligvis opnå regeringens ønskede effekt om lettelse af administrative byrder, idet interessenterne ikke vil kræve yderligere information. Bankerne vil ikke forlange rapportering fra de selvfinansierede virksomheder. For øvrige virksomheder vil der komme ekstra informations- og dokumentationskrav fra interessenter.

Det kan konkluderes, at lovændringen for de helt små og selvfinansierede virksomheder kan være en fordel. For virksomheder med flere interessenter, herunder pengeinstitutter, kan lovændringen skabe uønskede administrative byrder. Således skal implementeringen overvejes nøje ved vurdering af regnskabsbrugernes informationsbehov. Disse behov bør vurderes for ikke at skabe afledte byrder, som for eksempel øgede finansieringsomkostninger, gebyrer eller produktions- og revisionsomkostninger.

KAPITEL 6 – AMVAB-MÅLINGEN OG ANDRE ØKONOMISKE ASPEKTER

Den Aktivitetsbaseret Måling af Virksomhedernes Administrative Byrder (AMVAB) er som omtalt i kapitel to en metode til at måle den økonomiske effekt af de byrder, som danske virksomheder pålægges ved at skulle overholde lovkrav. AMVAB-metoden har til formål at kvantificere byrderne og følge udviklingen heri. Målingen er blevet kritiseret for at være urealistisk og irreel af flere foreninger og organisationer. Der er dog en generel opbakning til tiltaget om at reducere de administrative byrder (Erhvervs- og Vækstministeriet, 2015c). Der vil nedenfor blive foretaget en gennemgang af beregningens enkelte elementer, og der vil blive rejst kritik heraf. Dette vil resultere i en alternativ beregning for et udvalgt delelement.

6.1 BEREGNINGENS TIDSMÆSSIGE PLACERING

Målingen kan foretages for de forventede administrative konsekvenser ved et lovforslag eller af de faktiske omkostninger, der har været ved implementeringen af en lov. Hvis der foretages ex ante målinger før lovvedtagelsen, iværksættes der ikke ex post målinger efter implementeringen. Der foretages kun ex post målinger, hvis det ikke har været muligt at udarbejde ex ante målinger, eller at disse efterfølgende viser sig at være fejlagtige (Erhvervsstyrelsen, 2012). Således foretages der ikke en egentlig måling af de faktiske omkostningsbesparelser for at evaluere lovimplementeringen. Der er begrænset mulighed for at bedømme ex ante beregningens rigtighed, såfremt der ikke foretages nye interviews og beregninger. På denne måde kan det kritiseres, at der aldrig foretages evaluering på beregningerne eller korrigeres herpå.

Denne AMVAB-beregning benytter en tidligere målings resultater. Den tidligere basismåling, som lægges til grund, er fra 2004, og det kan derfor argumenteres, at denne er forældet. Samfundet og teknologien har haft en rivende udvikling gennem de sidste 10 år, og en undersøgelse fra 2004 kan derfor tegne et forkert billede af byrderne. Validiteten af den nye beregning afhænger af validiteten af den tidligere. Der er ikke foretaget en evaluering af denne, og nøjagtigheden er derfor ikke opgjort.

Det er i interviewet med Jan Peter Larsen fremsat, at beregningerne ofte virker urealistiske. Han udtaler: "Jeg har været med til sådan nogle lovændringer før, hvor der også har været nogle vildtskudte tal, og så vænner man sig. Man bliver lidt immun på et tidspunkt" (Larsen J. , 2015). Det er Jan Peters holdning, at beregningerne historisk har været urealistiske, og det derfor kunne

være interessant at evaluere tidligere beregninger, og derigennem udarbejde mere realistiske målinger fremadrettet.

6.2 RESPONDENTER

Som basis for AMVAB-beregningen har Erhvervsstyrelsen og EY (2015) foretaget interviews af otte eksperter i form af revisorer. Der er foretaget interviews på tværs af revisionshuse og kundeporteføljer for at dække en så bred målgruppe som muligt. Hvordan de otte revisorer er udvalgt, og hvordan de hver især repræsenterer virksomhedstyper og revisionsfirmaer er ikke specificeret. Udvælgelsesmetoden kendes altså ikke, og derfor er revisorernes repræsentationsværdi svær at vurdere.

Svarene, som modtages fra revisorerne, sammenlignes på tværs, og sammenhænge identificeres. Det få antal respondenter, som er interviewet, kan give begrænsende ekstrapoleringsmuligheder, og det kan således være svært at sige noget om hele virksomhedspopulationen. For at verificere de modtagne svar benyttes normalt forskellige respondenttyper; medarbejdere, interesseorganisationer og revisorer. Idet denne AMVAB-beregning kun indeholder én respondenttype, kan det argumenteres, at beregningen er ensidig og ikke giver det samlede billede af byrderne. Ved at benytte faglige personer, såsom revisorer, til vurderinger opnås dog et professionelt vurderingsgrundlag, som muligvis ikke var blevet indhentet ved interview af medarbejdere.

6.3 OMKOSTNINGSPARAMETRE

Til beregning af byrderne lægges der i AMVAB-målingen vægt på blandt andet følgende omkostningsparametre: tid, løn og overhead (Erhvervsstyrelsen, 2012). Tiden opgøres ud fra de udførte interviews, hvor respondenterne angiver, hvor lang tid der bruges på at overholde specifikke lovkrav. Øvelsen i at opgøre arbejdstiden forbundet med et specifikt lovkrav, såsom ledelsespåtegningen, kan være svær. For at kunne angive tidsforbruget nøjagtigt kræver det, at virksomheden foretager detaljeret timeregistrering på det enkelte lovkrav. Hvis en sådan timeregistrering ikke foretages, vil tidsangivelsen være et skøn, som er forbundet med usikkerhed. Størrelsen af denne usikkerhed vil formentlig være meget virksomhedsspecifik, idet denne afhænger af deres evne til at bedømme tidsforbruget.

Når virksomhederne ikke involveres i tidsbedømmelsen, kræves det, at revisor har et indblik i virksomhedens procedure og tidsforbrug. Hvis dette kendskab ikke haves, vil revisor ligeledes

foretage et skøn over tiden, hvilket igen er forbundet med en vis usikkerhed. Mange virksomheder benytter sig af assistance fra revisor for at overholde oplysningskravene. Tidsforbrug og omkostningen herved er de udvalgte revisorer unikt kvalificeret til at vurdere, og involveringen af respondenterne ved dette spørgsmål giver mere nøjagtighed.

Indeholdt i beregningen er ikke omstillingsomkostninger, idet disse er vurderet ikke eksisterende (Erhvervsstyrelsen og EY, 2015). Det er dog af Jan Peter Larsen (2015) udtalt, at det ikke er omkostningsbesparende at udstede en ny lov igen, da virksomhederne nu skal til at indrette sig på en ny lovgivning. Faktummet, at beregningen ikke indeholder omkostninger til omstilling for virksomhederne, kan således kritiseres. Omkostningen er måske af et mindre beløb, men opgjort for alle danske virksomheder vil dette løbe op.

De anvendte timerpriser eller lønomkostninger i beregningen fremgår i rapporten fra Erhvervsstyrelsen og EY (2015) som værende ens på tværs af virksomhedsstørrelserne. I basismålingen fra 2004 er der opgjort forskellige timepriser for hver regnskabsklasse (Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, 2004). Denne differencering blev lavet for at påvise de forskellige lønniveauer for virksomhedsstørrelserne. I den nye AMVAB-måling er denne diversifikation ikke videreført, og der er kun brugt ét lønniveau for hver medarbejdertype. For de eksterne omkostninger til revisor var disse i basismålingen opdelt i anciennitet, mens den nye blot indeholder én timepris. På trods af den manglende diversifikation mellem regnskabsklasserne vurderes det, at de opstillede timepriser er realistiske som et gennemsnit.

Der tillægges en overhead på 25 procent til de direkte lønomkostninger, som skal dække de administrative omkostninger og sygefravær. Ved at tillægge denne overhead fås lønprisen for en effektiv medarbejdertime. Denne sats virker umiddelbar høj, idet virksomhederne ikke vil spare de administrative omkostninger til husleje, telefon, mv., hvis enkelte lovkrav ændres. Omkostningerne er mere eller mindre faste for virksomheden, og ændringerne i årsregnskabsloven vil ikke rykke herpå. Yderligere vil lempelserne af kravene heller ikke mindske sygefraværet i virksomheden, hvorfor det virker urealistisk at tillægge dette som en besparelse.

6.4 POPULATION

AMVAB-målingen er foretaget ved at estimere omkostningen per virksomhed, som beskrevet ovenfor, og herefter gange denne op med antallet af virksomheder omfattet af reguleringen. Den benyttede population er beskrevet i rapporten fra Erhvervsstyrelsen og EY (2015), hvilket er afbilledet nedenfor. Af tabellen fremgår det, hvordan 1.017 virksomheder er rykket fra klasse C (mellem) til B, og 347 fra C (stor) til C (mellem). Yderligere er der identificeret 78.400 mikrovirksomheder, som er fjernet fra klasse B. I klasse B er der dog yderligere tilføjet 1.606 nye virksomheder i populationen efter den nye årsregnskabslov. Begrundelsen for denne tilføjelse fremgår ikke af rapporten eller lovforslaget, og dette kan derfor udfordres.

Population per segment	Gammel ARL	Andel i %	Ny ARL	Andel i %	Forskel
Mikrovirksomheder	0	0%	78.400	58%	78.400
B-virksomheder	120.062	89%	44.285	33%	(75.777)
C(mellem)-virksomheder	7.936	6%	7.266	5%	(670)
C(stor)-virksomheder	5.115	5%	4.768	4%	(347)
D-virksomheder	252	0%	252	0%	0
I alt	133.365	100%	134.971	100%	1.606

Tabel 3: Erhvervsstyrelsen og EY, 2015

I 2013 var der i alt 298.548 virksomheder i Danmark, hvoraf 294.700 var aktive firmaer i den private sektor (Danmarks Statistik - statistikbanken.dk, 2015; Danmarks Statistik, 2015). Dette tal inkluderer alle typer virksomheder og således ikke kun dem reguleret i årsregnskabsloven. For at kontrollere den angivne population er der udtrukket tal fra Det Centrale Virksomhedsregister (CVR). Dette angiver, at der findes 266.174 selskaber og erhvervsdrivende fonde i Danmark per november 2015 (Det Centrale Virksomhedsregister, 2015). Dette tal er således noget højere end den af styrelsen angivne population på 134.971 virksomheder. Differencer mellem disse kan ikke forklares præcist, men de kan skyldes, at der i udtrækket fra CVR er inkluderet en række inaktive virksomheder, som ikke bør indgå i beregningen.

Af de 266.174 fundne virksomheder på CVR er 75.726 mikrovirksomheder med under ti ansatte. På listen forekommer der dog 170.000 virksomheder, som ikke har registreret antal ansatte. Fordelingen heraf kan derfor ikke foretages, men ud fra udtrækkets umiddelbare fordeling vurderes Erhvervsstyrelsens estimat ikke urealistisk.

Erhvervsstyrelsens vurderer selv, at regnskabsklasse B indeholder 95 procent af alle danske virksomheder (Erhvervs- og Vækstministeriet, 2015b). Ovenstående fordeling brugt ved beregningen placerer 91 procent af virksomhederne i klasse B efter den nye årsregnskabslov. Efter styrelsens egen vurdering er dette derfor i underkanten. Fordelingen mellem regnskabsklasserne kan således udfordres. Tilbage i 2013 var fordelingen således at, 93 procent af de danske virksomheder havde under ti ansatte, og seks procent havde mellem ti og 49 ansatte. Den sidste procent er fordelt på virksomheder med over 50 medarbejdere (Danmarks Statistik - statistikbanken.dk, 2015). På baggrund af statistikken kan det argumenteres, at Erhvervsstyrelsens fordeling mellem virksomhedsklasserne ikke er korrekt. Idet 170 tusinde virksomheder ikke har angivet antal medarbejdere i CVR, er det dog ikke muligt at angive en præcis alternativ fordeling.

6.5 LOVGIVNINGENS UDNYTTELSESGRAD

Ved vedtagelsen af lov om ændring af årsregnskabsloven er det erkendt, at lempelserne hertil ikke vil blive benyttet af alle danske virksomheder. Nogle selskaber vil fortsat frembringe og videregive oplysninger, som ikke er lovpligtige, idet deres interesser har behov for regnskabsinformation. På denne måde vil den reelle besparelseffekt ikke nødvendigvis være lig effekten målt ved AMVAB-metoden. Dette er der i beregningen taget højde for ved at opgøre en forventet udnyttelsesgrad for det enkelte lovelement. Det er for eksempel Erhvervsstyrelsens vurdering, at 70 procent af virksomhederne vil udnytte lempelsesmulighederne for mikrovirksomheder og ophævelsen af kravet om ledelsespåtegning (Erhvervs- og Vækstministeriet, 2015b). Udnyttelsesprocenterne blev præsenteret ved fremsættelsen af lovforslaget, og de er yderligere beskrevet i rapporten fra Erhvervsstyrelsen og EY (2015), men der forekommer ikke detaljer på, hvordan disse er opgjort.

Ved lovudarbejdelsen er et udkast til lovforslaget sendt i høring hos 101 organisationer og foreninger. Ved denne høring er ingen af de adspurgte parter kommet med kommentarer på lovforslagets estimerede anvendelsesprocenter, hvorfor ministeriet har anset dette som stiltiende accept (Folketinget, 2015). Idet opgørelsesmetoden til udnyttelsesprocenterne ikke er offentliggjort, er det svært at kritisere grundlaget og resultatet heraf. Det fremgår af rapporten fra Erhvervsstyrelsen og EY (2015), at anvendelsesprocenten er styrelsens estimat. Der kan være tale

om en subjektiv vurdering fra styrelsens side, eller det kan være baseret på information indhentet fra de dybdegående interviews med de otte revisorer.

Om de 70 procent, som, det antages, vil benytte lempelserne for mikrovirksomheder og ledelsespåtegningen, er rigtig eller forkert, kan ikke vurderes uden et mere specifikt grundlag. For at opbygge et sådan grundlag kræves der adskillige ressourcer til at foretage undersøgelser. Grundlaget er ikke tilgængeligt på forhånd, og denne afhandling afgrænses af ressourcemæssige årsager fra at udarbejde dette. Da der yderligere ikke er rejst kritik af udnyttelsesgraderne i forbindelse med høringen af lovforslaget, vurderes det på denne baggrund, at estimatet er det bedste bud.

6.6 GENEREL KRITIK

Der er rejst en del kritik af beregningen og dennes størrelse. Beregningen forekommer mekanisk og urealistisk (Tugsen, 2015). Det er yderligere fremsat af Jan Peter Larsen (2015), at beregningen ikke tager højde for de ekstra byrder, som pålægges regnskabsbrugerne, og målingen forekommer som følge heraf ensidig. En del af lempelserne i lovændringen vedrører standardiserede beskrivelser i årsrapporten, og oplysningen heraf vurderes ikke for byrdefuld. Når AMVAB-beregningen indeholder store besparelser for lempelsen af disse standardoplysninger, herunder anvendt regnskabspraksis og ledelsespåtegning, stilles der spørgsmålstejn ved dennes rigtighed.

Det er i afhandlingen diskuteret, at virksomhedens interessenter vil opleve et informationstab ved redueringen af oplysningskrav til årsrapporten. Det er her fremsat, at interessenterne vil kræve ekstra rapportering indeholdende den regnskabsinformation, som er fjernet fra årsrapporten. Behandlingen af informationerne pålægges interessenterne, og deres byrder er dermed øget. Denne påstand verificeres af Jens Tugsen, som udtaler, at den administrative byrde for banken vil blive større, da de skal indhente flere informationer og foretage flere vurderinger heraf (Tugsen, 2015). Det aspekt, at byrderne flyttes fra virksomhederne til regnskabsbrugerne, indgår ikke i beregningen (Erhvervsstyrelsen og EY, 2015; Larsen J. , 2015). Det er ligeledes fremsat, at virksomhedernes finansieringsomkostninger vil stige, men dette parameter er ikke inkluderet i målingen.

Daværende Erhvervs- og vækstminister Henrik Sass Larsen har ved høringen i Erhvervsudvalget (Folketinget, 2015) fortalt, at der i besparelsesberegningen er taget højde for den ekstraordinære rapportering, enkelte virksomheder vil skulle foretage. Dette fremgår dog ikke af beregningerne

beskrevet i rapporten fra Erhvervsstyrelsen og EY (2015), og der stilles derfor spørgsmålstegn herved. Den ekstra rapportering, som skal foretages af virksomhederne, må resultere i flere byrder og omkostninger. I rapporten er det blot beskrevet, hvordan især mikrovirksomhederne vil opleve en reduktion i den administrative byrde, og i specifikationen af beregningen fremgår der ikke omkostninger til yderligere rapportering.

Ovenstående aspekter er ikke inkluderet i beregningen af besparelsen. Denne synes derfor ensidig og mangelfuld. Det vurderes, at AMVAB-beregningen ikke giver et reelt billede af virksomhedernes besparelser. Finansrådet (2014, s. 1) giver en samlet konklusion; "Byrder forbundet med regnskabsaflæggelse og revision kan imidlertid ikke vurderes alene på baggrund af mekaniske AMVAB-målinger, men skal ses i et større perspektiv".

6.7 BEREGNING AF BESPARELSE FOR LEDELSESPÅTEGNINGEN

Ud fra ovenstående kritik ønskes det at foretage nye beregninger af besparelsen. Grundet afhandlings omfang afgrænses dette til en beregning af besparelsen for ledelsespåtegningen. Det er valgt at foretage en alternativ beregning af netop dette delelement i loven, idet lettelsen har været stærkt kritiseret og udgør en af de største besparelseselementer. Ved at lempe kravet om ledelsespåtegningen er der beregnet en besparelse på 192,9 millioner kroner og 135 millioner kroner ved en 70 procents anvendelsesgrad (Erhvervsstyrelsen og EY, 2015). Der gives ikke yderligere beskrivelse af, hvordan besparelsen er fremkommet.

Den beregnede besparelse er kritiseret af flere revisionshuse og organisationer. Jan Peter Larsen (2015) udtaler, at besparelsen virker helt absurd og fantasifuld, og at flere revisionshuse vil påkræve, at kunderne beholder ledelsespåtegningen i regnskabet (EY, 2015; Deloitte, 2015; PwC, 2015). Se afsnit 5.5 for yderligere kommentarer herpå. Da de fleste regnskaber opstillet eller revideret af en revisor vil indeholde en ledelsespåtegnings, kan det argumenteres, at anvendelsesgraden er mindre. På denne baggrund kan den af styrelsen fastsatte anvendelsesgrad på 70 procent udfordres. Da det, som omtalt ovenfor, vil kræve en større undersøgelse at fremsætte et konkret bud for denne procent, afgrænses afhandlingen herfra.

Jan Peter Larsen (2015) anslår, at der bruges fem minutter på at udarbejde påtegningen efter første opsætning. Dette vurderes som et realistisk bud på tidsforbruget. Påtegningen er en standardtekst, som kan hentes direkte fra regnskabsstandarder eller som indgår i revisionshusenes skabeloner. Ved beregningen, illustreret nedenfor, er der derfor regnet med fem minutter til udarbejdelsen heraf. Der er ikke taget højde for hvor meget tid, der anvendes ved

førstegangsoptsætningen. Afgrænsningen herfra vurderes i orden, idet der er tale om en standardtekst, og tidsanvendelsen herved ligeledes vurderes minimal.

Ved beregningen skal der ligeledes angives en timepris. Det antages, at de fleste mikrovirksomheder og klasse B-virksomheder benytter sig af revisor til opstilling af årsrapporten, og herunder ledelsespåtegningen. I beregningen er der derfor anvendt den af styrelsen angivne timepris for en revisor (Erhvervsstyrelsen og EY, 2015). For virksomheder i regnskabsklasse C vurderes det, at flere virksomheder opstiller regnskabet selv. Det er min erfaring, at dette oftest gøres af regnskabschefen selv, og der er derfor anvendt en timepris på 642 kroner, som angivet af Erhvervsstyrelsen.

Den anvendte population svarer til antallet af virksomheder angivet af Erhvervsstyrelsen og EY (2015). Lempelsen kan kun anvendes af selskaber med ét ledelsesmedlem. Informationen til at selekttere disse virksomheder haves ikke, og det er således valgt at inkludere alle selskaber inden for de påvirkede regnskabsklasser.

Besparelse ledelsespåtegning	Antal virksomheder	Tid anvendt, min.	Timepris ved udarbejdelse, kr./timen	Besparelse beregnet, mio. kr.
Mikrovirksomheder	78.400	5	948	6,2
B-virksomheder	44.285	5	948	3,5
C(mellem)-virksomheder	7.266	5	642	0,4
C(stor)-virksomheder	4.768	5	642	0,3
D-virksomheder	252	-	-	-
I alt	134.971			10,4

Den foretagne beregning viser en besparelse på 10,4 millioner kroner. Ud fra de ovenstående beskrevne forudsætninger er der tale om en optimistisk beregning. Alle virksomheder er inkluderet, og den høje timepris for revisoren er anvendt for hele regnskabsklasse B. Realiteten er, at ikke alle virksomheder vil kunne benytte lempelsen, og en del selskaber i klasse B selv udarbejder ledelsespåtegningen. Differencen fra 192,9 millioner til den beregnede besparelse på 10,4

millioner er voldsom og afspejler den store kritik, der netop har været på denne delberegning. Det kan således konkluderes, at dette besparelseselement ikke er realistisk beregnet og derfor ikke afspejler den reelle lempelse for virksomhederne.

6.8 OPSUMMERING

Der er i dette kapitel foretaget gennemgang af AMVAB-beregningen, og metoden er kritiseret. Det er argumenteret, at der bør foretages evalueringer på tidligere udarbejdede beregninger. På denne måde opbygges mere realistiske beregninger fremadrettet. Ved beregningen er der kun foretaget interview af otte revisorer. Antallet og typerne af respondenter kan kritiseres, da dette kan begrænse undersøgelsens repræsentativitet.

I afsnittet er det fremsat, at det opgjorte tidsforbrug er usikkert, fordi dette udelukkende er foretaget af revisorer. Ved opgørelsen af omkostninger er der ikke taget højde for omstillingen til den nye lov, hvilket er kritisabelt. Lønomkostningen kan ligeledes kritiseres, idet disse ikke er differentierede nok i forhold til persontyperne, og fordi der yderligere anvendes en høj overhead på 25 procent. Ved opgørelse af populationen til beregningen er der tilføjet 1.606 virksomheder uden begrundelse, og fordelingen mellem regnskabsklasserne synes skæv. Grundet begrænsede ressourcer kan dette dog ikke kritiseres yderligere.

Beregningen forekommer generelt mekanisk og urealistisk. Der forekommer en række punkter, som ikke er inkluderet, og besparelsen vurderes som følge heraf for optimistisk. Inddraget i beregningen er ikke byrderne ved den ekstra rapportering som kræves af interessenterne, de byrder, der flyttes til interessenterne, og de forhøjede finansieringsomkostninger, som skabes ved informationstabet.

Ud fra den rejste kritik er der foretaget beregning af den vurderede besparelse på lempelsen af ledelsespåtegningen. Ved beregningen er der foretaget en ny vurdering af tidsforbruget ud fra interviewet af Jan Peter Larsen, og der er anvendt en timepris efter professionel vurdering. Der er beregnet en besparelse på 10,4 millioner kroner, som står i stærk kontrast til den opsatte besparelse på 192,9 millioner kroner.

Den foretagne beregning understreger kritikken af AMVAB-metoden og dens urealistiske bud på besparelsen for virksomhederne. Det konkluderes, at beregningen ikke afspejler den reelle lempelse for virksomhederne, og at virksomhedernes økonomiske byrder derfor ikke lempes som fremsat.

KAPITEL 7 – KONKLUSION

7.1 KONKLUSION

I maj 2015 vedtog Folketinget lov om ændring af årsregnskabsloven med virkning fra regnskabsår med begyndelse den 1. januar eller senere. Ændringen har til formål, at tilpasse den danske lovgivning til de internationale regnskabsstandarder samt lempe de økonomiske og administrative byrder for virksomhederne. Lovændringen skal gøre det nemmere at drive virksomhed i Danmark og dermed øge den internationale konkurrenceevne. Lovændringen er beregnet til at spare virksomhederne cirka 300 millioner kroner årligt, hvilket skal lette virksomhedernes byrder betydeligt.

Siden vedtagelsen af den første årsregnskabslov fra 1917 har der været adskillige ændringer hertil. Der er stillet flere krav til årsrapporten, som på denne baggrund er blevet en omfattende og kompleks rapport for regnskabslæserne. Virksomhedernes administrative og økonomiske byrder er ligeledes steget, og på denne baggrund har regeringen ønsket at lempe lovgivningen.

Den nye årsregnskabslov indeholder en del modifikationer, som kan opsummeres til: ændrede størrelsesklasser, nye mikrovirksomheder, lempelsesmuligheder for visse datterselskaber, delvis ophævelse af ledelsespåtegning, maksimumsharmonisering, IFRS-muligheder samt skærpede krav til samfundsansvar for store virksomheder. Da lovændringen er af omfattende karakter, har denne afhandling fokuseret på ændringerne for virksomhederne i regnskabsklasse B, herunder mikrovirksomheder. Der er foretaget gennemgang af de væsentligste lovændringer for de små virksomheder, og der er kommenteret på deres betydning for interessenterne.

Lovændringen har medført nye størrelsesgrænser for regnskabsklasserne, hvilket betyder, at flere virksomheder fremadrettet vil blive placeret i klasse B. Disse vil blive pålagt færre regnskabskrav, hvilket derfor vil give et lavere informationsniveau i årsrapporterne. Mulighederne for at benytte udvidet gennemgang gives ligeledes til flere virksomheder, hvorfor kontrollen af årsrapporterne vil blive mindre. Ved denne lovændring skabes et informations- og sikkerhedstab for interessenterne og samfundet som helhed.

Mikrovirksomheder er en ny del-regnskabsklasse. Denne klasse giver endnu større lempelser for de helt små virksomheder, som kan undlade at oplyse om anvendt regnskabspraksis, gældens forfald, visse særlige poster samt gennemsnitlige antal ansatte. Disse begrænsede regnskabskrav

kritiseres stærkt, og det er fremsat i blandt andet interviewet med kreditrådgiveren Jens Tugsen, at bankerne som regnskabsbrugere ikke kan acceptere årsrapporter udarbejdet herefter.

Som yderligere element i lovændringen kan nævnes, at ledespåtegning kan undlades for virksomheder med ét ledelsesmedlem. Denne lempelse er vurderet ufordelagtig, idet tabet af signalværdien både internt og eksternt overstiger den mulige administrative og økonomiske besparelse.

Årsrapporterne udarbejdet efter den nye årsregnskabslov vil indeholde færre oplysninger, og det er argumenteret, at lempelserne vil skabe et informationstab for brugerne. DAMVAD konkluderer i en større undersøgelse, at årsrapporten er den vigtigste kilde til regnskabsinformation for interessenterne, og at interessenterne ikke kan undvære regnskabsinformationen heri. Ved implementering af den nye årsregnskabslov skabes derved et informationstab for regnskabsbrugere, og asymmetrien i informationsniveauet vokser.

For at minimere informationstab og den asymmetriske information er det fremsat, at en række interessenter vil kræve oplysningerne på anden vis. Denne ekstra rapportering vil rykke byrderne fra udarbejdelsen af årsrapporten til rapporteringen, og derved kan det argumenteres, at virksomhederne ikke som helhed opnår en besparelse. Stigningen i den asymmetriske information vil formentlig ikke kunne nedbringes ved den ekstra rapportering, virksomheden foretager. På denne baggrund vil usikkerheden omkring ressourcefordelingen stige, og priserne på varer og ydelser vil stige. Kreditvurderingen vil blive påvirket negativt, og bankerne vil sætte renten op.

Virksomheder med ekstern finansiering, enten i form af lån direkte i banken eller gennem en koncernforbindelse, vil blive ramt af krav om ekstra rapportering og øgede finansieringsomkostninger. Dette vil give betydeligt øgede administrative byrder både for virksomheden selv og interessenterne. Virksomheder uden ekstern finansiering og et begrænset antal interessenter vil muligvis opnå regeringens ønskede effekt om lettelse, idet interessenterne ikke vil kræve yderligere information. For disse virksomheder må lovændringen vurderes som en fordel, mens den for virksomheder med flere interessenter, herunder pengeinstitutter, kan skabe uønskede administrative byrder.

Ledelsen kan have incitament til at offentliggøre ikke lovpligtige oplysninger for på denne måde at minimere priserne, herunder finansieringsomkostningerne. Det må dog her overvejes, at offentliggørelsen af information kan være en omkostning i sig selv. Produktionen af regnskabsinformationer kan være omkostningsfuld, og videreformidlingen kan give konkurrenterne et større indblik i virksomheden, hvilket kan svække deres konkurrencesituation.

Kravene til årsrapporterne kan efter styrelsens vurdering reduceres uden større ulempe for regnskabsbrugerne. Det må dog ud fra den foretagne analyse i afhandlingen vurderes, at interessenterne vil opleve et informationstab ved den nye årsregnskabslov. Opvejningen af dette tab skulle være de lempede byrder for virksomheden. Det vurderes imidlertid, at de beregnede besparelser på 300 millioner kroner er urealistiske, og at byrderne for de mindre virksomheder vil ikke lempes betydeligt.

Der er i afhandlingen foretaget beregning af besparelsen for undladelsen af ledelsespåtegningen ud fra den rejste kritik af den af styrelsen opsatte besparelse. Der er i afhandlingen beregnet en besparelse på 10,4 millioner kroner, som står i stærk kontrast til den opsatte besparelse på 192,9 millioner kroner. Der er ikke foretaget beregning af besparelsen for andre lovelementer, men den foretagne beregning understreger kritikken af AMVAB-metoden og dens urealistiske bud på besparelsen for virksomhederne. Det konkluderes, at beregningen på 300 millioner kroner ikke afspejler den reelle lempelse for virksomhederne, og at deres økonomiske byrder derfor ikke lempes som fremsat.

Samlet kan det konkluderes, at ændringen af årsregnskabsloven skaber en række utilsigtede konsekvenser for erhvervslivet. Mange virksomheder vil komme i klemme hos interessenterne, hvis de vælger at udnytte lovændringens lempelser fuldt ud. For enkelte virksomheder af meget simpel karakter og uden ekstern finansiering vil lovændringen skabe administrative og økonomiske lettelser. For de øvrige danske virksomheder skal regnskabsbrugernes informationsbehov overvejes nøje, inden lovændringerne implementeres, for på denne måde at undgå andre administrative og økonomiske byrder. Det må udledes, at den vedtagne lovændring ikke skaber bedre vilkår for erhvervslivet som helhed.

7.2 PERSPEKTIVERING

Den vedtagne ændring af årsregnskabsloven har blandt andet til formål at lempe de administrative byrder for virksomhederne. Det er målet, at dette skal ske gennem færre regnskabskrav og ophævelse af visse oplysningskrav. Der er dog også andre måder, hvorpå byrdeniveauet kan lattes. Der er for eksempel ved lovændringen ikke set på, hvilke administrative byrder den stigende digitalisering giver virksomhederne, og der er således ikke taget højde for disses eskalering. De mindre virksomheder beder i højere grad end tidligere deres revisor om hjælp med indberetning til SKAT og Erhvervsstyrelsen (FSR, 2015c), og det vurderes, at denne stigning skyldes en øget kompleksitet.

Det vurderes af otte ud af ti revisorer i en undersøgelse af FSR (2015c), at de administrative byrder i forbindelse med den digitale indberetning er stigende. Hvert år sendes cirka 11 millioner indberetninger til det offentlige, hvoraf der genereres otte millioner suppoorthenvendelser (FSR, 2015d). Tidligere har Danmark været placeret som det førende land i forhold til at omsætte digitalisering til økonomisk vækst men er nu placeret som nummer 15 ud af 143 lande (FSR, 2015d). De offentlige løsninger har skabt byrder og besvær for virksomhederne, og der er derfor et stigende ønske at om lette disse og øge konkurrenceevnen. På denne baggrund er 27 organisationer kommet med en række nye visioner, som skal bringe Danmark tilbage som det førende digitale land og udløse en værdiskabelse på næsten 50 millioner kroner frem til 2020 (Akademikerne, et al., 2015).

En af de væsentligste kilder til fejl i årsrapporten er, at virksomhederne opfatter Erhvervsstyrelsens digitale indberetningssystem, Regnskab Basis, som unødvendigt kompliceret (DAMVAD, 2014b). Dette skaber en unødigt fejlkilde i regnskaberne og en større administrativ byrde på den digitale indberetning. Den nye digitale selskabsselvangivelse har ligeledes givet øget byrdeniveau for selskaberne. Denne er blevet ændret på 82 punkter og indeholder nu 11 sider frem for de tidligere fire sider (Jepsen, 2015b).

Det er ved adskillige sammenhænge konstateret, at de digitale indberetningssystemer ikke kan klare den spidsbelastning, de udsættes for. Mange virksomheder og revisionshuse foretager indberetning af regnskaber og skatteopgørelser omkring fristen, hvilket systemerne ikke er rustet til. Derfor opleves der tekniske problemer med indberetningerne, hvilket skaber administrative byrder for virksomhederne. Ved opgradering af systemerne vil disse nedbrud kunne undgås, og der vil blive fjernet administrative byrder fra virksomhederne. Disse byrder er muligvis begrænsede, men lettelsen heraf synes håndterbar og hurtig.

Dobbelt indberetning er et yderligere aspekt, som opleves unødvendigt for virksomhederne. Der foretages for eksempel indberetning af regnskabstal til både Erhvervsstyrelsen i form af årsrapporten og til SKAT i forbindelse med selvangivelsen. Ved deling af information i mellem systemerne vil virksomhederne kunne undgå at indberette den samme information to steder og dermed frigøre administrative ressourcer.

LITTERATURLISTE

- Akademikerne, Bibliotekarforbundet, CFIR – Copenhagen Fintech Innovation and Research, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Industri, . . . 3F – Fagligt Fællesforbund. (juni 2015). Danmark - Det mest digitale land i verden - Visioner til den nye regering fra erhvervslivet. København, Danmark.
- Akerlof, G. A. (August 1970). The market for "lemons": Quality uncertainty and the market mechanism. *The Quarterly Journal of Economics*, 84(3), 488 - 500.
- Andersen, I. (2009). *Den skinbarlige virkelighed - om vidensproduktion inden for samfundsvidenskaberne*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- CBS og PwC. (2011). *Værdien af årsrapporten*. København: PwC.
- Damgaard, J., & Jepsen, C. (november 2015). Revisionen er ikke for revisorernes skyld, men for samfundets. *Revision & Regnskabsvæsen*, 4.
- DAMVAD. (2014a). *Brugen af årsrapporter for mindre virksomheder - Analyse udarbejdet af DAMVAD for Erhvervsstyrelsen*. København: DAMVAD.
- DAMVAD. (2014b). *Årsager til fejl i årsrapporter*. København: DAMVAD.
- Danmarks Statistik - statistikbanken.dk. (23. oktober 2015). *GF3: Generel firmastatistik efter branche (DB07 21-grp), enhed og gruppering*. Hentet fra Statistikbanken: <http://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1600>
- Danmarks Statistik. (17. juni 2015). *Færre mikrovirksomheder i den private sektor*. Hentet 23. oktober 2015 fra Danmarks Statistik: <http://www.dst.dk/da/Statistik/NytHtml?cid=19536>
- Dansk Erhverv. (2014a). *Dansk Erhvervs medlemsundersøgelse*. København: Dansk Erhverv.
- Dansk Erhverv. (5. december 2014b). *Høringssvar – Udkast til forslag om lov om ændring af årsregnskabsloven m.v.* Hentet fra Dansk Erhverv: <http://www.danskerhverv.dk/OmDanskErhverv/Hoeringssvar/2014/Sider/default.aspx>
- Dansk Erhverv. (2014c). *Undersøgelse: - Virksomhedernes brug af regnskaber og kreditinformation*. København: FSR - danske revisorer.

- Dansk Industri. (2014). *Høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven m.v.*. København: Dansk Industri.
- Dedman, E., & Kausar, A. (2012). The impact of voluntary audit on credit ratings: evidence from UK private firms. *Accounting and Business Research*, 42(2), 397 - 418.
- Deloitte. (2015). *Ændring af årsregnskabsloven - betyder det noget for mit årsregnskab?* København: Deloitte Statusautoriseret Revisionspartnerselskab.
- Det Centrale Virksomhedsregister. (12. november 2015). CVR. Hentet fra Virk Data: <http://datacvr.virk.dk/data/cvr>
- Elling, J. O. (2010). *Finansiel Rapportering - teori og regulering* (2. udg.). København: Gjellerup.
- Elliott, R. K., & Jacobson, P. D. (1994). Cost and Benefits of Business Information Disclosure. *Accounting Horizons*, 8(4), 80 - 96.
- Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. (2004). *AMVAB - Basismåling på årsregnskabsloven*. København: Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.
- Erhvervs- og Vækstministeriet. (2013). *Bekendtgørelse af årsregnskabsloven*. LBK nr 1253 af 01/11/2013, København.
- Erhvervs- og Vækstministeriet. (2015a). *Lov om ændring af årsregnskabsloven og forskellige andre love*. LOV nr 738 af 01/06/2015, København.
- Erhvervs- og Vækstministeriet. (2015b). *Forslag til Lov om ændring af årsregnskabsloven og forskellige andre love*. Lovforslag nr. L 117, København.
- Erhvervs- og Vækstministeriet. (2015c). *Notat: Høringsnotat vedrørende forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven, selskabsloven, lov om erhvervsdrivende fonde, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder og lov om værdipapirhandel m.v.* København: Erhvervs- og Vækstministeriet.
- Erhvervsstyrelsen. (2012). *Manual til Aktivitetsbaseret Måling af Virksomhedernes Administrative Byrder (AMVAB)*. København: Erhvervsstyrelsen. Hentet fra Erhvervsstyrelsen.

Erhvervsstyrelsen og EY. (2015). *Ex ante måling af de administrative konsekvenser ved forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven og forskellige andre love*. København: EY.

European Financial Reporting Advisory Group, Autorité des Normes Comptables, & Financial Reporting Council. (2012). *Discussion Paper - Towards a Disclosure Framework for the Notes*. Bruxelles: European Financial Reporting Advisory Group, Autorité des Normes Comptables og Financial Reporting Council.

EY. (2014). *Indsigt i årsregnskabsloven - EY's praktiske guide til forståelse af loven*. København: EY.

EY. (2015). *Indsigt i årsregnskabsloven - Væsentlige ændringer på vej*. København: EY.

Finansrådet . (2014). *Høringssvar til udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven m.v.* København: Finansrådet.

Folketinget, E. (Instruktør). (2015). *Høring i Erhvervsudvalget om L 117* [Film]. Hentet 22. oktober 2015 fra http://www.ft.dk/Folketinget/udvalg_delegationer_kommissioner/Udvalg/Erhvervsudvalget/Video.aspx?s=20131&m=tv.2670&as=1

FSR. (7. december 2014). *Høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven mv.* Hentet fra FSR - danske revisorer: http://www.fsr.dk/~media/Files/FSR/Faglige_informationer/Regnskaber/Love%20og%20bekendtgørelser/Aarsregnskabsloven/FSR%20Hringssvar%20RL%20hringssag%20H30714.ashx

FSR. (20. januar 2015a). *Nye standarder for revisors erklæring (ISA 700 mfl.). Standarderne træder i kraft for revisioner, der slutter 15. december 2016 eller senere*. Hentet fra FSR - danske revisorer: http://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Revision%20og%20andre%20erklaeringsopgaver/ISAer%20afventer%20ikrafttraedelse/ISA%20700%20med%20flere%20_%20januar%202015_aaben

FSR. (1. juni 2015b). *Erhvervsliv: Mest risikofyldt at handle med små selskaber*. Hentet 2. september 2015 fra FSR - danske revisorer:

<http://www.fsr.dk/Nyheder%20og%20presse/Pressemeddelelser/2015-pressemeddelelser/Erhvervsliv-Mest-risikofyldt-at-handle-med-smaa-selskaber>

FSR. (2015c). *Offentlige indberetninger 2015*. København: FSR - danske revisorer.

FSR. (3. juli 2015d). *Byt indberetningsbøvl til bedre konkurrenceevne*. Hentet 5. oktober 2015 fra FSR - danske revisorer: <http://www.fsr.dk/Nyheder%20og%20presse/Pressemeddelelser/2015-pressemeddelelser/Byt-indberetningsbovl-til-bedre-konkurrenceevne>

FSR. (2015e). *Usikkerhed om virksomhedernes overlevelse årsag til de fleste advarselsflag fra revisorerne*. København: FSR - danske revisorer.

Gillham, B. (2005). *Research Interviewing : The Range of Techniques*. Maidenhead: Open University Press.

Healy, P. M., & Palepu, K. G. (2001). Information asymmetry, corporate disclosure, and the capital markets: A review of the empirical disclosure literature. *Journal of Accounting and Economics*, 31(1), 405 - 440.

Jeppesen, L. S. (maj 2015). Skær rodet væk. *SIGNATUR*(2), s. 18 - 20.

Jepsen, C. (2015a). *Det koster statskassen uden revisorer*. København: FSR - danske revisorer.

Jepsen, C. (2015b). *Nye byrder til virksomhederne går under radaren*. København: FSR - danske revisorer.

Justesen, L., & Mik-Meyer, N. (2010). *Kvalitative metoder i organisations- og ledelsesstudier*. København: Hans Reitzels Forlag.

Kristensen, C. J. (2007). Interviews med enkeltpersoner. I L. Fuglsang, P. Hagedorn-Rasmussen, & P. Bitsch Olsen, *Teknikker i samfundsvidenskaberne* (s. 278 - 295). Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *InterView: Introduktion til et håndværk*. København: Hans Reitzels Forlag.

- Larsen, H. S. (28. januar 2015). *L 117 Forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven og forskellige andre love*. Hentet 17. august 2015 fra Folketinget: <http://www.ft.dk/samling/20141/lovforslag/L117/index.htm>
- Larsen, J. (6. november 2015). Formand for FSR – danske revisorerers regnskabstekniske udvalg og partner i Deloitte, statsautoriseret revisor. (J. V. Anderson, Interviewer)
- Lorenzen, A. M. (marts 2015). Årsrapporterne giver vigtig information om virksomhederne. *SIGNATUR*(1), s. 20 - 22.
- Næss-Schmidt, S., & Jørgensen, J. (2014). *Effekt af ændret revisionspligt for mindre virksomheder*. København: FSR – Danske Revisorer og Copenhagen Economics.
- Petersen, T. H. (6. november 2015). Partner i Deloitte, statsautoriseret revisor. (J. V. Anderson, Interviewer)
- PwC. (2015). *Årsregnskabsloven - den største ændring siden 2001*. København: PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab.
- Rendtorff, J. D. (2007). Case-studier. I L. Fuglsang, P. Hagedorn-Rasmussen, & P. Bitsch Olsen, *Teknikker i samfundsvidenskaberne* (s. 242 - 259). Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.
- Ryttersgaard, T. (april 2015). Udviklingen i årsrapporten - Hvor skal vi hen? *Revision & Regnskabsvæsen*(4), s. 14 - 23.
- Spence, M. (August 1973). Job Market Signaling. *The Quarterly Journal of Economics*, 87(3), 355 - 374.
- Tugsen, J. L. (5. november 2015). Kreditrådgiver Arbejdernes Landsbank, Cand. merc. (J. V. Anderson, Interviewer)
- Winther, K. R., Thomassen, D., & Warmin-Rasmussen, B. (August 2015). Lettelse af administrative byrder - en myte? *Revision & Regnskabsvæsen*(8), s. 14 - 19.
- Økonomi- og Erhvervsministeriet. (2010). *Forslag til Lov om ændring af årsregnskabsloven og selskabsloven*. Lovforslag nr. L 190, København.

BILAG

BILAG 1: INTERVIEWGUIDE KREDITRÅDGIVER

Generelt

1. Hvordan har i og banken forholdt jer lovforslaget og lovændringen? Er det vurderet hvilke konsekvenser dette vil have for bankens virke?

Informationsniveau og sikkerhed

1. Hvordan benytter i virksomhedernes årsrapporter i jeres arbejde?
2. Benytter i anden information end årsrapporten i jeres vurdering af virksomhederne, og tillægges disse lige så stor værdi som årsrapporten?
3. Hvordan vil mængden af den information, som modtages ud over årsrapporten, blive påvirket af den nye lov?
4. Hvem forventer i vil indhente disse nye/ekstra informationer? Vil det være virksomhedernes ansvar at levere det til jer?
5. Den anden information som modtages, hvordan vurderes kvaliteten af denne? Der er formentlig ikke foretaget revision heraf. Har dette en betydning for pålideligheden og anvendelsen?
6. Hvordan vurderer i at årsrapporterne udarbejdet efter den nye lov vil kunne bruges?
7. Hvordan vurderer i at informationen i regnskaberne vil blive? Vil den blive forringet?
8. Giver den nye årsregnskabslov en lavere sikkerhed for jer som regnskabsbruger?
9. Hvordan vil dette eventuelle lavere informationsniveau og den lavere sikkerhed påvirke den ydelse i kan tilbyde virksomhederne?
10. Vil den lavere sikkerhed i regnskabet give en lavere eller dårligere kreditvurdering?
11. Vil den tilbudte rente blive påvirket?
12. Flere virksomheder vil falde i regnskabsklasse B, hvor der er færre krav. Hvordan tror du dette vil påvirke banken og deres brug af årsrapporten?
13. Flere virksomheder vil kunne benytte udvidet gennemgang frem for revision, har det en betydning for jer og jeres vurdering af virksomheden?

Besparelser

1. Hvordan forventer i at lovændringen vil påvirke virksomhederne? Vil de opleve lettelse i byrderne?
2. Hvordan og på hvilke områder tror du virksomhederne vil opleve administrative og økonomiske lettelse?
3. Hvor meget tror du de økonomiske besparelser vil være på?
4. Har i vurderet om den beregnede besparelse på 300 mio. kr. er realistisk, og har i vurderet de forudsætninger, som er lagt til grund herfor?

Regnskabernes indhold for mikrovirksomheder

1. Anvendt regnskabspraksis: Denne beskrivelse udgår af regnskaberne for mikrovirksomheder
 - a. Har denne indflydelse på hvordan et regnskab læses af jer?
 - b. Hvordan giver den anvendte regnskabspraksis værdi for jer som banker?
 - c. Hvordan betragter i den anvendte regnskabspraksis? Betragtes denne som standard og ikke virksomhedsspecifik?
 - d. Hvordan kunne denne forbedres for at give mere værdi for jer som regnskabsbruger?
2. Genereal klausulen, retvisende billede: Denne kan ikke længere anvendes af mikrovirksomhederne til at fravige eller supplere årsrapporten.
 - a. Hvordan har i forholdt jer til dette?
 - b. Er det jeres vurdering at dette kan det give problemer eller udfordringer?
 - c. Har det en betydning for hvordan interessenterne opfatter og bruger årsrapporten?

BILAG 2: RESUME AF INTERVIEW MED KREDITRÅDGIVER

Der er foretaget interview af Jens Tugsen den 5. november 2015 i Arbejdernes Landsbank, kreditafdelingen. Der er nedenfor givet et resume af mødet.

Jens indledte mødet med en gennemgang af organisationsstrukturen i banken. Banken har cirka 10.500 erhvervskunder, placeret i regnskabsklasse B. Der er i organisationen taget en generel holdning til revision, udvidet gennemgang, review og mikroregnskaber, som er kommunikeret på bankens interne møder og undervisningssessioner.

Der kræves som udgangspunkt revision af årsrapporten for selskaber for, at opnå overbevisning for værdien af bankens pant og anden sikkerhed. Revision af regnskaberne fastholdes for at opnå et retvisende billede af virksomheden på mindst ét tidspunkt hvert år. Dette fordi det reviderede regnskab danner basis for kreditvurderingen, dialog med kunden om den regnskabsmæssige udvikling og angivelse af værdi af sikkerhed for eventuelt virksomhedspant. I særlige tilfælde kan kravet om revision lempes, men beror på en subjektiv vurdering af den enkelte kreditrådgiver. Tilladelsen kan gives ud fra punkter oplistet i bankens forretningsgang, se bilag tre. Tilladelsen kræver flere års kundeforhold, simpel virksomhedsopsætning, tillid til ledelsen og økonomifunktionen. Arbejdernes Landsbank vil som udgangspunkt ikke acceptere regnskaber udarbejdet efter regelsættet for mikrovirksomheder, idet disse giver for lidt regnskabsinformation. Dette beror dog ligeledes på en subjektiv vurdering ud fra virksomhedens størrelse og kompleksitet.

Der er under interviewet foretaget gennemgang af en standard aftale med bankkunder. I denne aftale fremgår en liste over hvilke regnskabsinformationer virksomheden skal afgive til banken. Arbejdernes Landsbank skal opnå indgående kendskab til virksomheden, og ligger vægt på dialog for at opnå dette. De indhenter altid interne regnskaber, specifikationer og budgetter.

Der foretages kreditvurdering af alle kunder, som bruges til at vurdere risikoen og fastsætte udlånsrenten. Denne vurdering foretages ud fra årsrapportens informationer, som eventuelt tilpasses bankens egne vurderinger. Årsrapporten suppleres af yderligere interne information, som listet i standardaftalen, se bilag tre. Disse oplysninger tillægges mindre værdi end årsrapporten, da der udelukkende er tale om interne informationer. Pålideligheden er ikke lige så høj, men vurderes ud fra kendskabet og tilliden til den enkelte virksomheds ledelse og økonomifunktion. Bankrådgiveren gennemgår ligeledes virksomhedens bankkonti, for at se deres trækningssadfærd. Informationen vurderes for nødvendig i kreditvurderingen, fordi materialet gør det muligt for kunderådgiveren at foretage en egentlig regnskabsanalyse, herunder kommentere og vurdere på

kundens styrkeprofil. Informationen udgør her forretningsplanen, det interne regnskab, periodeopfølgninger, budgetter mm. Denne yderligere informationer skal lægge i tråd med årsrapporten, som banken vurderer for mest pålidelig af det modtagne materiale.

Hvis de interne oplysninger ikke vurderes pålidelige, og ikke kan sammenholdes med årsrapporten, kan der kræves supplerende handlinger fra revisor. Ved særlige problemstillinger eller valg af udvidet gennemgang kan der ligeledes kræves revisorhandling.

Jens vurderer, at der forekommer positive ændringer ved den nye lov; herunder øget korrektion af fejl, større anvendelighed af dagsværdi og ledelsesberetningen. De negative aspekter vurderer han dog større og nævner herunder egenkapitalopgørelsen, specifikationen af eventualforpligtelser og anvendt regnskabspraksis. Disse oplysninger vurderer han væsentlige og uundværlige. Informationen kan accepteres fra virksomheden selv, hvis pålideligheden heraf vurderes i orden, og ellers kræver banken revision heraf.

Mikroregnskabet vurderes ikke brugbart, idet informationsniveauet heri er for lavt. Den lavere informationsværdi kan accepteres, hvis oplysningerne modtages på anden vis. Lovændringen kan give en lavere sikkerhed for bankerne, hvilket kan resultere i en dårligere kreditvurdering, som giver højere udlånsrente eller manglende lånetilsagn. Konsekvensen for virksomheden vil være individuel, idet det afhænger af tiltroen til ledelsen, økonomifunktionen og informationerne modtaget herfra.

Jens vurderer, at den administrative byrde for banken vil blive større, da de skal indhente flere informationer og foretage flere vurderinger heraf. Generelt vurderer Jens ikke at virksomhederne vil opnå en besparelse, hverken administrativt eller økonomisk. De skal give oplysningerne til banken alligevel. Alternativt vil de blive pålagt et ekstra gebyr for bankernes ekstra håndtering, og vil derfor reelt ikke opnå en besparelse. Jens vurderer ikke, at besparelsen på 300 millioner kroner årligt er realistisk. Ud fra en hurtig hovedregning mener Jens, at 200 millioner er et optimistisk bud. Han mener dog, at de virksomheder der ikke har større udlån eller hvor virksomhedsejerne kautionere, kan spare på den nye lovgivning. Dette skyldes at bankerne ikke har nogen risiko, og derfor ikke vil kræve yderligere information.

Interviewet afsluttes med at Jens uddyber deres brug af anvendt regnskabspraksis og betydning af anvendelsen af generalklausulen. Han vurderer, at banken er den vigtigste interessent. Den konservative tilgang til mikroregnskaberne, som Arbejdernes Landsbank tager, kan blive påvirket af markedstilgangen hertil.

BILAG 3: BILAG TIL INTERVIEW MED KREDITRÅDGIVER

3.1 Eksempel fra undervisning i Arbejdernes Landsbank

Eksempel fra undervisning i AL

Regnskabsanalyse

Revisionskravet og AL

Positive erklæringer:

- 1. Revision**
 - omfatter nedenstående +
 - efterprøvning / test
 - observation / stikprøver
 - revisionsprotokol
- 2. Udvidet gennemgang**
 - omfatter nedenstående +
 - bekræftelse fra 3.mand (bank advokat, tingbog, skatteindberetn.)

Negativ erklæring:

- 3. Review** (kaldes ofte for "gennemgang") –
 - analyse af regnskabsposter
 - forespørgsler til ledelse og økonomifunktion
 - rådgivning

Ingen erklæring:

- 4. Assistance**

krav

kan accepteres i
særlige tilfælde

accept

Selskaber: Udgangspunkt: AL krav om revision. Andre former for gennemgang er en undtagelse og kræver accept af banken.

kan stille krav om

Enkeltmandsvirksomhed: Udgangspunkt: AL accept af review. Aftale om, at banken kan stille krav om en positiv erklæring i givet fald revision.

Kun for virksomheder uden debetengagement og uden offensiv AL Strategi.

3.2 Forretningsgangsbeskrivelse af muligheden for fravigelse af revision

1

Arbejdernes Landsbank – krav til revision og mulighed for afvigelse – selskaber regnskabsklasse B.

Lovgrundlaget.

Før ændring i selskabsloven.

1. Alle selskaber under regnskabsklasse B, dvs. selskaber, der i 2 på hinanden følgende regnskabsår ikke overskrider:

Balancesum på 36 mio. kr.

Nettoomsætning på 72 mio. kr.

Gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede på 50

kan som alternativ til revision vælge udvidet gennemgang.

2. Selskaber der i 2 af hinanden følgende regnskabsår ikke overskrider 2 af følgende størrelser:

Balancesum på 4 mio. kr.

Nettoomsætning på 8 mio. kr.

Gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede på 12

Kan helt fravælge at lade regnskabet revidere og i stedet vælge review (gennemgang) eller blot assistance.

Bankens krav til revisionsgennemgang i forbindelse med kreditgivning.

Gennemgangstype (og grad af sikkerhed)	Revisors erklæring	Revisors opgaver	Bankens krav
Revision (relativ høj)	Årsregnskabet giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven	Modtagne oplysninger fra ledelsen og alle væsentlige poster i regnskabet forsøges verificeret ved revisors egne undersøgelser, herunder f.eks.	Hovedreglen er, at der med kunden skriftligt skal være aftalt reviderede årsregnskaber. Eventuel undladelse af revision

2

Udvidet gennemgang (mindre grad)	Årsregnskabet er i alle væsentlige henseender udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabsloven	Modtagne oplysninger fra ledelsen og udvalgte poster i regnskabet forsøges verificeret ved supplerende handlinger i form af bekræftelser fra 3. mand, f.eks. banker, kreditinstitutter, tingbog, advokat og SKAT	Det bedste alternativ til revision. Hvis banken accepterer undladelse af revisionen, skal det forsøges aftalt, at der i stedet etableres en udvidet gennemgang evt. med aftale om nogle supplerende revisionshandlinger ift. lovgrundlaget.
Review/ gennemgang (begrænset)	Revisor er ikke blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at regnskabet ikke giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven	Analyse af regnskabsposter og forespørgsler til ledelse og medarbejdere, men ingen krav om verificering	Det dårligste alternativ til revision. Accept fra banken forudsætter, at alle de undtagelsesårsager, som er listet oven for under revision er fuldt ud opfyldt.
Assistance (ingen)	Ingen	Alene hjælp til bogføring, regnskabsopbygning og uforpligtende rådgivning	Det kan kun accepteres i kundeforhold uden debetengagement et mindre debetengagement, som er fuldt afdækket

*Afvigelse fra revisionskravet skal godkendes af den der har bevillingsbeføjelsen i engagementet. I tvivlstilfælde kan filialledelsen rådgive sig med kreditrådgiveren i kreditafdelingen, der har den endelige beslutningskompetence.

3.3 Aftale om økonomirapportering mellem bank og selskaber

Revisoraftale – selskaber - standard

Forudsætter at der stilles samme krav til alle selskaberne i aftalen, alternativt skal der udfærdiges en aftale pr. virksomhed / pr. cpr nr.)

Aftale

om økonomirapportering og revisors medvirken

1. Aftalen indgås mellem Arbejdernes Landsbank og følgende parter.

1.1. Selskaber:

Selskab 1
CVR.nr.

Selskab 2
CVR nr.

Fremover benævnt som '**selskaberne**'.

1.2. Personlige indehavere af 'selskabet', eventuelt via et Holding

Personnavn 1
CPR nr

Personnavn 2
CPR

Fremover benævnt som '**ejerne**'.

1.3. Ægtefæller til ejerne af selskaberne:

Personnavn 1
CPR

Personnavn 2
CPR

Fremover benævnt som '**ægtefællerne**'. Ægtefællen er kun forpligtet i forhold til de konkrete steder i aftalen, hvor der specifikt fremgår en rapportering af privatøkonomiske forhold.

1.4. Revisorer for selskaberne:

Revisor 1
CVR nr.

Revisor 2
CVR nr.

Fremover benævnt som '**revisorerne**'.

Revisoraftale – selskaber - standard

Forudsætter at der stilles samme krav til alle selskaberne i aftalen, alternativt skal der udfærdiges en aftale pr. virksomhed / pr. cpr nr.)

2. Formål

Aftalen indgås med baggrund i påbegyndt samarbejde med Arbejdernes Landsbank omkring afdækning af selskabernes behov for finansiering, investering og betalingsformidling.

Aftalen har til formål at fremme dialogen mellem parterne omkring selskabernes økonomiske status og udviklingstendenser. Målet er, at øge parternes erkendelse af den økonomiske udvikling og styring og foranledige, at der mellem parterne kan skabes en fælles forståelse og referenceramme vedrørende målsætninger for drift, likviditet og konsolidering, investeringer og finansieringer.

Herved kan det forventes, at banken konstruktivt vil bidrage til, at virksomheden kan forfølge de lagte målsætninger under behørig hensyntagen til sædvanlig kreditvurdering.

3. Fuldmagt til revisor og Arbejdernes Landsbank.

Selskabsledelserne, ejerne og ægtefællerne giver revisorerne fuldmagt til at fremsende det materiale i afsnit 4 og 6, som revisorerne tilvejebringer, direkte til banken indenfor de aftalte tidsfrister.

Selskaberne, ejerne og ægtefællerne giver revisorerne fuldmagt til at svare banken til enhver tid på alle spørgsmål om økonomiske forhold uanset om spørgsmålene angår selskabs- eller privatøkonomi.

Selskaberne, ejerne og ægtefællerne giver banken fuldmagt til at informere revisorerne om forhold, der kan have betydning for regnskabsmaterialet eller den øvrige økonomirapportering.

4. Regnskabsmateriale

Det aftales, at følgende regnskabsmateriale udfærdiges med følgende frekvens og med følgende dato for, hvornår banken senest skal have materialet i hænde:

Materiale	Leveres af:	Frekvens	Dato
Revideret årsrapport – årsrapport + noter + skattесpecifikationer	Revisor	Årligt	31/5
Koncernregnskab	Revisor	Årligt	31/5
Revisionsprotokollat	Revisor	Årligt	31/5
Internt regnskab inkl. -afdelingsopdelt dækningsbidragsanalyse	Selskab	Årligt	31/5
Budget for først kommende år inkl. - budgetforudsætninger	Selskab	Årligt	30/11
Prognose for efterfølgende år 2 og år 3 inkl. - prognoseforudsætninger	Selskab	Årligt	30/11
Forretningsplan (evt. opdatering af den oprindelige)	Selskab	Årligt	30/11
Perioderegnskab inkl. - budgetopfølgning og afvigelsesforklaring	Selskab	Kvartalsvis	15/04 etc.
Estimat	Selskab	Kvartalsvis	15/04

Revisoraftale – selskaber - standard

Forudsætter at der stilles samme krav til alle selskaberne i aftalen, alternativt skal der udfærdiges en aftale pr. virksomhed / pr. cpr nr.)

- for indeværende regnskabsår			etc.
Forskudsregistreringer - for ejere og ægtefæller	Revisor / Ejer	Årligt	30/11
Årsopgørelser på ejere og ægtefæller - for ejere og ægtefæller	Revisor / Ejer	Årligt	31/5
Personligt regnskab for husstanden - inkl. specificeret samlet kapitalforklaring (Dvs. inkl. ægtefæller / selskabsformuer)	Revisor	Årligt	31/5

Det er selskabernes ansvar at kunne levere det aftalte materiale inden de anførte deadlines.

Når der i skemaet er anført selskab / revisor menes at selskabsledelsen har ansvaret for at udfærdige materialet, men med assistance fra revisor.

Når der i skemaet er anført revisor / ejer menes, at revisor foretager beregninger, men med input fra indehaveren. I forbindelse med forskudsregistreringer og selvangivelser er det ejernes ansvar at få foretaget indberetningerne til SKAT.

I tilfældet forskudsregistreringer vedr. ejernes skattepligtige indkomster skal indehaverne sørge for at få månedlige betalinger tilmeldt betalingsservice. Det forventes at revisor vil følge op på, at indehaveren får indberettet i tide og banken vil kontrollere, at betalingerne er tilmeldt BS.

Det skal tilstræbes at parterne afholder minimum 2 møder om året i forbindelse med aflæggelse af årsregnskabet og i forbindelse med præsentation af budgettet for det næstkommende år.

5. Revision af regnskabsmateriale.

Det aftales, at revisor foretager revision af selskabernes årsrapporter og af et eventuelt koncernregnskab. Såfremt selskabet opfylder betingelserne for at undlade revision og selskabsledelserne / ejerne ønsker revisionen erstattet af en udvidet gennemgang eller et review, skal banken spørges og give skriftlig accept af den ændrede revisionsform. Såfremt revisionen accepteres fravalgt bortfalder nærværende aftale og der skal underskrives en ny aftale mellem parterne, som forudsætning for en fortsættelse af bankengagementet.

6. Øvrig økonomirapportering

Det aftales, at følgende øvrig økonomirapportering udfærdiges med følgende frekvens og med følgende dato for, hvornår banken senest skal have materialet i hænde:

Materiale	Leveres af:	Frekvens	Dato
Debitoroversigt (varedebitorer + andre) – med beløb og forfaldstidspunkter	Selskab	Årligt	31/5
Kreditoroversigt (Varekreditorer) – med beløb og forfaldstidspunkter	Selskab	Årligt	31/5
Gældsoversigt (øvrige gældsposter) - kreditor. restgæld og afviklingsvilkår	Selskab	Årligt	31/5
Ordreoversigt	Selskab	Årligt	31/5

Revisoraftale – selskaber - standard

Forudsætter at der stilles samme krav til alle selskaberne i aftalen, alternativt skal der udfærdiges en aftale pr. virksomhed / pr. cpr nr.)

- kunde, salgsværdi, kalkuleret indtjening, leveringstidspunkt, er aftale indgået, sandsynlighed for øvrige			
Igangværende arbejder (salgsværdi, FG, DG) - oprindeligt, statutstidspunktet, restarbejdet	Selskab	Årligt	31/5
Lageropgørelse. (Evt. grupperet) - Bogført værdi, indkøbspris, genanskaffelsespris, salgsværdi, købstidspunkt)	Selskab	Årligt	31/5
Nedskrivningstest på goodwill, udlån mm.	Revisor* / Selskab	Årligt	31/5
Yderligere supplerende revisionshandling*	Revisor*	Årligt	31/5

**I de tilfælde, hvor revisor står for leverancen, kan der være tale om supplerende handlinger i forbindelse med revisionsgennemgangen af årsrapporteringen, f.eks. hvis banken har accepteret et review / udvidet gennemgang i stedet for revision.*

7. Aftalens gyldighedsperiode og ophør

Nærværende aftale gælder så længe selskabet eller en nærtstående part til selskabet uanset om der er tale om en virksomhed eller person er kunde i banken.

Det er naturligt at eventuelle ændringer af aftalen indgår som et element i den årlige genforhandling af bankengagementet. Der underskrives dog kun en ny aftale, hvis der aftales ændringer hertil, f.eks. hvis aftalen skal omfatte andre juridiske enheder eller hvis der sker ændringer i den økonomiske rapportering.

Aftalen ophører såfremt både selskaberne og alle dens nærtstående parter uanset om der er tale om selskaber eller personer ikke længere er kunder i banken.

Aftalen ophører tillige såfremt selskaberne er ophørt og ikke længere har engagement med banken.

8. Omkostninger

Alle omkostninger, som denne aftale eventuelt vil afstedkomme for selskaberne eller ejerne / ægtefællerne, f.eks. i form af revisorudgifter, der ikke ville være blevet faktureret uden denne aftale, er banken uvedkommende.

9. Tavshedspligt

Alle parter har ubetinget diskretion om al viden, der tilvejebringes som følge af nærværende aftale.

Denne bestemmelse har også gyldighed efter nærværende kontrakts ophør.

10. Misligholdelse

Manglende efterlevelse af denne aftale fra selskaberne og ejerens side tæller som misligholdelse af bankengagementet.

Revisoraftale – selskaber - standard

Forudsætter at der stilles samme krav til alle selskaberne i aftalen, alternativt skal der udfærdiges en aftale pr. virksomhed / pr. cpr nr.)

Såfremt den manglende efterlevelse skyldes forhold hos revisor gives selskaberne og ejerne en tilfredsstillende tid til at finde ny revisor, der er villig til at indgå en lignende aftale som nærværende.

Underskrift, dato

Selskab 1

Selskab 2

Ejer 1

Ejer 2

Ægtefælle 1

Ægtefælle 1

A/S Arbejdernes Landsbank

BILAG 4: INTERVIEWGUIDE REVISOR OG REGNSKABSFAGLIG PERSON

Generelt

1. Hvordan har du og revisorerne forholdt jer lovforslaget og lovændringen? Er det vurderet hvilke konsekvenser dette vil have for revisors gennemgang af årsrapporterne?

Informationsniveau og sikkerhed

1. Hvordan vurderer du at årsrapporterne udarbejdet efter den nye lov vil kunne bruges?
2. Hvordan vurderer du at informationen i regnskaberne vil blive? Vil den blive forringet?
3. Giver den nye årsregnskabslov en lavere sikkerhed for regnskabsbrugere?
4. Hvordan vil dette eventuelle lavere informationsniveau og den lavere sikkerhed påvirke regnskabsbrugere? Vil det påvirke prisen på de varer og ydelser, som tilbydes til virksomhederne?
5. Med kendskab til hvordan bankerne operer, hvordan tror du så den lavere sikkerhed i regnskabet vil påvirke virksomhedernes kreditvurdering?
6. Vil den tilbudte rente blive påvirket heraf?
7. Flere virksomheder vil falde i regnskabsklasse B, hvor der er færre krav. Hvordan tror du dette vil påvirke regnskabsbrugere og deres brug af årsrapporten?
8. Flere virksomheder vil kunne benytte udvidet gennemgang frem for revision, hvordan forventer du at dette vil påvirke virksomhederne?

Besparelser

1. Hvordan forventer i at lovændringen vil påvirke virksomhederne? Vil de opleve lettelser i byrderne?
2. Hvordan og på hvilke områder tror du virksomhederne vil opleve administrative og økonomiske lettelser?
3. Hvor meget tror du de økonomiske besparelser være på?
4. Har i vurderet om den beregnede besparelse på 300 mio. kr. er realistisk, og har i vurderet de forudsætninger, som er lagt til grund herfor?
5. Forventes det at priserne for revision vil falde for virksomhederne, der ønsker at benytte lempelserne?

6. Flere virksomheder vil falde ind i regnskabsklasse B, hvor der er færre krav. Tror du dette vil have en betydning for prisen for revisionen?
7. Lovændringen er markedsført med en besparelse på 300 mio. kr. årligt, tror du at forventningerne om denne besparelse vil give et prispres på revisionsydelsen?

Regnskabernes indhold for mikrovirksomheder

1. Anvendt regnskabspraksis: Denne beskrivelse udgår af regnskaberne for mikrovirksomheder
 - a. Har denne indflydelse på hvordan et regnskab læses af regnskabsbrugerne?
 - b. Hvordan giver den anvendte regnskabspraksis værdi for regnskabsbrugerne?
 - c. Hvordan betragter i den anvendte regnskabspraksis? Betragtes denne som standard og ikke virksomhedsspecifik?
 - d. Hvordan kunne denne forbedres for at give mere værdi for regnskabsbrugerne?
2. Genereal klausulen, retvisende billede: Denne kan ikke længere anvendes af mikrovirksomhederne til at fravige eller supplere årsrapporten.
 - a. Er det din vurdering at dette kan det give problemer eller udfordringer?
 - b. Har det en betydning for hvordan interessenterne opfatter og bruger årsrapporten?

BILAG 5: RESUME AF INTERVIEW MED REVISOR

Der er foretaget interview af Thomas Petersen den 6. november 2015 i Deloitte. Der er nedenfor givet et resume af mødet.

Thomas indleder mødet med, at fortælle hvordan han som revisor er gået i dialog med sine kunder omkring lovændringen og konsekvenserne herved. Han forklarer, at bankerne er italesat, og deres informationsbehov bliver vurderet. Konsekvenserne af den nye lov overvejes nøje.

Der er kommet flere krav til revisor, hvilket har gjort revision til en dyr og omkostningstung ydelse. Derfor synes Thomas, at lempelsen herpå giver god mening for de små virksomheder. Der er fortsat muligheder for at lave analyser på regnskabstallene, ud fra de foretagne XBRL-indberetninger. Det skal her blot overvejes, at indregningskriterierne nu er forandret fra dagsværdi til kostpris for mikrovirksomhederne. Dette kan give forkerte sammenligningsgrundlag og benchmark.

Thomas vurderer specifikt ikke egenkapitalopgørelsen som et tab for interessenterne, idet der kan foretages supplerende beskrivelser i ledelsesberetningen ved behov. Noten om gældens forfald vurderes som god info, men ikke nødvendig. Banken har i forvejen denne information, og ikke mange andre interessenter benytter noten.

Revisors arbejde vil efter Thomas' vurdering ikke blive mindre, idet der er samme dokumentationskrav. De udtagne oplysninger bruger revisor ikke længe på at kontrollere eller opstille i regnskabet. Ved førstegangs revisioner kan der være en lille besparelse, idet man ikke behøver læse og opstille anvendt regnskabspraksis, men ved faste kunder vil tidsbesparelsen være minimal.

Årsrapportens værdi vil være afhængig af den enkelte læsers informationsbehov. Det vurderes at bankernes informationsbehov stadig vil være dækket. De skal måske i højere grad modtage oplysninger fra virksomheden selv, men ikke meget ud over dem de i forvejen indhenter. Yderligere er bankerne for de små virksomheder ofte den eneste bankforbindelse, og har derfor adgang til driftskontoen, og kan verificere informationerne fra virksomhederne. Bankerne er yderst interesseret i pengestrømsopgørelsen, for at kontrollere likviditeten, men denne er først et krav for regnskabsklasse C. Interessenterne er optaget af virksomhedens udvikling, som stadig fremgår af regnskabet. Således vurderer Thomas ikke, at der er et egentligt informationstab.

Ved de små virksomheder bliver de fleste interessenter tilfredsstillet ved et mikroregnskab, og hvis ikke vil dette blive markedsreguleret. Efterspørgslen efter regnskabsoplysninger vil give virksomheden incitament til frivilligt at aflægge efter klasse B. Ligeledes vil markedskræfterne regulere brugen af revisor. Hvis regnskabsbrugerne forlanger revision, selvom dette ikke er lovpligtigt, vil dette blive gjort frivilligt.

Hvis en virksomhed går fra revision til udvidet gennemgang bliver sikkerhed lavere for interessenterne. Det er Thomas' mening, at bankerne ikke vil øge renten, men helt tilbageholde lånetilsagnet. Det vurderes ikke af Thomas, at bankerne vil kræve revision. Ikke alle banker ved hvad udvidet gennemgang er, og stiller sig derfor uvidende tilfredse med dette. Hvis ikke, er det som oftest ikke en deal breaker, idet risikoen beror på en helhedsvurdering. Årsrapporten er i forvejen kun en del af den informationsmængde bankerne modtager. Thomas oplever, at det til tider er tilfældigt, hvilken information bankerne modtaget fra kunderne. Der er dog forskel på bankernes krav.

Thomas vurderer ikke, at virksomhederne eller revisorerne får lempet deres byrder. Den beregnede besparelse er således urealistisk. Der forekommer dog en besparelse for de virksomheder, der går fra revision til udvidet gennemgang. Der vil ikke forekomme ændringer i revisionsprisen, idet der allerede foretages minimale handlinger for klasse B virksomheder. Det er muligt at kunderne vil benytte muligheden til at få et mindre nedslag i prisen hos revisor, og revisor kan ligeledes benytte muligheden til at få nye kunder.

Anvendt regnskabspraksis læses ikke, men Thomas udtaler, at "tal giver ingen mening i sig selv, medmindre du får at vide hvordan de er fremkommet". Således kan der være et informationstab, især omkring indregning og afskrivninger. Det er vurderingen, at der bør være en fast regnskabspraksis beskrevet i loven, når denne skal udgå af årsrapporten. Problematikken omkring det retvisende billede oplever Thomas ikke stor. Han mener, at revisor vil råde virksomhederne til at aflægge efter klasse B, hvis der forekommer forhold, som ellers vil gøre mikroregnskabet forkert.

Årsrapporten er for de små virksomheder et lav-interesseområde, og de går derfor ikke op i udarbejdelsen eller præsentationen. Den nye årsregnskabslov vil ikke skabe større problematikker eller informationstab for regnskabsbrugerne.

BILAG 6: RESUME AF INTERVIEW MED REGNSKABSFAGLIG PERSON

Der er foretaget interview af Jan Peter Larsen den 6. november 2015 i Deloitte. Der er nedenfor givet et resume af mødet.

Jan Peter har deltaget i lovudarbejdelsen, og har derfor kunne formidle lovændringerne løbende til sine kollegaer. Deraf har de løbende overvejet konsekvenserne, både for kunderne og Deloitte. De har overvejet hvilken revisionspåtegning, som er mulig at afgive på mikroregnskaber. Påtegningen om hvorvidt regnskabet giver et retvisende billede kan udfordres for mikrovirksomhederne. Andre problemstillinger er ligeledes overvejet, herunder ledelsespåtegningen. Denne vil Deloitte insistere på at have i de regnskaber de påtegner, da dette må være almindelig ordentlighed mener Jan Peter. Det er forkert at ledelsen ikke på denne synlige måde, viser deres ansvar for årsrapporten til regnskabslæserne.

Deloitte anerkender det nye regelsæt, men fremhæver at virksomhederne skal være opmærksomme på interessenternes informationsbehov. Bankerne kan komme i problemer hos Finanstilsynet, hvis de acceptere mikroregnskaber som dokumentation for udlån. Der kan opstå øget usikkerhed på udlånene, som resulterer i øget renteomkostninger for virksomhederne. Oplysningskravene bliver mindre, og tilnærmes efter Jan Peters mening de personlige virksomheder. Det ekstra regnskabskrav, der stilles til selskabsejere, som undgår personlig hæftelse, er næsten udvisket, hvilket efter Jan Peters mening føder en ny problemstilling.

Informationsniveauet mindskes, men da der samtidig er tale om små virksomheder, vurderer Jan Peter at problemet måske er mindre. Der kan forekomme særtilfælde, hvor mikrovirksomheden er for kompliceret. Informationstab er derfor individuelt fra virksomhed til virksomhed, men overordnet må der synes et tab. Interessenternes sikkerhed minimeres, men da der er tale om små virksomheder er tabet begrænset i de fleste tilfælde.

Om interessenterne vil kræve yderligere information kommer an på deres risiko. Den information de får vil dog ikke være struktureret som årsrapporten, og kræves ej hellere revideret. Bankerne stiller den største kreditrisiko, og vil derfor være mest udsatte ved den manglende information. De kan øge renten, og andre leverandører vil muligvis kræve forudbetaling.

Det må overvejes for den enkelte virksomhed, om de skal afgive regnskabsoplysninger frivilligt. Herunder nævner Jan Peter egenkapitalopgørelsen, som giver nyttig viden i tilfælde af posteringer på egenkapitalen. Muligheden for at vælge udvidet gennemgang øges ligeledes, hvilket vil give lavere sikkerhed i regnskabet. De mindre interessenter kender muligvis ikke forskel på denne

erklæring, og revisionserklæringen. Dette kan give et sikkerhedstab for regnskabsbrugerne. Bankerne vil muligvis kræve revision.

Jan Peter kritiserer sammen med FSR de beregnede besparelser, som vurderes urealistiske. Virksomhederne opnår ikke egentlige byrdelettelser. Beregningen medtager ikke de byrder, som blot flyttes til interessenterne, og der er således blot tale om en papirlettelse. De udtagne oplysningskrav i lovændringen er standard for de fleste små virksomheder, og besparelsen ved at undlade disse er derfor minimal. Besparelsen på ledelsespåtegningen vurderes fantasifuldt. Jan Peter påpeger yderligere problemstillingen i, at Erhvervsstyrelsens lettelser modarbejdes af øget krav på skatte- og momsområdet. Den beregnede besparelse på 300 millioner kroner vurderes som et politisk redskab.

Revisors arbejde mener Jan Peter ikke ændres synderligt. Der vil blive udført mere assistance frem for revision, som vil blive faktureret særskilt. Der er flere dokumentationskrav til revisionen, men virksomhederne vil ikke længere betale, og presser derfor prisen ned. Der er således øget fokus på at adskille assistance og revision ved fakturering. Markedsføringen af besparelsen vil give et øget prispres i markedet, men det er ikke Jan Peters forventning at prisen på revision vil falde. Der vil muligvis være et symbolsk prisfald, men Deloitte fastholder at der er en højere pris for at sikre kvaliteten. Besparelsen er ikke reel for den enkelte virksomhed, men virker mere som et politisk salgstrick.

Den udtaget regnskabspraksis for mikrovirksomhederne vil for de små og ukomplicerede virksomheder næppe give problemer, eller være et informationstab. For de lidt mere komplekse virksomheder vil regnskabsbrugerne mangle information, såsom indregningskriterier og afskrivningshorisonter. Besparelsen ved at udtage denne vurderer Jan Peter for begrænset. Informationer om at regnskabet er aflagt efter årsregnskabsloven med videre skal stadig medtages. Der er ikke et regnskabsteknisk argument for at udtage praksisbeskrivelsen. Generalklausulens udtagelse er ikke et problem for virksomheder uden going concern problemer. For nogle interessenter vil kreditrisikoen dog blive påvirket, og derfor vil dette have en betydning.

Mikroreglerne er gode for de små og ukomplicerede virksomheder, men for de lidt større og komplicerede vil anvendelsen blive problematisk, og bør overvejs nøje.

